

Catalunya Cristiana

setmanari popular d'informació i de cultura religioses

Dijous, 30 de setembre de 1993 ■ Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona ■ Director: Manuel Valls i Serra ■ Any XV - Núm. 732 175 ptes.

Les propostes, agrupades en quatre grans línies temàtiques

Concili català, l'hora de les respostes

Els bisbes de Catalunya en la seva reunió extraordinària celebrada dilluns passat, una vegada tabulades les respostes dels 70.000 qüestionaris repartits han decidit finalment els següents grans temes: 1) evangelitzar la nostra societat; 2) la Paraula de Déu i els sagraments; 3) la solidaritat pels més pobres i marginats; i 4) la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana.

Més informació: editorial i la nostra secció

CONCILI AL DIA N.º 5
a pàgs 21 i 22

Celebrat dels dies 20 al 23 de setembre a Solsona

Primer Congrés d'Història de l'Església catalana

El I Congrés d'Història de l'Església de Catalunya celebrat a Solsona amb motiu de la commemoració dels 400 anys de la creació del bisbat, va finalitzar el passat dia 23 de setembre. 178 foren les persones inscrites. Entre els participants cal esmentar la presència del P. Miquel Batllori i d'altres historiadors com Josep Benet, A. Pladevall, H. Ragner, A. Manent, J.M. Martí Bonet, etc. Cal remarcar la participació dels laics, un 76% enfront d'un 23% d'eclesiàstics.

Més informació a pàg 12

La Missa en català a la televisió

Des del diumenge passat la retransmissió de «La Missa» per TV-2, per decisió de Televisió Espanyola, ha canviat de canal i d'hora. D'ara en endavant es retransmetrà per TV-1 i a les 11 del matí.

L'encíclica «Splendor veritatis»

L'agència italiana Adista s'avança fa uns dies a publicar el text de la nova encíclica del Papa sobre temes morals que serà presentada oficialment el proper dia 5 d'octubre. Un portaveu vaticà qualificava aquesta filtració de «no definitiva». El bisbe Joan Carrera comenta el significat de la nova encíclica en el seu «Ara mateix», a pàg. 4. C.C. intentarà tan aviat com sigui possible oferir un extracte-resum de l'encíclica papal per als seus lectors.

Homília del Dr. Carles a la Mercè

Una crida al respecte de la tradició cristiana i a la convivència ciutadana

En la seva homília amb motiu de la Mare de Déu de la Mercè, l'arquebisbe mostrà la seva preocupació per certes manifestacions que poden atemptar la bona convivència i derivar cap a un enfrontament entre persones i pobles per la qüestió de la llengua. Aquesta al·lusió la féu cap al final de la seva homília, en la qual, però, Mons. Carles demanà també «que la societat no menyspreï ni faci mofa pública de l'aportació dels cristians. Preocupa la lleugeresa i la inconsciència amb què sovint es banalitzava la tradició cristiana de Catalunya», afirmà. D'altra banda l'arquebisbe féu una forta denúncia sobre la situació social a Barcelona: «La pobresa augmenta. Els barris es degraden». Text íntegre a pàg 13.

LLINDAR

Aquests dies diversos mitjans informen que, aprofitant la suspensió del decret que limitava els horaris comercials a Catalunya, alguns establiments han començat a ampliar al diumenge els seus horaris de venda al públic. Pel que sembla, els resultats econòmics obtinguts han estat força notables, talment que d'altres comerciants, atrets per la rendibilitat d'aquesta nova modalitat, estan pensant en la possibilitat d'imitar-los. Els favorables al «Sunday shopping» addueixen diversos arguments justificatoris: que cal aguditzar l'enginy per combatre la crisi econòmica i atreure visitants al centre de les ciutats; que els consumidors no disposen de temps entre setmana per fer les seves compres (amb els nostres horaris de treball, tan diferents dels europeus, es comprèn), etc. Presumiblement els ciutadans s'aniran manifestant sobre el tema i apareixeran nous arguments a favor i també arguments en contra. De tota manera, la liberalització de les legislacions sobre els horaris i les limitacions del temps del treball a la indústria i al comerç per motius econòmics és un fet que ens preocupa com a ciutadans i, òbviament, com a cristians.

La rendibilitat del diumenge

Homs'arrisca de lliscar per un pendent perillós. Lluny de significar una autèntic progrés humà, aquesta liberalització pot arribar a significar una nova submissió de determinats valors humans i espirituals a les exigències de la producció i del consum. L'any passat, els bisbes espanyols en un document sobre *El significat evangelitzador del diumenge* constataren el fet que «el deteriorament dels valors morals i religiosos que pateix la nostra societat no és estrany al procés de secularització i de deshumanització del diumenge i de les festes». La incorporació del diumenge com a dia «productiu» cancel·la en realitat el seu significat de representació d'allò que no és funcional, i que, per tant, no pot ser «utilitzat». El filòsof alemany Robert Spaemann responia així fa un temps a la pregunta sobre «el cost» del

diumenge: «El diumenge és diumenge justament perquè no costa res i, en el sentit econòmic, no ofereix res. La pregunta de quant costa respectar-lo com a dia festiu, pressuposa que ja l'hem transformat en dia feiner i que, per tant, fem el compte d'allò que perdem en renunciar a aquest dia de treball». Hom podria argumentar que el sentit originari del diumenge és cristià i que la nostra societat civil no confessional no té per què regir-se per referències religioses. Però la general indisponibilitat laboral del diumenge no ve donada només pel sentit sagrat que li atorguem els creients (compatible d'altra banda amb alguns tipus de treball que són necessaris per al manteniment de la vida i d'alguns serveis). És també per mor d'una «rendibilitat» diferent de l'econòmica que n'invocuem el respecte: la rendibilitat humana i social d'un dia que ens recorda a tots que som alguna cosa més que una cooperativa de producció i de consum individualista; la rendibilitat humana i social d'un dia en què podem intensificar la vida familiar, les relacions d'amistat i de veïnatge, i la vida associativa en general.

Manuel Valls i Serra, director

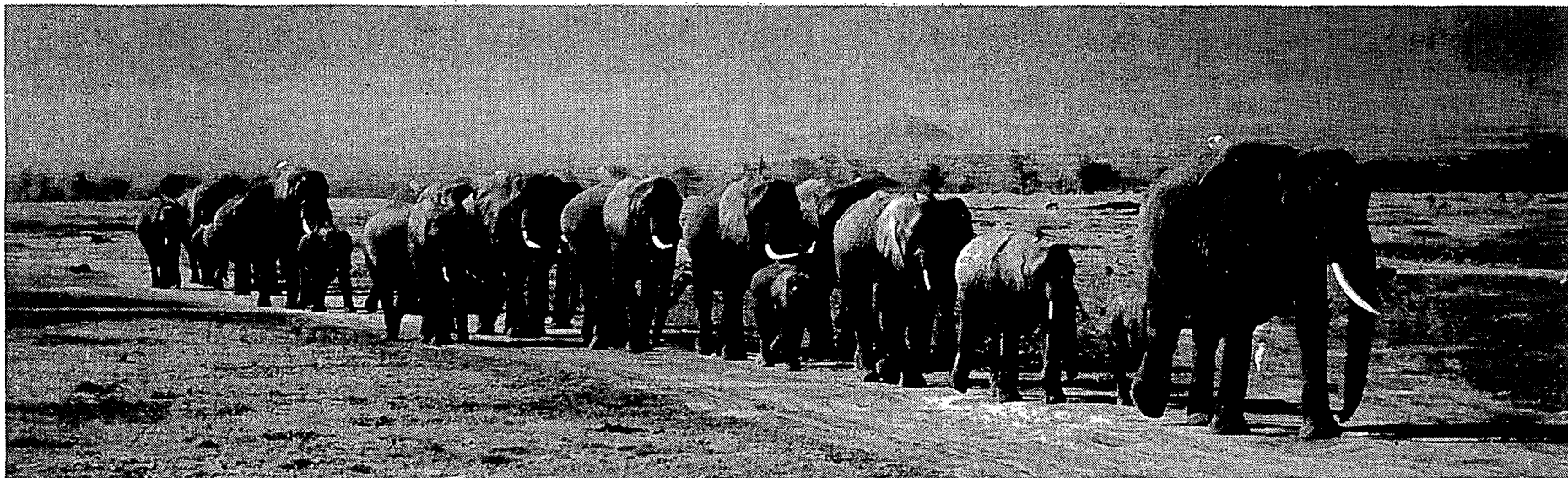
VIATGE A

Del 21 de novembre al 4 de desembre

VIATGE A LES MISSIONS D'ÀFRICA

KENYA i TANZÀNIA

(països equatorials de la costa de l'oceà Índic)

visites a Kenya (la terra dels bantús)

—**NAIROBI**: capital de Kenya (1.670 m), porta d'accés a una gran i variada aventura

—**NAKURU**: el «llac rosat», amb milions de flamencs i d'altres ocells

—**NAIVASHA**: llac alcalí, a la fossa del Rift Valley

—**MASAI MARA**: una reserva immensa de cebres i de nyus; també hi viuen lleons, búfals, rinoceronts, elefants, lleopards...

visites a Tanzània (un passadís històric)

—**ARUSHA**: ciutat a mig camí entre el Cap i el Caire; parc nacional amb el volcà

apagat del Kilimanjaro (5.895 m)

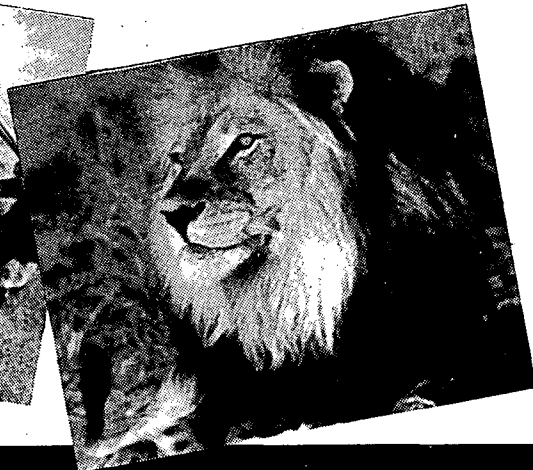
—**NGORONGORO**: la «gran caldera» (cràter de 20 km de diàmetre) i la seva fauna

—**MANYARA**: llac on es troben una gran varietat d'ànecs i pelicans i elefants, i els lleons grimpadors

Missions previstes de visitar:

Nairobi - Narok - Pow - Arusha - USA River - Karatu - Mto-wa-mbu

Combinat amb **safaris de gran turisme**

Assistència tècnica Ultramar Express

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegrinatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11 3r. 3a. A. 08010 Barcelona - Telèfon: **301 37 18**

EDITORIAL

El Concili català avança cap a la seva realització. I és ara, precisament, que arribem a la seva fase més difícil, la que demana l'esforç màxim de tots. Ens referim a la fase de les respostes.

Fins ara hem estat invitats a posar preguntes, és a dir, a assenyalar els grans problemes que qüestionen la fe de les persones, de les comunitats, de les diòcesis. Uns quants milers de cristians i cristianes de Catalunya, individualment o formant part de consells pastorals, d'associacions i de moviments, han assenyalat els temes que volen veure estudiats al Concili. Entre tots han palesat els grans reptes que ens planteja el nostre

Concili català: l'hora de les respostes

temps. Preocupen la situació dels creients que s'han allunyat de l'Església; la descreença en la nostra societat; el nivell de formació religiosa; la celebració de l'Eucaristia i dels sacraments; la missió dels laics, homes i dones —sobretot el lloc d'aquestes— a les nostres diòcesis; les vocacions al ministeri ordenat i a la vida consagrada; la família i els joves; la transmissió de la fe; els marginats actuals, la drogaaddicció i la sida; la potenciació de la conferència episcopal tarraconense... I moltes altres qüestions. El Concili no podrà, naturalment, tractar-ho tot. Però ha assumit una part substancial de les propostes, agrupades en quatre grans línies temàtiques: evangelitzar la nostra societat; la paraula de Déu i els sacraments a les nostres esglésies; la sol·licitud pels més pobres i marginats; la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana.

Cada una d'aquestes qüestions demana una resposta de la nostra Església. El Concili la cercarà. Ben segur que no serà una resposta ideal ni total. Serà la resposta possible ara i aquí: la que l'Esperit ens demana. Des d'ara hem de situar-nos en actitud de recerca de respostes als nostres problemes. Aquesta és la filosofia del Concili. No avançaríem si restàvem fixats en els problemes. Ni si dubtàvem de la nostra capacitat d'afrontar-los, amb la força del Senyor que és amb nosaltres fins a la fi dels temps. Ni, menys encara, si utilitzàvem els problemes com a projectils per a combatre'ns els uns als altres... La tendència a instal·lar-nos en els problemes, en la crítica sistemàtica o en el retret als germans, no és constructiva.

En aquests moments, cada u hauria de pensar: què depèn de mi i de la meua comunitat immediata perquè la fe en Jesucrist sigui més i més ben anunciada, celebrada i testimoniada amb la caritat fraterna?

La propera etapa diocesana del Concili ens ha de permetre, especialment, obrir vies d'actuació, adaptades a cada una de les nostres diòcesis. Sobre aquesta base, podrem construir la col·laboració interdiocesana. Tot això demana esperit de conciliació de les diverses sensibilitats i dels diversos estils dels catòlics, franquesa per al diàleg mutu i una mica d'aquella caritat capaç d'esperar-ho tot... Demana també oració assídua. Acaba de sortir, en aquest sentit, un llibret de pregàries per al Concili que ens pot fer un bon servei.

En un dels darrers acudits del Perich apareixien uns personatges que, consecutivament, anunciaven que havien obtingut l'exclusiva de la boda de Chabeli..., l'exclusiva del seu divorci... i la del seu nou casament... L'acudit no feia més que recollir lúcidament i fidelment l'itinerari habitual entre la jet set, farcit de bodes, divorcis i noves bodes. Cada esdeveniment comporta, inevitablement, un gran negoci per a la premsa anomenada del cor, encara que cada cop més el contingut de les grans revistes s'assembla més i més.

La setmana passada aquestes revistes ja van incloure amplis reportatges gràfics del casament, qualificada com la de l'any. Les fotografies publicades reflecteixen els elements tòpics en una boda d'aquestes característiques: arribada dels convidats-famosos, parelles encisadores de l'alta societat, vestit de la núvia, especialment la seva cua, petons i ball dels nuvis, composició de les taules... Tot plegat un enlluernant conte de fades que mimèticament s'intenta repetir —fins on es pot— per nombroses parelles.

Però manca un detall prou important i clàssic en molts altres casos. L'element religiós. No hi era, perquè els nuvis —ben legítimament— havien decidit casar-se civilment, tot i que la família volia celebrar una eucaristia al mateix jardí, situat al costat del Walden-7, i havia portat amb aquesta finalitat un capellà forani.

Dies abans de la data assenyalada s'havia estès el rumor que es duria a terme una missa al jardí. El xiuxiueig es va afegir als elements sorpresa que normalment envolten una boda de famosos: menü secret, vestit sorpresa, presència sense confirmar de determinats personatges... La possibilitat de la missa privada, quasi secreta, va esdevenir, doncs, un altre al·licient per als cronistes de la premsa rosa. Finalment, però, la missa no es va poder celebrar. No va entrar en el menú de les esperades sorpreses del dia... perquè l'arquebisbe de Barcelona ho va prohibir.

Una nota feta pública hores abans per Ricard Maria Carles barrava el pas a aquesta possibilitat, afirmant que «Tot havent-nos assabentat que s'ha anunciat per al dia d'avui la celebració d'una missa (...), en ocasió d'un matrimoni civil, per evitar la confusió dels fidels i vetllar per la dignitat de la celebració dels sacraments, prohibim que cap sacerdot, secular o religiós, diocesà o extradiocesà, celebri la Santa Missa en el lloc esmentat o en qualsevol altre». L'encert d'aquesta decisió personal de l'arquebisbe Carles ha suscitat una corrent d'opinió favorable no només entre els cristians catalans, sinó entre amplis sectors no creients. La ferma oposició a un muntatge evidentment folklòric ha estat valorada positivament i unànimement per les diverses sensibilitats existents a l'Església catalana. Fins i tot alguns han traçat un cert paralelisme amb l'actitud que va adoptar el català Ramon Buixarrais durant el temps que va ser bisbe de Màlaga —actualment realitza una tasca admirable d'atenció als magrebins al centre assistencial anomenat *Gota de llet* i a la resta

de barris de Melilla— i va fuetejar incansablement els escàndols i la insolidaritat de la jet set de la Costa del Sol.

Sortosament han passat a la història els temps en què tothom s'havia de casar per l'Església, per tal de guardar les aparences i convencions socials. Sense convenciment. El sagrament del matrimoni, per als cristians, té una significació molt concreta que parteix de l'opció lliure de construir un projecte de vida en comú, des de la perspectiva de la fe. Els sacraments són signes que evocuen Jesucrist, fent-lo present, i convoquen, concreten l'Església. Alhora, com a resposta humana, el sagrament requereix una preparació i una conversió, d'acord amb les tesis de prestigiosos teòlegs,

La missa no va entrar en el menú

■ Marcel·lí Joan i Alsinella

comunament acceptades, que recullen diverses referències prou explícites del Nou Testament. No tot s'hi val.

«Casar-se actualment a casa i per l'Església és molt difícil i complicat», va manifestar el nuvi després de la boda. Però tal com ha matisat amb rigor un lector d'un diari recentment, la preposició *per* caldria substituir-la per una altra més pròpia: *en*. Casar-se en l'Església, és a dir contraure un compromís davant de la comunitat cristiana, i no pas en un jardí privat atapat de rics i famosos. I celebrar una Missa en el marc d'un casament civil, de la mateixa manera, no té cap sentit. Sense autenticitat, els sacraments —com el del matrimoni i el de l'eucaristia— esdevenen pur convencionalisme estètic i, en definitiva, pràctiques consumistes.

Ho sento per les revistes del cor. No han pogut reflectir en la seva totalitat el ritual propi de les bodes dels famosos. Potser haurien esgotat dues edicions i no tan sols una. En qualsevol cas, la coherència —la credibilitat— de l'Església s'ha imposat, almenys en aquesta ocasió.

Marcel·lí Joan i Alsinella és periodista i secretari del Consell Pastoral Diocesà de Barcelona

RESPIR

Bona resposta!

Una mestra ha tingut algun problema amb un dels alumnes, que ha hagut de renyar i d'advertir; quan se li'n presenta l'oportunitat, ho comenta amb el pare del noi. Aquestes entrevistes de mestres i pares són necessàries, però no sempre resulten agradables. Sobre l'eficàcia, no en puc dir res, tot i que entenc que moltes tenen un bon resultat. Aquesta vegada la cosa va anar així: després d'haver escoltat atentament la mestra, el pare va tenir una sortida que devia considerar genialment lògica pel to amb què la va fer. Va dir:

«Miri, senyoreta; de la mateixa manera que quan tinc el cotxe espatllat, el porto al taller perquè m'hi canviïn el que calgui, jo porto el noi a l'escola perquè me'l posin també a punt». La senyoreta, malgrat l'astorament que la comparació li causà, tingué l'encert de respondre suaument: «Però hi ha una diferència, senyor, i és que aquí no tenim peces de recanvi!». Trobo més genial la resposta que la pretesa genialitat de l'explicació del pare.

■ Miquel Estradé

Director: Manuel Valls i Serra

Director adjunt: Jaume Planas i Pahissa

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció i col·laboradors: Joan Carrera Planas; Núria Albert; Montserrat Albert; Josep M. Aragonès; Jordi Bassas; Pilarín Bayés; Pietat Campmajó; Oriol Camps; Pere Campàs; Salvador Cardús; Rosa Collell; Guillem Farré; Francesc Gamissans; Núria Giral; Joan Guiteras; Jordi Jorba; Pau López; Enric Graupera; Jaume Mora; Antoni Munné; Francesc Nicolau; Núria Oriol; Albert Pera; Tomàs Puntí; Jordi Roigé i Solé; Joan Salvador; Pere Tena; David Vidal; Pere Vives; Miquel Estradé; Francesc d'A. Picas; Pere Saumell.

Corresponsals: Leonard Santacana, CERVERA; Carme Frigola, FIGUERES; M. Caballé, GIRONA; Josep Nadal, IGUALADA; Jaume Montaña, LLEIDA; Enric Badosa, ROSES; Joan Boronat, TARRAGONA; Norbert Miracle, TORREDEMBARRA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Joaquim Blanch, TORTOSA; Enric Benavent, VILANOVA I LA GELTRÚ; Antonio Gil,

ANDALUSIA i SUD D'ESPANYA; Glòria Carrizosa i Guillem Farré, BARCELONA; Maria del Pilar Braut, FRANÇA.

Disseny: Josep Samper. Compagnació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

Edifici de la Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels, c/ València, 244, 2.

Telèfons: 215 27 39 / 215 27 84. Fax 215 28 05 - 08007 BARCELONA.

Impressió: Publiograf, S. A. L. Passatge Valeri Serra, 30,

Tels. 454 16 30 / 17 77 BARCELONA. D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.100 Ptes.
Reste d'Europa: 17.732 Ptes. □ Amèrica: 21.892 Ptes. □ Àfrica: 21.892 Ptes.
□ Àsia: 30.732 Ptes. i Oceania: 30.732 Ptes

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona

Fundadors i membres honoraris del patronat:

Mn. Joan E. Jarque i Jutjar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

President: L'Arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard Mª Carles i Gordó

President delegat: Mons. Joan Carrera Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Vice-president executiu: Ricard Foraster i Ruiz

Patrons: Josep-Rafael Carreras, Ramon Casals, Antoni Bascompte, Gaspar

Vilarrúbies, Pere Planellas, Perè Fàbregues, Marcel Corominés, mossèn Joan Pujol i

mossèn Manuel Valls

Secretari: Jaume Planas

Gerent: Jaume Roigé i Torrentgenerós

Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP

ARA MATEIX

Tot esperant la nova encíclica

■ J. Carrera Planas

D'aquí a pocs dies es farà pública l'encíclica de Joan Pau II «L'esplendor de la veritat». Se'n parla de fa temps, potser tres anys. Ara, després de la publicació del nou Catecisme de l'Església catòlica, té el terreny més preparat. De fet, l'encíclica aprofundirà alguns aspectes de la tercera part del Catecisme, titulada «La vida en Crist», dedicada a l'ensenyament moral de l'Església. Diverses informacions, aparegudes a la premsa internacional d'aquesta setmana, ja ens permeten fer-nos-en una primera idea.

Que l'Església parli de la traducció ètica de l'Evangeli agrada i desagrada, alhora, l'opinió. Podríem dir —simplificant una mica i, per tant, amb un cert marge d'error— que la divisió entre aquestes dues recepcions contradictòries d'una mateixa moral se situa en la dicotomia ètica social/ètica individual.

Les encíclicles sobre la justícia social tenen, en general, bona premsa. La denúncia dels abusos del poder, o dels privilegis abusius dels grans detentors del diner, o de les discriminacions... i el suport a les reivindicacions populars de caràcter social o nacional són coses ben vistes. En canvi, en el terreny individual i, més que res, en tot allò que té relació amb l'exercici de la sexualitat, les exigències ètiques irriteren amplis sectors d'opinió. Si en aquell primer camp social es produeix una manca de reacció per part de la jerarquia, se sol invocar la necessitat del coratge profètic i es recorda que no és prou dir «Senyor, Senyor», i que serem jutjats segons les obres d'amor al proïsme: «Tenia fam i em va donar menjar»... Però si la correcció s'exerceix sobre temes del segon bloc, aviat sembla excessiva i àdhuc obsessiva... Dir que el ric amb els seus diners, i el gran terratinent amb els seus latifundis poden fer absolutament el que vulguin, sense cap referència als altres, escandalitzaria, i amb raó. Però no suscita el més mínim escàndol dir que amb el seu cos cadascú pot fer el que vulgui... ni que això comprometi la vida d'altri.

Són dues sensibilitats diferents que coexisteixen. Joan Pau II s'ha carregat de raó, per dir-ho així, amb el seu mestratge social, però també ha exercit amb força l'altre. No crec exagerat dir que mentre una sensibilitat no ha

Sembla que «L'esplendor de la veritat» mira, en primer lloc, endins de l'Església. Més que pels errors de la cultura secular, el Papa estaria preocupat pel seu reflex dins la comunitat catòlica. I és que la nova evangelització comporta també oferir de nou la proposta moral de Jesús

tingut prou en compte el primer... l'altra s'ha mostrat irreductible davant el segon. ¿Es repetirà la mateixa amb la nova encíclica?

Sembla que «L'esplendor de la veritat» mira, en primer lloc, endins de l'Església. Més que pels errors de la cultura secular, el Papa estaria preocupat pel seu reflex dins la comunitat catòlica. I és que la nova evangelització comporta també oferir de nou la proposta moral de Jesús. Cal, per tant, que aquesta sigui clarificada en relació amb la vida de l'home d'avui.

Aquesta perspectiva evangelitzadora és important. Prioritza l'anunci de la fe i la conversió, tot relativitzant-ne les formes culturals amb què és presentat. I ens recorda que només des de la fe en Jesús la seva proposta moral esdevé suggestiva i assumible. No anunciem, en primer lloc, una ètica, sinó Jesús que transforma la nostra vida.

J. Carrera Planas és bisbe auxiliar de Barcelona

Antoni Gaudí des que visqué a la casa del Parc Güell d'ençà de 1906, cada matí oïa missa a l'església de Sant Joan de Gràcia i rebia la sagrada Comunió. Després començava el seu dia de treball dedicat a la seva estimada i única professió, l'arquitectura.

Els vespres tenia per costum visitar l'església de Sant Felip Neri, on residia el seu confessor, el felipó pare Agustí Mas. El mateix que va anar a l'hospital de la Santa Creu el 8 de juny de 1926 per tal d'assistir a Gaudí després de l'accident que va sofrir la vigília, accident que li causà la mort el dia 10. Juntament amb el pare Mas estigueren amb Gaudí a l'hospital el capellà de la Sagrada Família, mossèn Gil Parés, i els canonges de la junta de l'hospital de la Santa Creu, Vilaseca i Auguet.

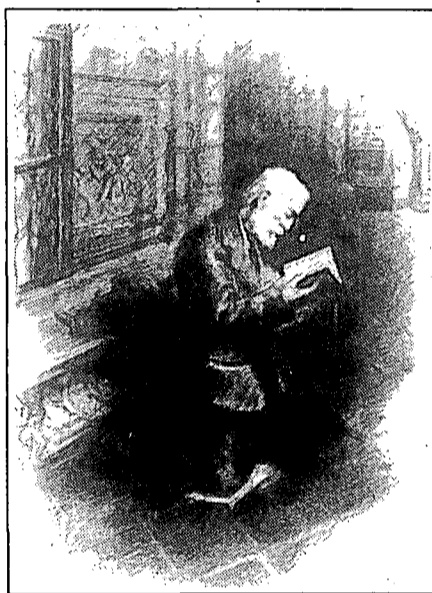
L'enterrament de Gaudí va ser una manifestació multitudinària i la concurrència va ser tal que, quan encara sortia gent de l'hospital, el cap de la comitiva arribava a la catedral. El fèretre de Gaudí va ser cobert amb el drap mortuori de l'Associació

Gaudí entenia la catedral com un lloc de pregària i recolliment, és a dir, excel·lent el sentit espiritual i místic de l'edifici per damunt del seu aspecte monumental i artístic. Era un gran artista però, en primer lloc, era un fervent cristià.

se que fos atès el seu consell. Creia don Anton, com li deien els seus col·laboradors, que hi havia massa llum, especialment damunt del Crist de Lepant i aquesta llum no feia sinó mostrar les taques de cera i de fum de la imatge. Gaudí tenia una idea molt concreta del clarobscur i el joc de les llums va ser en la seva arquitectura un fet determinant de la composició.

Gaudí a la catedral de Barcelona

■ Joan Bassegoda i Nonell

Antoni Gaudí a l'ofici del diumenge a la Seu de Barcelona. Dibuix de Joan Matamala i Flotats (1924). (Arxiu de la Catedral Gaudí)

d'Arquitectes de Catalunya, dissenyat el 1903 per Bonaventura Bassegoda i Amigó (1862-1940), i les gasses que penjaven del taüt foren portades per diverses personalitats, com Lluís Serrahima, Vicenç de Moragas, Lluís Millet, Santiago Riba i els arquitectes Lluís Bonet i Gari, Isidre Puig Boada, Francesc Folguera Grassi i Josep F. Rafols i Fontanals. Els alumnes de l'escola d'arquitectura havien demanat de portar el fèretre tot el recorregut però solament es va autoritzar que ho fessin a l'interior de la catedral. A la porta principal de la Seu els estudiants prengueren el fèretre i el portaren a l'interior, on el capítol catedral resà un respons. El temple estava il·luminat i l'orgue va acompanyar la cerimònia.

Aquesta va ser la visita del cos mort de Gaudí a la catedral, monument que Gaudí estimava molt i que visitava tot sovint. Els diumenges assistia a l'ofici de les onze del matí i se situava al creuer, gairebé sota de la trona i recolzava l'espatlla en el banc de noguera de la porta reixada del cor. Seguia la funció religiosa amb el breviari i també els càntics dels canonges acompanyats de la música de l'orgue. Prestava molta atenció al contingut de l'homilia. Gairebé sempre seguia la missa de genolls i, en acabar l'ofici, sortia per la porta de Sant Iu o per la del claustre i en companyia d'algun amic o col·laborador. Unes vegades era l'escultor Vicenç Vilarrubias, d'altres el Dr. Pere Santaló o els arquitectes Sugranyes o Bergós. Joan Bergós i Massó ha deixat una sèrie de frases recollides en el curs de les passejades que feia amb l'arquitecte des de la catedral fins a l'extrem del moll del port.

També Cèsar Martinell i Brunet, que el visità repetidament al seu despatx de la Sagrada Família, va recollir frases de Gaudí, entre les quals unes es refereixen a la catedral. Concretament l'any 1915 es va fer un nou enllumenat interior de la catedral. El canonge fabriquer demanà opinió a Gaudí i l'arquitecte la va donar per escrit, però sen-

Explicà que havia lliurat l'informe al capítol perquè es tractava d'un assumpte de la catedral, a la qual tothom té el dret i l'obligació d'ajudar.

L'informe de Gaudí no s'ha publicat mai i no s'ha localitzat a l'arxiu capitular, però segons el que explicà a Martinell, es pot intuir el que volia fer. Gaudí deia: «La llum als temples ha de ser solament la necessària i no més, car en un temple hi ha d'haver recolliment. Els focus massa potents distreuen i neguitegen els fidels. A més l'altar, amb els ciris que cal que tingui com a única il·luminació, no pot quedar en segon terme».

Aquesta frase de Gaudí cal tenir-la en compte. Molts cops es pensa en la catedral solament com a monument arquitectònic que convé contemplar totalment il·luminat. Però

les esglésies gòtiques es feien solament per a la llum natural, la qual era molt tinguda en compte i sàviament distribuïda a l'interior, amb especial preferència pel presbiteri i considerar sempre l'orientació i l'angle de la llum solar, d'acord amb el temps litúrgic. Gaudí entenia la catedral com un lloc de pregària i recolliment, és a dir, excel·lent el sentit espiritual i místic de l'edifici per damunt del seu aspecte monumental i artístic. Era un gran artista però, en primer lloc, era un fervent cristià.

Joan Bassegoda i Nonell, és arquitecte de la catedral de Barcelona

ACUDIT

Un itinerari: la vida en Església

Avanceu en la vida en Església. El risc més gran seria que visquéssiu com si fossiu aïllats, rebutjats, incompresos, i que us distanciéssiu. Al contrari, cal refermar els lligams amb la comunitat cristiana.

Escolteu la paraula de l'Església

I això, fins si aquesta paraula és incòmoda o fins si, als vostres ulls, encara és insatisfactòria.

L'Església catòlica no oblidia la resposta de Crist a aquells que li demanaven si els esposos es podien separar: «El que Déu va unir, que l'home no ho separi» (Mt 19,6). Per fidelitat a aquesta Paraula, l'Església diu que cap autoritat humana, ni que fos la seva, no pot dissoldre el matrimoni dels batejats. Per part seva, i en conseqüència, no es reconeix el dret de concedir a una nova parella, després d'un divorci, la qualitat de matrimoni cristià.

Per a l'Església és una tristesa no poder proposar als catòlics divorciats i tornats a casar els sagraments de la reconciliació i de l'Eucaristia; però fa un servei a la humanitat defensant la indissolubilitat del matrimoni.

Continua essent totalment legítim desitjar que l'Església progressi en el seu coneixement de la Paraula de Déu i en la seva pràctica; ho ha fet constantment en el curs de la seva història. Descobrirà, doncs, noves proposicions respecte als divorciats tornats a casar. Val la pena de pregar perquè l'Església sàpiga expressar millor el paisatge de misericòrdia de què l'Evangeli és portador per a tothom.

Per a l'Església és una tristesa no poder proposar als catòlics divorciats i tornats a casar els sagraments de la reconciliació i de l'Eucaristia

Però ningú de vosaltres no es pot dispensar d'escoltar la paraula de l'Església; és sempre portadora d'un missatge.

Vosaltres sofriu de sentir-vos allunyats de compartir l'Eucaristia, i això més encara perquè d'altres catòlics, de vida no pas exemplar en el terreny familiar, professional o social, combreguen sense semblar que es plantegin cap problema. Tanmateix, la vostra abstinència d'Eucaristia no és un carreró sense sortida i no és pas que no tingui

La revista «Delta. Quaderns d'orientació familiar» viu una nova etapa, vinculada ara al Secretariat Diocesà de Pastoral Familiar de Barcelona. Pel seu interès i actualitat reproduïm aquest escrit aparegut en el darrer número de juliol-setembre

Ja sé que alguns de vosaltres opineu a consciència que podeu combregar. És el secret de la vostra relació amb Déu; però, tot i així, deixeu il·luminar les vostres consciències, no tanqueu les orelles a la paraula de l'Església; resteu humils davant Déu.

■ Jacques David

Carta als meus germans i germanes catòlics divorciats i tornats a casar

importància per a l'Església.

Sense combregar, podeu viure de l'Eucaristia: efectivament, aquesta ens constitueix junts en cos de Crist; ens lliga a Crist, però també ens lliga a Crist els uns per mitjà dels altres. «Es combrega també per la boca dels altres», escrivia sant Agustí.

Res no és automàtic en l'amistat amb Déu: un pot combregar cada dia, com faig jo mateix, i experimentar la immensa distància entre la crida adreçada per Déu i la nostra resposta.

Vosaltres pertanyeu a l'Església, cos de Crist, habitat per l'Esperit Sant: aquest Esperit Sant us és comunicat per la pregària, la reunió dominical, la lectura, i la participació en la paraula de Déu, el servei als altres, les múltiples activitats en Església, el desig de tenir els sentiments del Senyor Jesús.

Quan, en el cos humà, un òrgan funciona menys bé, molt sovint es produeix una compensació per una altra banda i l'organisme viu gràcies a això. L'Esperit Sant és força més inventiu! Déu no es dona pas únicament en l'Eucaristia.

No perquè vosaltres no combregueu sereu menys pròxims a Déu, si el vostre cor pot repetir la paraula del salm: «Com la cèrvola glateix per l'aigua viva, així glateixo jo per vos, oh Déu» (Ps 42,2).

Recordeu, per les vostres vides, a les comunitats cristianes que l'Eucaristia no pertany de dret a ningú, que una comunió no es fa a la lleugera, que combregar no garanteix pas de trobar Déu de debò.

El vostre sofriment pot fer créixer l'Església i provocar-la a més fidelitat a l'Eucaristia.

Lligueu-vos a l'Església!

No us quedeu sols: parleu! Un cristià aïllat és un cristià en perill. Però això és encara més cert per a vosaltres en la vostra situació de divorciats tornats a casar, en la qual teniu el sentiment de ser posats a part. La temptació del dimoni pel que fa a vosaltres serà per separar-vos dels altres, fer-vos afluir o tallar els lligams.

Assumiu la vostra situació. Només Déu és el que jutja!

Com que ja heu fet l'experiència dolorosa de la ruptura, us invito al coratge de:

—trobar un prevere, un religiós, un cristià en qui tingueu confiança,

—per expressar lliurement allò que us fa patir, però també

—per reflexionar sobre aquestes preguntes:

* ¿Com créixer en la meua amistat amb Déu?

* ¿Com ocupar tot el meu lloc a l'Església?

—pertanyer a un grup on pugueu llegir l'Evangeli, compartir, aprofundir la vostra joia de ser estimats per Déu,

—desenvolupar el diàleg, la reconciliació i la pau entorn vostre.

I això, quan sofriu de no rebre l'absolució del sacerdot si la hi demaneu; ell no us la dona no pas perquè Déu refusaria el seu perdó, no pas perquè el vostre pecat fos més greu que d'altres, sinó a causa del lligam entre el matrimoni i l'Eucaristia; el matrimoni és el sagrament de l'Aliança, aliança de la qual l'Eucaristia és com el segell.

Creieu en la força del perdó! Del perdó que el pare de família concedeix al fill pròdig,

corrent cap a ell i obrint els braços. L'amor de Déu per nosaltres s'expressa sempre pel perdó: els sagraments fan participar activament els batejats en aquest. El primer sagrament del perdó és el baptisme. Això no obstant, la gràcia de Déu no és forçada per res, ni tan sols pels sagraments. El misteri de l'Església, per la qual ens és donada la salvació, és sempre més ample que els gestos de l'Església i els desborda.

Déu no refusa mai el perdó. I jo espero que l'Església trobarà un dia el mitjà d'expressar-lo i de celebrar-lo d'una manera que us encoratgi a vosaltres i la comunitat cristiana.

En l'estat actual de les coses, recordeu, per les vostres vides, les comunitats cristianes, que tenen incessantment necessitat de ser perdonades i que no sempre en són conscients. No reconèixer que tenim cada dia necessitat de ser perdonats seria tancar-nos a la vida que el Senyor Jesús ens dona.

Al començament de cada missa, viviu intensament la pregària penitencial i feu-ne descobrir el sentit. Ella ens dona accés a la vida de Déu.

Confieu en Déu, arrelant-vos a la pregària!

Conserveu sempre davant dels ulls aquesta recomanació que Jesús us adreça: «Demaneu, i se us donarà; cerqueu, i trobareu; truqueu, i se us obrirà... ¿Quin pare d'entre vosaltres, si el fill li demana... un peix, li donarà una

Déu no refusa mai el perdó. Jo espero que l'Església trobarà un dia el mitjà d'expressar-lo i de celebrar-lo d'una manera que us encoratgi a vosaltres i la comunitat cristiana

serp?... Si doncs vosaltres... sabeu donar coses bones als vostres fills, com més el Pare del cel donarà l'Esperit Sant als qui el preguen! (Lluc 11,9-13).

Si demaneu al Pare el seu Esperit Sant, si desitgeu que el Pare, el Fill i l'Esperit Sant restin en vosaltres, sereu escoltats i trobareu cada dia la força de caminar i la bona direcció per avançar.

No espereu pas aguantar tots sols. Preneu iniciatives per a la pregària allà on sou. Sosteniu allò que existeix, participeu.

Recordeu, per les vostres vides, les comunitats cristianes que la pregària és la respiració de l'Església, que el Pare no refusa mai l'Esperit Sant a aquells que l'hi demanen.

Jacques David és bisbe de La Rochelle i Saintes (França)

Una visita «màgica» a Girona

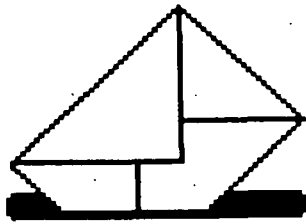
Sr. Director:

Sóc una enamorada de Girona, del seu Call, de la seva història i dels seus monuments. Per això, en asabentar-me dels recorreguts que organitzava un grup de guies professionals sortint de l'oficina de turisme per visitar la ciutat de l'Onyar, m'hivaiagapuntar totseguit.

Érem 75 persones. La guia, una noia jove i decidida. El recorregut esplèndid. Però els comentaris, en general, per mi, decebedors. La guia es va permetre ironitzar gairebé tota l'estona, sobre el passat. Sobre el tarannà dels gironins, sobre l'honor, sobre l'Església, sobre els sants, sobre els convents, sobre les vocacions, sobre els francesos, sobre «can Fanga» (Barcelona), etc. No era cinisme ni sarcasme, no, era

aquesta fina ironia a la qual no m'acabo d'acostumar: la d'aquells que superficialment es permeten judicar el passat, però que no se'ls endevina ni estimació, ni gratitud envers ell. Gairebé ni una paraula sòlida sobre la història ni sobre l'art de Girona. Res sobre la convivència de diverses religions o el paper humanitzador que també ha jugat l'Església. Cert que el recorregut era sobre llegendes gironines, però ací un primer interrogant: ¿és que avui només interessa la llegenda i encara cert tipus de llegenda? ¿és que el què cal per sobre de tot és accontentar el morbo de la gent? Toynbee va dir que la llegenda és el perfum de la història. Quedar-se en la pura llegenda sense mirar de contextualitzar-la ni assenyalar el seu significat és frivoltzar la història.

No acabem de fer-nos càrrec que els guies són mitjans de co-

municació i que el missatge que transmeten no és gens indiferent. Crec que Girona mereix un altra mena de visita.

MARIA TORRES Sabadell

Testimoniatge personal

Sr. Director:

El passat dia 9 del mes d'agost, va morir a la residència de les Germanetes dels Pobres de Tarra-

gona en Cristòfol Rossell Piqué, un home que va dedicar una gran part de la seva vida a donar testimoni de la seva profunda fe cristiana arreu de Catalunya i del estat espanyol amb una gran bondat. Aquestes breus ràtles només volen ésser un record i un petit homenatge davant de tota la família cristiana. Descansi en pau.

JOSEP FUSTÉ

Sta. Coloma de Queralt

Un diumenge sense missa

Sr. Director:

Els fets, occorren a una parròquia d'un petit poble prop del Montseny; en aquesta parròquia se sol dir missa una vegada a la setmana, el diumenge a les 11 del matí.

El diumenge 22 d'agost, i tenint el nostre capellà habitual de vacances, vam anar a l'església esperant que vingués el substitut, com ens havia estat anunciat. El cert és que a les 11.30 i amb l'església plena, ens va ser comunicada la notícia: ningú no sap res d'aquesta missa (conclusió a què es va arribar després de fer les oportunes trucades a les parròquies veïnes). Els feligresos, sorpresos, varen anar marxant cap a pobles veïns per poder oir missa.

Ja una mica més tard, i quan l'església havia estat tancada, va arribar un capellà, dient: "perdoneu-me, però és que se m'havia oblidat de venir".

Com a catequista, això em fa preguntar si ja no se li dona importància a la Missa.

XAVIER MUNTADAS I PUIG D'un poble del Montseny

• **INAUGURACIÓ DE CURS DEL CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS.**— Tindrà lloc **dimarts, 5 d'octubre**, a les 19.30h, al Centre mateix (c/ Rivadeneyra 6, 3r, 08002 Barcelona), sota la presidència de l'arquebisbe Dr. Ramon Torrella, president del Consell de Direcció; hi pronunciarà la lliçó inaugural sobre *El cardenal Vidal i Barraquer*, amb motiu del cinquantenari de la seva mort, dom Hilari Raguier, monjo de Montserrat i historiador.

• **CENTRE DE VIDA RELIGIOSA I ESPIRITUALITAT DE LA U.R.C.**— Cursets de formació permanent: *Mujeres y hombres en la Iglesia: en busca de una nueva relación*, a càrrec de Dolores Aleixandre, rscj, del dia 15 (20h) al 17 (després de dinar), a la casa d'exercicis La Immaculada (c/ Edith Llauredó 22, Tiana). *Reflexions actuals sobre el vot de castedat*, a càrrec de Pere Busquets, monjo de Montserrat, el dies 23 (a les 10h) i 24 (fins a la tarda), al col·legi Sagrat Cor, de les vedrures (c/ Sta Joaquina de Vedruna 10, Tarragona). Informació i inscripcions: al CEVRE (Unió de Religiosos de Catalunya, Pl. Urquinaona 11, 2n 2a, 08010 Barcelona; tel. 302-43-67), dilluns i divendres, de 16 a 19h; per al segon curset, també a Tarragona (c/ Rovira i Virgili 16; tel. 21-61-51), divendres i dissabte, de 18 a 20h.

• **CONGRÉS DE CATEQUESI DE CATALUNYA I LES ILLES.**— Amb el Bloc III, «En quin món fem la catequesi», comença la darrera fase del treball dels catequistes: d'octubre a 31 de desembre. El material s'ha de recollir a la pròpia Delegació diocesana de Catequesi.

BARCELONA

• **CONFERÈNCIES AL C.I.C.**— Represa de l'activitat dels dilluns, de 17 a 18.30h; **dia 4**, diàleg en la fe i celebració de l'eucaristia amb el P. Josep Massana, caputxí; els altres dilluns d'octubre, cicle sobre «La conversió de Felip», a càrrec de Mn. Josep Rius i Camps. El C.I.C. és a Via Augusta 205 (tel. 200-11-33).

• **INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA.**— Acte inaugural del curs 1993-94, **dilluns 4**, a les 19h, a la sala d'actes del Seminari Conciliar (c/ Diputació 231, 08007 Barcelona): Memòria del curs anterior, presentació de la revista «Teologia actual» i de l'Associació d'Antics Alumnes i Amics de l'Institut, parlament de l'arquebisbe Ricard-Maria Carles i actuació de l'Orfeó de Sants sota la direcció de Montserrat Tous. Tothom hi és convidat.

• **MESTRES, PROFESSORS I PERSONES INTERESSADES EN L'EDUCACIÓ.**— Eucaristia d'inici de curs, **dimarts 5**, a les 19.30h, a la capella del Seminari Conciliar (c/ Diputació 231, 08007 Barcelona). La presidirà el bisbe Dr. Soler i Perdigo.

• **TÉMPORES DE PETICIÓ I ACCIÓ DE GRÀCIES A LA CATEDRAL.**— Tindran lloc **dimarts 5**, a les 18h, amb la celebració de l'eucaristia; **divendres 8**, a les 19.30h, celebració de la penitència

• **ESCOLA DE LITÚRGIA.**— Curs d'enguany, sobre la litúrgia de les hores a les comunitats religioses i també a les parroquials, en dijous, a les 19h, a partir del **dia 7**. Més informació: Centre de Pastoral Litúrgica, tel. 302-22-35 (matins feiners).

• **ESCOLA DE PREGÀRIA DELS JOVES A LA CATEDRAL.**— Comença el nou curs de pregàries mensuals amb el Sr. Arquebisbe, **dijous 7** (fins al mes de juny), de 19.30 a 20.30h. La Delegació de Pastoral de la Joventut, que les coordina, anuncia ja el recés d'Advent per al dissabte 18 de desembre. Es pot demanar més informació al tel. 301-12-77.

• **INSTITUT DE TEOLOGIA ESPIRITUAL.**— Acte inaugural del curs, **dimecres 6**, a les 19h, a la sala d'actes del Seminari (c/ Diputació 231, 08007 Barcelona). Hi pronunciarà la lliçó inaugural el bisbe Dr. Tena, sobre el tema: *L'Església, comunió dels dons de l'Esperit*.

• **MISSA PELS COL-LABORADORS DEL FONS COMÚ DIOCESÀ DIFUNTS.**— Se celebrarà dijous vinent, **dia 7**, a les 20h, a la parròquia de Santa Maria del Pi, a iniciativa de la Delegació Diocesana d'Economia, que hi convida tots els col·laboradors, així com els parents i amics dels ja difunts.

• **LLIBRE BIOGRÀFIC SOBRE VICTÒRIA DíEZ.**— Amb motiu de la seva pròxima beatificació, se'n farà la presentació **dijous 7**, a les 20h, a la sala d'actes del Casal Lloia (c/ Balmes 138, 08008 Barcelona), amb la intervenció de l'autora, Carmen Fernández Aguinaco.

• **ESCOLA UNIVERSITÀRIA DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT DE RELIGIÓ.**— Cursos que ofereix la Facultat de Teologia de Catalunya: Curs d'iniciació teològica (1r del cicle de dos anys), en dimecres, de 19 a 21h, i Curs de capacitació teològica per a l'ensenyament de la religió (primària), en dilluns i dimecres, de 19 a 21h. Informació i inscripcions, fins al **dia 8**, a la secretaria de l'Escola (c/ Diputació 231, 08007 Barcelona), de dilluns a dijous, de 18 a 20h; tel. 323-09-74.

• **LES PRIMERES COMUNITATS CRISTIANES.**— Sessions obertes, cada segon divendres de mes, a partir del **dia 8** (fins al juny), a les 20h, a la residència de Filles del Cor de Maria (c/ València 273 pral, 08009 Barcelona), a càrrec del prof. Josep Rius i Camps. Informació: tel. 268-23-42.

• **«LA MISSA» DE TVE OBRE EL 8è CENTENARI DEL NAIXEMENT DE SANTA CLARA.**— Tindrà lloc diumenge vinent, **dia 10**, al monestir de Santa Maria de Pedralbes; començarà a les 11h, per la primera cadena, presidida per l'arquebisbe de Barcelona, Dr. Ricard-Maria Carles, i amb la participació de la comunitat i d'altres religioses de la Federació de Clarisses de Catalunya i Menorca, i també dels ministres provincials franciscans.

• **RECÉS PER A RELIGIOSES.**— Dirigit pel P. Pedro Franquesa, cmf, **diumenge 10**, a partir de les 10.30h, a la casa d'espiritualitat Maria-Antònia París (c/ Major de Sarrià 169, tel. 203-72-12).

• **CONCERT DE CARILLÓ A LA GENERALITAT.**— Diumenge vinent, **10 d'octubre**, a les 12h, a càrrec de la carillonista Anna-Maria Reverté, amb obres d'autors diversos.

• **«UNIÓN EUCARÍSTICA REPARADORA.»**— Primera trobada del nou curs, **diumenge 10**, a les 17h, amb eucaristia, a la basílica de Mare de Déu de la Mercè (Pl. Mercè 1, 08001 Barcelona), dirigit pel Mn. Francesc de P. Sala, assessor diocesà de la UNER.

• **CURSOS DE «CRISTIANISME I JUSTÍCIA.»**— Sobre *El problema dels nous immigrants a Europa*, les repercussions a llarg termini; professor: Lluís Recolons; sis sessions, en dimecres, del **13 d'octubre a l'1 de desembre**, de 19.30 a 21.30h. Sobre *Bartolomé de las Casas: en busca de los pobres de Cristo*, lectura d'aquest llibre de Gustavo Gutiérrez; professor: Josep Vives; sis sessions, en dilluns, de **l'11 d'octubre al 13 de desembre**, de 19.30 a 21.30h. Tots dos a c/ Roger de Llúria 13, 08010 Barcelona; tel. 317-23-38.

• **TRES DIES DE REFLEXIÓ IGNASIANA: «A LES MANS DE DÉU.»**— Dedicats a gent gran, del **dijous 14 al diumenge 17**, i dirigits pel P. Lluís-Antoni Sobrero, s.i., a la casa d'exercicis Sant Ignasi, de Sarrià (c/

Carrasco i Formiguera 32, 08017 Barcelona). Informació i inscripcions: tel. 203-88-62.

• **CÀRITAS: FORMACIÓ DE VOLUNTARIS.**— Ofereix entre d'altres els cursos següents: *Curs bàsic de formació de voluntaris*; tot el que convé saber del voluntariat social (objectius, història, camps d'actuació...), en dijous, de 19 a 21h, del **14 d'octubre al 17 de març**. *Curs d'iniciació*; adreçat a persones o grups que volen conèixer el voluntariat; 12 hores de durada, i es pot fer, si es demana, a diversos indrets. A més del curs bàsic i del d'iniciació, ofereix els cursos monogràfics següents: *Els voluntaris joves i els ancians voluntaris*, intensiu, en dissabte (de gener a març) al matí; *El voluntari i l'atenció individual de l'ancià*, en dilluns, de 16.30 a 18.30h, del 17 de gener al 7 de març; i *Escola de Vida*, un curs vivencial a través de temes de reflexió i de dinàmiques adients, que s'impartirà durant el 1994. Per a informació i inscripcions: Servei de Voluntariat de Càritas, de dimarts a divendres (matins), tel. 302-66-22.

• **CURS PER A ANIMADORS EN LA PASTORAL JUVENIL.**— Pretén ser un servei de formació per als animadors o responsables d'animadors que treballen amb joves. La corresponent al curs 1993-94 és ja la segona convocatòria. Les dates del curs són en dissabte, del **16 d'octubre al 19 de març**, de 10 a 14h, i es fa a l'Escola de l'Espai 2 (c/ Carolines 10, 08012 Barcelona). Més informació: tel. 410-16-02.

TARRAGONA

• **REUS: FESTES DE LA MISERICÒRDIA.**— Continuen els actes programats en el IV centenari de l'aparició de la Mare de Déu: **cada dia**, a les 19h, al santuari de la Misericòrdia, novena; **diumenge 3**, a les 11h, missa; a les 16.15h, novena, i a les 16.30h, processó de pujada de la imatge de la Mare de Déu a l'església prioral de Sant Pere; dies **del 4 al 10**, a l'Església prioral, celebracions de l'eucaristia diàries per part dels grups parroquials: a les 8h, Sant Pere; 9h, Sant Francesc; 10h, Sant Joan; 12h, Crist Rei, i 18h, Puríssima Sang; dilluns, dimarts i dimecres, a les 20.30h, celebracions extraordinàries; **dijous 7**, a les 20.30h, celebració de l'eucaristia presidida per l'arquebisbe Dr. Torrella; **diumenge 10**, a les 11h, missa pontifical de clausura del centenari; a les 16.30h, processó de retorn de la imatge de la Mare de Déu al santuari de la Misericòrdia i cant dels goigs; **dilluns 11**, a les 20.30h, celebració en memòria dels fidels difunts.

• **REUS: TROBADA MARIOLÒGICA ECUMÈNICA.**— Dins els actes commemoratius del IV Centenari de l'aparició de la Mare de Déu de la Misericòrdia i sota el patronatge de la Facultat de Teologia de Catalunya, els dies **7, 8 i 9 d'octubre**, a

la sala d'actes d'AMERSAM (c/ J. Sardà i Callà, mercat central). Tema general: «Què diuen les Esglésies de Maria. Què diu Maria a les Esglésies.» Informació i inscripcions: Comissió Ciutadana del IV Centenari (Pl. Mercadal 1, 43201 Reus; tel. 977/75-96-64) o bé Facultat de Teologia de Catalunya (c/ Diputació 231, 08007 Barcelona; tel. 453-49-25 i 454-16-00).

GIRONA

• **OLOT: CONFERÈNCIES SOBRE FRANCISCANISME.**— Dins el cicle programat amb motiu del 8è centenari del naixement de santa Clara, **diumenge 10**, a les 16h, al col·legi de la Divina Providència, amb sor Maria del Carme Massana.

• **XXIX TROBADA DE BRANCA-DIERS I INFERMERES.**— Convocada a Banyoles per l'Hospitalitat diocesana de la Mare de Déu de Lourdes, **dimarts 12**, a les 11h, a la parròquia de Santa Maria dels Turers, fins després de dinar. Inscripció: a les delegacions respectives o als tels. 57-24-56 (Josep Pagès) i 57-16-63 (Montse Oller, de 15 a 22h).

LLEIDA

• **FESTES DE L'ACADÈMIA I CERTAMEN MARIÀ.**— Festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia, patrona de la ciutat de Lleida, **dissabte 2**, a l'oratori de la institució, misses a les 12 i 20h. L'endemà, a les 9.30h, missa solemne concelebrada, amb ofrenes; a les 11h, al teatre Principal, festival folklòric, i a les 12h, certamen marià en honor de la Mare de Déu dels Dolors, en el 275è aniversari de la seva erecció canònica a Lleida.

• **«MODERNITAT I RELIGIÓ.»**— Cicle de conferències promogut per l'IREL i la Fundació Joan Maragall, que comença **dijous 7**, a les 19.30h, a l'aula magna de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, amb el tema «Art i religió», a càrrec de Josep-Maria Subirachs. Informació: tel. (973) 28-15-38 (de 18 a 20h).

• **IX JORNADA DIOCESANA DE VIDA CREIXENT.**— Sobre el tema: «Fraternidad y solidaridad», **diumenge 9**, de 9.30 a 17h, al Col·legi Episcopal (c/ Dr. Combellas 38, 25003 Lleida), amb pregària i meditació, exposició del tema, reflexió per grups i celebració de l'eucaristia; cal portar-se el dinar.

SOLSONA

• **JORNADES ESSLÈSIA I PAÍS.**— Anàlisi i valoració de la situació de l'Església catalana a les portes del Concili provincial Tarraconense, als 400 anys de l'erecció del bisbat de Solsona, els dies **11 i 12**, al palau episcopal de Solsona. Informació i inscripcions, abans del dia 4: 319-80-50 (Òmnium Cultural, Barcelona), o bé (973) 48-06-19 (bisbat de Solsona).

VIC

• **MÚSICA A SANTA TERESA.**— Cinquena edició del cicle de concerts de tardor, de la Fundació Caixa de Manresa, a l'església del monestir de Santa Teresa, de Vic, a les 20h: **dimecres 6**, concert d'Estrella Estévez (soprano), Jordi Reguant (clavicèmbal) i Ferran Quiroga (vihuela i guitarra); **dijous 7**, concert de Maria-Lluïsa Cortada (clavicèmbal) i Vicenç Prats (flauta); **divendres 8**, concert de Montserrat Torrent (orgue) i Josep Julià (oboè), i **dissabte 9**, concert de l'Orfeó Vigatà, en el seu 90è aniversari, sota la direcció de Josep-Maria Mas i Bigas i amb Josep Benito al piano.

ESCOLA DE LITÚRGIA

Curs de formació

- Cada dijous, des del 14 d'octubre, a les 7 del vespre, al Seminari (Diputació 231).
- Tema d'enguany: LITÚRGIA DE LES HORES A LES COMUNITATS RELIGIOSES I PARROQUALS (espiritualitat, teologia, pastoral).
- Obert a tots els cristians (laics, religiosos, clergues) interessats per aquesta temàtica.
- J. Aldazábal, president del CPL, iniciarà aquest curs presentant els aspectes espirituals i de contingut.

Informació: CENTRE DE PASTORAL LITÚRGICA, C/ Rivadeneyra, 6-7 (tel. 302 22 35), matins feiners.

Transcendental trobada entre el gran rabi hebreu i Joan Pau II

Aviat s'establiran relacions diplomàtiques entre Israel i el Vaticà

Joan Pau II va rebre a Castel Gandolfo, el 21 de setembre, el gran rabi de l'Estat d'Israel. Ha transcendit que el Papa ha estat invitat a visitar Jerusalem, possibilitat que Joan Pau considera, il·lusionadament, com «aviat».

El Papa va sortir a rebre l'il·lustre hoste a la porta del seu estudi, on ambdós se saludaren amb el tradicional *Shalom*.

La trobada va estar marcada per detalls realment inusitats i commovedors, com el fet que pocs minuts després que es tanqués la porta, aquesta es tornés a obrir en demanar el Sant Pare que també entrés el germà gran del rabi, l'ex-ambaixador, Naftali Levi, que en el camp de concentració de Buchenwald arribà heroicament la seva pròpia vida per salvar la del seu germà petit.

Comunicat oficial

En el comunicat oficial difós posteriorment pel Vaticà, Joaquín Navarro-Valls, subratllà que «en

aquests dies especialment importants i delicats per a la pau a Terra Santa i l'Orient Mitjà, al cap de llargs i dolorosos conflictes, la trobada té un significat especial, havent estat una ocasió per reiterar la superació d'incomprensions històriques, fins i tot greus, i per invocar junts el do de la germanor entre els pobles hereus de la fe d'Abraham».

«S'ha tractat d'una trobada de naturalesa religiosa —afegí el portaveu oficial— i alhora ha estat un moment propici per oferir als responsables polítics de la regió tot el suport moral necessari per al valor

de la pau en la justícia i en la seguretat».

Desigs del Sant Pare

En la trobada del 21 de setembre, el Papa reiterà al gran rabi el seu intens desig que «els responsables dels creients, pelegrins de la Ciutat Santa de Jerusalem, puguin invocar contemporàniament el do de la pau, de la comprensió i de la col·laboració entre tots els creients del món».

Tanmateix, el «contenciós» sobre la Ciutat Santa no ha estat tocat directament. «Hem parlat de Jerusalem com a homes de religió —explicà el gran rabi— no com a líders polítics». En acomiadar-se, ambdós se citaren a Jerusalem. L'ambaixador israelià davant el Quirinal, Avi Pazner, revelà que en els darrers temps s'han fet «notables progressos» en les negociacions per el reconeixement recíproc entre la Santa Seu i Israel.

«S'apropa el moment de visitar Jerusalem», afirmà Sa Santedat el Papa després de rebre el gran rabi de l'Estat jueu, Israel Lau, en una audiència històrica que significa un pas decisiu en el procés d'establiment de relacions diplomàtiques entre la Santa Seu i Israel. Les negociacions entre el Vaticà i el Govern hebreu han rebut un notable impuls en les darreres setmanes. En la fotografia, el gran rabi d'Israel conversa amb Sa Santedat a Castel Gandolfo

Libertat per visitar els Sants Llocs

Joan Pau II ha de moure's amb refinada prudència per progressar pel camí desbrossat per l'acord, sense aprofundir l'exasperació de tots els qui el refusen i invocant, al mateix temps, els títols singulars que tenen tots els cristians de la terra per reclamar la pacificació definitiva i l'accés tranquil i apacible als Sants Llocs.

Les nocions de territori, jurisdicció, sobirania, són pobres i inadequades per referir-les als Sants Llocs.

Joan Pau II no anirà a Jerusalem com un croat; serà, sobretot, el pelegrí que, en nom dels cristians d'arreu del món, reclamarà el dret dels homes de visitar en pau els escenaris del naixement i mort del Nostre Redemptor.

És significatiu que l'Església catòlica ha pogut conservar els Sants Llocs des que san Francisc d'Assís va visitar el sultà d'Egipte, no amb l'ànim agressiu dels croats, sinó com a portador de solidaritat, de pau i d'amor.

● C.C.

En l'audiència general del dimecres, 15 de setembre

El Papa evoca

la seva visita

pastoral als

països bàltics

En l'audiència general del dimecres, 15 de setembre, el Sant Pare parlà del seu recent viatge als països bàltics del qual destacà el pelegrinatge al «Turó de les Creus», les visites als santuaris marians, la dimensió ecumènica del viatge, la trobada amb el món de la cultura i els desafiaments de la nova evangelització.

En referir-se a l'Església que ha sofert llargs anys de persecució en els països bàltics, «i que ha sobreviscut», el Papa afegí: «Desitjo adreçar aquestes paraules als bisbes i als sacerdots dels països veïns, que han vingut a participar en el pelegrinatge papal. Si Déu em permet un dia visitar les vostres comunitats, podrem agrair junts com Déu mana «les grans coses que Ell ha fet».

Després d'evocar el seu recent viatge assenyalà: «La trobada al «Turó de les Creus» ha estat una experiència commovedora. Després d'aquesta visita compreguem tots més clarament la veritat expressada pel

Concili Vaticà II: L'home no es pot entendre del tot sense Crist, sense la seva Creu».

En recordar el santuaris marians visitats, el Papa digué que «prenen ple significat en relació a la Creu de Crist i al «Turó de les Creus». I afegí: «el culte de la Mare de Déu és sempre cristocèntric».

La visita als països bàltics —continuà— ha tingut alhora una dimensió ecumènica singular. Cal trobar l'apropament i la unitat dels cristians, que encara estan dividits entre ells». En les trobades ecumèniques, «participaren membres de la jerarquia i fidels de les Esglésies ortodoxes. El patriarca de Moscou, Alexis II, va estar

representat per un enviat especial».

Referent a la trobada amb el món de la cultura, Joan Pau II assenyalà que «en aquests països, que han sortit del túnel de l'opressió totalitària, s'adverteix l'exigència d'una «nova aliança» i d'un renovat diàleg entre l'Església i l'heterogeni món de la cultura».

«Els cristians dels països bàltics —va concloure— actualment es troben davant del desafiament de la nova evangelització. Prenguem per la tasca de total l'Església en aquelles terres, i donem gràcies a Déu per la fe cristiana, que fou capaç de sobreviure i de romandre enmig de l'opressió, com a sòlid suport per als individus i per a la societat».

Abans de l'audiència general, el Sant Pare havia rebut en la basílica vaticana 6000 pelegrins procedents de Polònia, Alemanya, Holanda i de les Repúbliques Txeca i Eslovaca. (S/C)

On sant Francisc rebé els estigmes

Joan Pau es retirà tres dies a la muntanya de La Verna

LA VERNA.— En el santuari toscà d'Itàlia dedicat a sant Francisc d'Assís, a la muntanya de La Verna, on el fundador dels franciscans rebé els estigmes el 17 de setembre del 1224, el papa Joan Pau II ha volgut recloure's tres dies, del 17 al 19 de setembre.

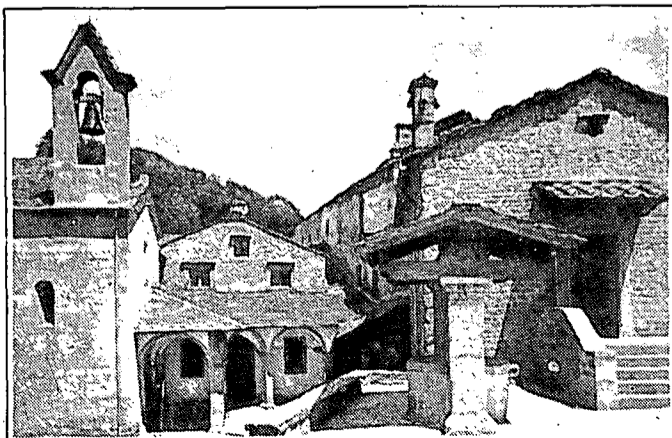
A l'homilia del primer dia, el Papa digué que els estigmes de sant Francisc representen «una conformitat visible amb la imatge de Crist» i el converteixen en un model per a tots els cristians. «Els estigmes —afegí el Papa—, les cicatrius de la Passió de Crist en el cos

de sant Francisc, foren el signe singular que revelava, en el sentit més literal del terme, la creu que duia cada dia».

El Sant Pare assenyalà que «el món no vol ser crucificat: fuig de la creu. L'home refusa ser «crucificat per al món». Així fou en el temps de sant Francisc i així passa igualment ara. La lluita entre el món i la creu continua des de sempre: és la lluita amb la creu de la salvació!».

En finalitzar l'homilia, el Papa ressaltà dues ensenyances «del Diví Mestre que seguí Francisc amb fidelitat total: obediència al Papa, Vicari de Crist a la terra, i veneració i imitació a la seva Santíssima Mare, Maria».

En concloure la missa a la basílica de La Verna, Joan Pau II es va adreçar en processó a la capella dels estigmes de sant Francisc on, després de resar, sortí a saludar els fidels, els beneí amb la reliquia de la sang del sant. (S/C).

Santuari de La Verna, avui

Joan Pau II prega davant una gran creu de fusta erigida al cementiri de Vilnius per commemorar les víctimes de les revoltes independentistes del mes de gener de l'any 1991 contra les tropes soviètiques.

200 professors d'escoles debaten els nous plans d'estudi

MADRID.— Dos-cents professors de Magisteri de l'Església de 17 escoles universitàries de tot Espanya han preparat a Aravaca (Madrid) els programes dels nous plans d'estudi. Els professors reunits confrontaren els seus programes i analitzaren el «Disseny Curricular Base» per aquest anys escolar que comença, segons ha informat Justina Sánchez, directora de la Comissió Episcopal d'Ensenyament.

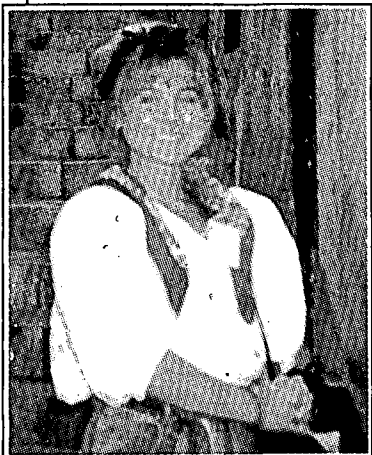
La metodologia de la trobada no es basà en ponències. Diferents experts explicaren per grups els nous plans de les diferents matèries del programa. Per a Justina Sánchez «l'ideal és adaptar totes les assignatures al diàleg entre fe i cultura, per a un millor aprofitament i enriquiment del curs escolar, per part de l'alumne». (SIC)

Una cursa de braus i un concert en benefici de «Projecte Home»

GUADALAJARA.— «Projecte Home» de Guadalajara, programa de rehabilitació de drogodependents, convoca dos actes per recaptar fons que possibilitin l'habilitació del lloc definitiu —la finca «Los Castillejos» per al projecte terapèutic, provisionalment instal·lat en els baixos del palau episcopal de Sigüenza.

Els actes programats foren, el diumenge 26 de setembre, una cursa de braus, a la plaça de Guadalajara, i el dilluns 4 d'octubre, en el coliseu Luengo de la capital de l'Alcàrria. (SIC)

Núria Oriol membre del Consell Internacional de la UCIP

SIRACUSSA (Sicília).— En el simposium d'UCIP-Europa, celebrat del 16 al 19 de setembre, es va nomenar com a membre del Consell Internacional de l'organització i com a delegat per tot l'Estat espanyol, Núria Oriol i Palarea, redactora de Catalunya Cristiana.

La UCIP, fundada l'any 1927, aglutina la majoria dels mitjans de comunicació social catòlics, premsa, ràdio i televisió. La UCIP-Europa es reuneix cada dos anys en assemblea i el consell directiu diverses vegades en un mateix any. Cal dir finalment que a Siracussa, com a representació de tots els mitjans de comunicació d'Espanya, només hi era present la nostra redactora.

● C.C.

Carta pastoral del bisbe d'Osca

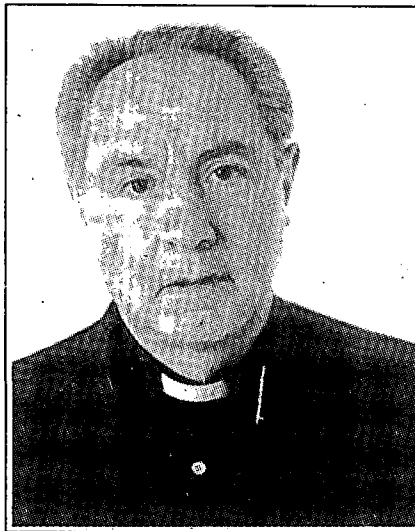
«És més urgent promoure els valors morals que el culte al cos»

MADRID.— Salut personal i social és el títol de la Carta Pastoral que el diumenge 19 de setembre Mons. Javier Osés adreçà als seus fidels. En ella parlava del problema que hi ha quan es redueix la salut «gairebé exclusivament a la robustesa i esbeltesa del cos, oblidant unes altres dimensions de l'ordre cultural, moral i espiritual».

Segons el Dr. Osés la salut ha passat a ser el valor de més alta cotització en la nostra societat. «Alhora que hem de reconèixer que, els abusos i els alts rics de la salut estan a l'ordre del dia, amb les seves imprevisibles conseqüències». Cita la velocitat imprudent, l'abús de l'alcohol o el tabac, com algunes d'aquestes causes d'abusos, negligències i temeritats.

«Hem de desterrar la mentalitat que som amos absoluts de la nostra salut i que en podem disposar segons els nostres gustos i apetències personals perquè amb aquest actuació estem causant greus mals socials», segons el bisbe d'Osca. Assenyala que aquest actuació és signe «que estem creant un clima social nociu que és el millor brou de cultiu per aquests mals que afligeixen més i més els nostres ciutadans i en especial els nostres joves».

Mons. Osés acaba dient que és més urgent responsabilitzar-nos de promoure els valors morals que són signe de salut social. Aquests valors són: el domini i control de si mateix, que la raó i la consciència siguin la guia principal del nostre comportament, i que considerem al que objectivament i indiscutiblement és allò, sense deixar-nos arrossegar per una subjectivitat descontrolada. (SIC)

140 arxivers revisen els ordes monàstics i arxius de l'Església

OVIEDO.— El IX Congrés de l'Associació d'Arxivers d'Espanya es reuniren a finals de setembre a Oviedo per aprofundir en «Els ordes monàstics i arxius de l'Església»: S'han reunit més de 140 arxivers de totes les regions d'Espanya per posar en comú les seves experiències.

En la sessió d'obertura participaren l'arquebisbe d'Oviedo, Gabino Díaz Merchán; José M.ª Martí, president de l'Associació; Gabino de Lorenzo, alcalde d'Oviedo; i Antonio Vilaplana, president de la Comissió Episcopal del Patrimoni Cultural de l'Església.

Nou ponències, a més de comunicacions i taules rodones compongueren el congrés. Hi hagueren algunes ponències sobre els fons monàstics de diversos arxius, com el Nacional, el de la Corona d'Aragó, el Capítular de Lleida, del Regne de València... Unes altres ressaltaren el fet històric com el «Panorama monàstic de l'Espanya medieval i moderna» o «Scriptoria Monàstica i producció manuscrita medieval: un apropament des dels fragments de còdexs».

També s'informà dels projectes de restauració en diversos monestirs espanyols, així com de les tècniques i procediments i criteris en la restauració de còdexs i pergamins. (SIC)

Nota de premsa de l'Oficina d'Informació de la Conferència Episcopal Espanyola (3-9-93)

Congrés de Sacerdots Casats

Tal com vam informar els dies 21, 22 i 23 d'agost va tenir lloc a Madrid un *Congrés Internacional de Sacerdots Casats* organitzat per una associació no reconeguda per l'Església.

La Conferència Episcopal ha difós la següent nota: Alguns mitjans de comunicació difongueren àmpliament diverses opinions i reivindicacions presentades en aquest congrés, o manifestades per alguns congressistes, referent a les quals la secretaria de la Conferència Episcopal, expressant el sentiment dels bisbes vol oferir algunes puntualitzacions a favor de la bona informació dels fidels catòlics i de la mateixa opinió pública.

1.— En primer lloc, ha de quedar ben clar davant de tots els fidels catòlics que els bisbes espanyols estem plenament d'acord amb la doctrina i la disciplina vigent a l'Església catòlica sobre el ministeri i la vida dels sacerdots. Reconeixem també amb satisfacció que la majoria dels sacerdots que, a petició pròpia, han estat dispensats de les seves obli-

gacions sacerdotals, comparteixen amb nosaltres aquestes mateixes actituds.

2.— En relació amb algunes afirmacions divulgades en aquells dies, reafirmem el que ha estat l'ensenyament constant de l'Església catòlica: el sacerdot del Nou Testament presideix la comunitat cristiana en nom de Crist i de l'Església amb una autoritat i responsabilitat que no li venen de la comunitat mateixa i que, per tant, no poden ser exercides per cap altre membre de la comunitat que no hagi rebut el sagrament de l'Orde.

3.— Lamentem i desautoritzem especialment que en aquest congrés se celebés l'Eucaristia en les instal·lacions d'una comunitat religiosa, transgredint ostentament les normes litúrgiques i canòniques, negant així amb els fets la comunió visible amb l'Església que es vol mantenir verbalment.

4.— Cap bisbe espanyol, ni directament ni indirectament, ha animat els organitzadors o participants en aquest Congrés a sostenir cap opinió contrària als actuals ensenyaments de l'Església, ni a executar cap acte en contra de les seves normes i disposicions. Qualsevol manifestació en un altre sentit ha de ser considerada com un abús i una manipulació. (SIC)

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 500 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

"Catalunya Cristiana arriba cada setmana i és una finestra que deixa veure una mica l'Església de Catalunya que és una part de l'Església del món." **Albert Jou. ÍNDIA**

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ;

JOAN ESCOLA 47020 LINARO 00135 ROMA ITALIA.....	17.732 Ptes
GNA M. DOLORS BORRAS. CARM. MSS. THER. HOSP. ST. JEAN DE DIEU. B.P. 43 THIES SENEGAL.....	21.892 Ptes.
JOSEFA FALCO SOLSONA CAIXA POSTAL 24 MAPUTO XINAVANE MOZAMBIQUE.....	21.892 Ptes.
M. JOSEFA QUERALT TEIXIDO DILKURS CONV. - JULM ROAD 400049 BOMBAY INDIA.....	21.892 Ptes.

BUTLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i cognoms..... Tel.....
 Direcció.....
 Població..... D.P..... Província.....
 subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner.....
 (nom i cognoms)

L'import el faré efectiu mitjançant:
 taló que adjunto gir postal
 domiciliació segons l'adjunta autorització:
 Domiciliació: Banc / Caixa.....
 Sucursal n°.....
 N° compte corrent.....
 Població..... Província.....
 Prego al Banc / Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
 Població..... Data.....
 Signatura:

"CATALUNYA CRISTIANA" c/. València, 244, 2º. - 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

ITÀLIA

La Màfia respon al Papa col·locant un cotxe-bomba

ROMA.— El Papa demana a la Màfia que es penedeixi i aquesta respon amb un cotxe-bomba. A la una de la matinada del dissabte, 18 de setembre, un automòbil Panda amb deu quilos de trilita explotà davant la caserna dels carabinieri de Gravina de Catània, ferint quatre agents.

Encara que l'atemptat no està directament relacionat amb l'assassinat del pare Puglisi a Palermo, crida l'atenció que precisament mentre l'opinió pública condemna aquest crim i Joan Pau II demana als criminals que abandonin el camí del mal, Cosa Nostra respon d'aquesta manera.

L'acció mafiosa tingué lloc en la localitat de Gravina, a deu quilòmetres de Catània, la segona ciutat de Sicília. Els carabinieri varen veure com uns individus aparcaven el Fiat Panda prop de la caserna i després s'escapaven a tota velocitat en un Alfa 75. Aquest comportament els va dur a realitzar una inspecció i quan s'aproparen al cotxe i veieren que sortia fum, intentaren allunyar-se. En aquest moment, la bomba explotà. El més greu dels ferits ha perdut un ull i quatre dits de la mà.

■ M.C.

Missatge del Papa als seminaristes de Moscou

ROMA.— Amb motiu de la inauguració a Moscou del seminari major per a la Rússia europea, Joan Pau II els envià un missatge en el qual entre d'altres coses deia: Desitjo enviar-vos a vós, venerat germà en l'Episcopat, als superiors i als alumnes, la meua enhorabona, que acompanyo amb una fervent pregària. Espero que els seminaristes, preparats sòlidament en les ciències teològiques i ben formats espiritualment, sàpiguen fer front a les noves exigències de les comunitats catòliques, per contribuir a un rellibrament de la seva vida cristiana. Estic segur que posareu especial cura en l'estudi de la rica tradició espiritual russa, desenvolupant

MEDJUGORGE.— Una monja catòlica espera a la seu dels cascos blaus espanyols oferint-se a col·laborar en l'ajuda humanitària de la part oriental de Mostar.

també unes bones relacions amb l'Església ortodoxa, tan necessàries. Com a prova d'abundants gràcies divines, imparteixo de tot cor una benedicció especial a tots els presents que estenc als benefactors d'aquesta obra i a tots els sacerdots, diaques i fidels de l'administració apostòlica. (O.R.)

ZAIRE

El cardenal Etsou fa un sever balanç de la situació política

KINSHASA.— Amb motiu del 33 aniversari de la independència del país, el cardenal Frédéric Etsou, arquebisbe de Kinshasa, ha adreçat una carta pastoral als seus diocesans i als zairencs, demanant-los que meditin «sobre totes les mancances ocasionades pel nostre desinterès per fer del nostre país un lloc de bondat, un oasi de pau per a tothom». Ha destacat:

«Ens caldrà meditar sobre els nostres comportaments irresponsables, dictats per l'egoisme, i sobre les situacions de pecat que han portat aquest país 33 anys enrera: Injustícies socials flagrants, intole-

rància, intransigència en les preses de posició política, refús de diàleg i de concessions, set de poder i de diners, destrucció de l'autoritat de l'Estat, exaltació dels contravalors i els odis tribals...

La nostra reflexió ens haurà de portar a la recerca, amb l'ajut de Déu, de vies i mitjans per treure la nostra nació i el nostre poble de la crisi profunda en què estem immersos. La solució a aquesta crisi passa inevitablement pel diàleg sincer entre els nostres responsables polítics i per una voluntat política per acabar amb aquesta situació de tensió i de conflictes polítics permanents, que no beneficia ningú i hipoteca la pau». (D)

FRANÇA

Dos milions d'exemplars venuts del Catecisme de l'Església catòlica

PARÍS.— Més de 2 milions d'exemplars del Catecisme de l'Església catòlica han estat impresos en les quatre llengües en què hi ha una traducció actualment; són

320.000 exemplars en alemany, 550.000 en castellà i altres tants en francès, 900.000 en italià. La traducció en català fou presentada al Papa després del seu recent viatge a Espanya. Està previst traduir el Catecisme en 20 llengües més: anglès, portuguès, polonès, noruec, flamenc, eslovac, txec, grec, eslovè, croat, maltès, rus, romanès, xinès, vietnamita, llatí (llengua de referència), àrab, japonès, tailandès i birmanès. La possibilitat d'una traducció en albanès i en braille està en estudi. (SNOP)

JAPÓ

L'Església catòlica en xifres

TÒQUIO.— La comunitat catòlica del Japó comptava amb 435.000 membres a finals de l'any 1992, o sigui 0,34% de la població total del país. Si hi afegim a la xifra els 580.000 protestants, els cristians formen tots junts el 0,83% de la població de 123 milions d'habitants.

Dues terceres parts dels catòlics són dones. Les religioses són 7.346, els preveres i religiosos 2.647. Entre els 1.793 sacerdots, 933 són japonesos i 860 estrangers. Hi van haver 22 ordenacions de preveres joves el 1992.

La moda japonesa actual de celebrar els casaments en una església cristiana, fins i tot quan un no és creient, fa que 13.232 parelles s'hagin casat en una església catòlica el 1992: en 774 casos, les dues parts són catòliques; en 3.227 casos, una de les dues parts és batejada i, en 9.829 casos, ni l'un ni l'altre pertanyen a cap Església cristiana. (Eglises d'Asie)

GUATEMALA

Atenció a les demandes populars

GUATEMALA.— L'Oficina de Dret Humans de l'arquebisbat de Guatemala ha exhortat el nou Govern de Ramiro de León Carpio, que en el seu programa de treball s'orienti principalment a enfrontar les causes de flagells com la pobresa, la desintegració social i la militarització.

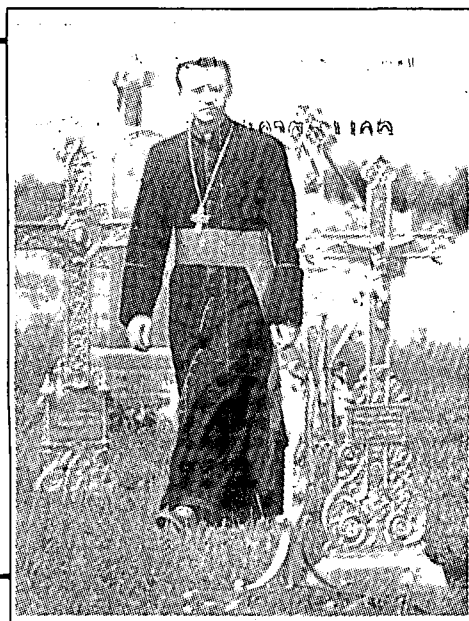
Alhora, ha demanat que els recursos de l'Estat, a través d'una reorientació de la política fiscal, siguin destinats a satisfer les demandes populars de salut, educació, feina i habitatge, «ja que són satisfaccions que constitueixen la base mínima per aconseguir un desenvolupament integral». (E)

BRASIL

Un bisbe en el comitè nacional de lluita contra la fam

RIO DE JANEIRO.— Mons. Mauro Morelli, bisbe de Duque de Caxias, ha estat nomenat president del Consell nacional per la lluita contra la fam i la pobresa. Aquest organisme, creat pel president brasiler Itamar Franco, reagrupa 8 ministres i 21 personalitats. Té per objectiu la creació, a cada població del país, de comitès de ciutadans, encarregats de lluitar a nivell local contra la misèria. Mons. Morelli ha indicat que, cada any, més de 300.000 infants són víctimes de la misèria al Brasil i que més d'un brasiler entre cinc passa fam. (Fides)

El reverend Joseph Werth, bisbe de Novo Sibirsk o Nova Sibèria, a Rússia, camina entre les creus de ferro en el cementiri de Sant Pere i Sant Pau, a Estrasburg (Dakota del Nord). El bisbe va celebrar una Missa a la capella durant la seva visita a Dakota del Nord per reclutar capellans i monges per la seva diòcesi

FILTRANT LA NOTÍCIA

Haití: Jean-Bertrand Aristide, de nou president del govern

Robert Malval, nou primer ministre d'Haití, és l'encarregat de preparar el retorn del president Jean-Bertrand Aristide, retorn previst pel 30 d'aquest mes d'octubre, conforme als acords signats el 2 de juliol a Nova York. Es posa així punt final a dos anys de dictadura militar.

Ara, Aristide haurà d'enfrontar-se amb els extremitistes que intentaran explotar el clima de tensió i de sabotatge en el procés democràtic en un estat de dret «on les armes no són llei».

Pel desembre de l'any 1990, l'ex-salesià Jean-Bertrand Aristide va obtenir el 67 per cent de vots a la primera volta d'unes eleccions lliures, en contra del 14 per cent de Marc Bazin, antic responsable del Banc Mundial. Tot i haver estat expulsat del seu orde religiós, que no accepta en els seus membres cap afiliació política, Aristide —segons l'agència APIC— ha estat proclamat «profeta amb paraula de foc, apòstol de la teologia de l'alliberament, home net i advocat dels pobres i pobre ell mateix».

La mateixa agència ha informat que fou tan gran la sorpresa del seu ascens al poder pel sector conser-

vador que l'arquebisbe de Port-au-Prince, monsenyor Lingodé, es preguntava en una homília si «l'orientació d'esquerres del nou govern no conduirà Haití al torn del socialisme marxista».

El 30 de setembre del 1991, un cop d'estat militar, dirigit pel general Cedras, feia caure el primer govern elegit democràticament, expulsant el president Aristide, que una vegada més escapava de la mort, gràcies a l'ambaixador de França. L'ONU mai no reconegué el govern colpista per raó «de la situació il·legal creada amb l'ús de la violència, coerció militar i violació dels drets humans».

Fins avui Jean-Bertrand Aristide i alguns membres del seu govern legítim han estat exiliats a Washington. És probable que després de la presa de possessió, que tindrà lloc el 30 d'octubre, el Vaticà reconegui el nou govern d'Aristide tot i que el nunci apostòlic havia presentat les cartes credencials i assistí a la presa de possessió del president militar, ara enderrocat.

■ Francesc Gamissans

Per a les comunitats cristianes de Catalunya
IMPORTANT NOVETAT EDITORIAL

PREGUEM EL SENYOR

PREGÀRIES DELS FIDELS

Formularis preparats per Mn. Pere Farnés

Moltes de les pregàries d'aquest llibre provenen de formularis emprats per cristians que ens han precedit en una mateixa fe i en un idèntic amor a Jesucrist. Resulta expressiu que també hi figurin altres compostes de bell nou, perquè la tradició orant de l'Església abasta tots els temps.

Tant de bo que aquestes pregàries constitueixin un instrument eficaç perquè les comunitats cristianes de Catalunya puguin aconseguir cada dia millor el seu ofici del poble sacerdotal i no cessin de pregar pel nostre món.

(De la presentació de Mons. Ricard Me Carles, Arquebisbe de Barcelona)

De venda a llibreries

Format: 17 x 24 cms. 479 pàgines - Imprès a dues tintes.
Preu: 3.500 ptes.

EDITORIAL REGINA, S. A.

Mallorca, 87 - 89 - 08029 Barcelona

FETS I CRITERIS

Els signes dels temps

El mes passat es va celebrar, a Solsona, el 1r. Congrés d'Història de l'Església de Catalunya amb motiu de commemorar-se els 400 anys de la creació de la diòcesi solsonina. Vaig ser-hi convidat a presidir l'acte d'inauguració.

Les breus paraules que vàreig dir al final se centraven a ressaltar la importància que té, per a l'acció pastoral de l'Església, el coneixement de la història. Amb molta espontaneïtat vaig remarcar que els pastors i els agents de la pastoral hem de tenir un sentit històric ben accentuat, perquè l'anunci de l'Evangeli s'ha d'adreçar als homes i dones de la societat d'avui.

L'exigència de ser breu no em permeté, com m'hauria agradat, parlar del concepte dels signes dels temps, segons el Concili Vaticà II. Ho faig ara recordant la laboriosa preparació de l'esquema XIII, que després fou la constitució pastoral *Gaudium et spes*.

A la butlla de convocatòria del Concili, 25 de desembre de 1961, Joan XXIII ja parla dels signes dels temps. Cadascuna de les quatre parts de l'encíclica *Pacem in*

terris, 11 d'abril de 1963, acaba amb una enumeració de diferents característiques o signes dels temps que, com a manifestacions dels valors evangèlics es troben a l'interior dels moviments històrics; així, per exemple, la promoció socio-econòmica de la classe treballadora, la participació de la dona en la vida pública, la independència dels pobles colonitzats, etc.

Els pares conciliaris, quan van reflexionar sobre la relació de l'Església amb el món d'avui, van descriure, a cada capítol, els diferents signes dels temps. Varen reconèixer plenament la historicitat del món i de la mateixa Església que, diferent del món, és en el món i s'hi relaciona. És més, el concili va explicitar què entenia per signes dels temps i per què l'Església els havia de tenir en compte.

Una primera referència diu així: «L'Església té en totes les èpoques el deure d'escrutar els signes dels temps i d'interpretar-los a la llum de l'Evangeli, talment que pugui respondre d'una manera ajustada a cada generació, a les qüestions dels homes sobre el sentit de la

vida present i de la vida futura...» (*Gaudium et spes*, n. 4).

Una segona referència és aquesta: «El poble de Déu, emportat per una fe que ensenya que és conduït per l'Esperit del Senyor que omple l'univers, cerca de discernir en els esdeveniments, exigències i aspiracions en els quals participa junt amb els altres homes del nostre temps, quins són els veritables signes de la presència i del disseny de Déu (*Gaudium et spes*, n. 11).

Des d'aquesta perspectiva, la constitució pastoral sobre l'Església en el món d'avui presenta un inventari dels signes dels temps i en fa un diagnòstic molt precís en relació amb els múltiples components tècnics i humans en el gran treball de la construcció del món actual.

Els pastors i els agents de la pastoral hem d'augmentar la nostra capacitat de percebre els signes dels temps de Déu inscrits en les realitats profanes.

■ † Ramon Torrella i Cascante
Arquebisbe de Tarragona i Primat

ESGLÉSIA I ESCOLA

Català-Castellà

Malaurament una qüestió pacífica s'ha convertit, en quatre dies, en un problema greu que podria tenir conseqüències lamentables.

Ja sabeu a què em refereixo. No vull no entrar en l'anàlisi dels interessos que han mogut un determinat diari de Madrid a endegar una campanya contra el Govern de Catalunya perquè, segons ells, «trepitja els drets lingüístics» dels ciutadans de parla castellana residents en aquest país nostre.

En concret, les escoles han estat acusades de marginar l'ensenyament de la llengua castellana i obligar tots els nens i nenes, des de petits, a aprendre el català i a parlar-lo com a llengua única en l'àmbit escolar.

He tingut ocasió de seguir de prop els comentaris i informacions publicats en el diari esmentat. Veritats a mitges i mentides senceres. ¿Què pretenen?

Primer van respondre els representants dels partits polítics presents en el Parlament de Catalunya. Tots estan d'acord a assenyalar que el problema lingüístic és un problema creat fora de Catalunya. Qualsevol semblança amb el que va passar anys enrera, en altres èpoques de la nostra història, és pura fantasia. Sembla que algú desitjaria que fos així, però no ho és.

Després també molts ciutadans han dit la seva, generalment en les *cartes al director* publicades en alguns diaris de casa nostra.

Darrerament, en acte públic i ben solemne, l'arquebisbe Carles s'ha vist obligat a denunciar les crítiques a la llengua catalana i les acusacions fetes a la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat. Transcribo alguns paràgrafs de l'homilia pronunciada en la celebració eucarística a la basílica de la Mercè, en presència dels reis

d'Espanya.

«Voldria expressar la meua preocupació per determinades manifestacions que es poden qualificar d'atemptatòries per a la convivència entre les comunitats i els pobles d'Espanya».

«Determinades actituds i crítiques fetes per alguns amb referència a Catalunya, fins i tot acceptant el dret a la discrepància i la crítica, haurien de ser més raonades i fetes amb més mesura, per tal que no derivin cap a un enfrontament entre persones i pobles o cap a la falsedat pel camí de les veritats a mitges».

«És molt difícil construir la bona harmonia social, i es pot destruir tan ràpidament que no podem assistir impassiblement a certs actes que més aviat tendeixen objectivament a destruir-la».

Crec que està prou clar.

Jo conec molts mestres que dediquen hores i hores a programar acuradament l'ensenyament del català i el castellà a les escoles de Catalunya, procurant de tenir en compte la situació concreta dels alumnes el seu ambient familiar i social i les seves necessitats pel que fa a l'aprenentatge de les dues llengües oficials en el nostre país. I ho fan amb la finalitat d'ajudar-los a superar tot tipus de discriminació, afavorir la convivència entre uns i altres i facilitar l'aprenentatge i l'accés de tots al món del treball quan arribi el moment. Així ho preveu la llei de normalització lingüística.

I em dol haver de lamentar que alguns pares d'alumnes, molt pocs gràcies a Déu, no vulguin reconèixer aquest esforç dels mestres i tendeixin a crear conflictes insolubles on només hi ha dificultats que són fàcilment superables quan les escoles compten amb la col·laboració de tots.

■ Francesc Riu

Mn. Francesc Muñoz i Mn.

Lluís Serrallach, nomenats

«prelats d'honor»

BARCELONA

El Sant Pare ha volgut reconèixer amb el nomenament de prelats d'honor —abans se'n deien prelats domèstics seus— els serveis a l'Església de dos preveres barcelonins: Mn. Muñoz, que ha estat 25 anys al front de la delegació de Religiosos, i Mn. Serrallach, amb una llarga dedicació de secretari particular dels darrers arquebisbes.

● C.C.

EL BANC DELS ALIMENTS

necessita voluntaris

—Un Conseller (patró) delegat. S'encarregarà de lligar les tasques pròpies del Patronat amb les de Gerència del Banc.

—Un Administratiu per dominar bé aquesta àrea i portar l'ordre dels papers.

—El Banc dels Aliments és una entitat benèfica que canalitza les donacions d'aliments de les empreses fabricants cap a més de 150 centres que proporcionen aliments gratuïtament a les persones necessitades.

Interessats escriure a mà l'història detallat a:

R.F. c/ Balmes 123, 3er 2a. - 08008 - Barcelona, indicant la Ref. 48572

L'historiador Josep Benet féu el discurs inaugural. Hi participaren 180 congressistes

Ier. Congrés d'Història de l'Església Catalana

SOLSONA

El passat dilluns dia 20 va inaugurar-se a Solsona aquest Congrés que ha volgut associar-se a la celebració dels 400 anys del bisbat solsoní. Les sessions van durar quatre dies i els temes principals han estat: *Fons i investigació, Pensament i expressió religiosa, Instituts religiosos, Institucions i organització, Església i societat i Expressions artístiques*. Els congressistes també van visitar el Museu diocesà i comarcal i alguns notables edificis religiosos de la comarca del Solsonès.

L'obertura va tenir lloc el dia 20 amb uns parlaments de Ramon Llumà alcalde de Solsona i del Dr. Ramon Torrella, arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense. Aquest darrer va remarcar l'existència d'una «Església catalana amb uns objectius molt concrets que cal que es manifestin i es consolidin a partir d'aquest Congrés».

L'aportació de l'Església a la consolidació nacional

El discurs inaugural va anar a càrrec de l'historiador Josep Benet, director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya actualment i, en la seva primera joventut, militant d'aquella Federació de Joves Cristians de Catalunya, el malaguanyat moviment apostòlic que va matar la persecució religiosa, la part més cruel de la qual es va desencadenar el mateix 18 de juliol de 1936 i que, malauradament, no va poder resuscitar acabada la contesa bèl·lica, acusat de catalanista.

La temàtica presentada per Josep Benet va centrar-se en tres punts principals: l'Església catalana fins a la guerra civil; la persecució religiosa de 1936-1939 i l'Església de la postguerra a casa

nostra. Va remarcar la tasca de l'Església catalana fins l'any 1936, «decisiva per consolidar la Renaixença catalana», qualificant-la de molt positiva per consolidar l'enfortiment nacional.

La persecució religiosa

Afegí que tot això que una Església catalana molt avançada havia anat construint fins llavors, ho va destruir la persecució religiosa. No sabem per què un periodista escrivia, parlant d'aquest discurs, que «Benet es va referir amb una claredat inhabitual als assassinats de sacerdots i laics», ja que va repetir allò que ja havia escrit l'any 1986 (*Un trauma per a l'església catalana*. Qüestions de Vida Cristiana, números 131-132), puntualitzant uns fets sense els quals no es pot entendre aquella nefasta època de l'Església catòlica a Catalunya: la persecució va ser total i indiscriminada; va descarregar-se contra una Església molt evolucionada i no pas bel·ligerant en l'aixecament militar, i va ser desencadenada amb la voluntat de fer desaparèixer totalment qualsevol rastre de catolicisme (persones, monuments i documents) a Catalunya. I va esmentar com a comprovant les mateixes paraules d'un revolucionari al qual després la mateixa barbàrie revolucionària va engolir, Andreu Nin, que deia: «El problema de l'Església nosaltres l'hem resolt... Hem suprimit els sacerdots, les esglésies i el culte». Ho deia essent Conseller de Justícia de la Generalitat.

En l'estudi de la postguerra, Benet va destacar l'evolució de l'Església a la nostra terra fins arribar a la tasca «d'acolliment de

El P. Miquel Batllori durant la seva dissertació

Panoràmica del públic assistent

les organitzacions polítiques i sindicals clandestines fent una tasca de suplència admirable».

Intervencions del Dr. Miquel Batllori i del Dr. Joan Bada

Les tasques del Congrés s'han desenvolupat d'una manera admirable, amb rigor científic i àmplia col·laboració dels prop de 180 congressistes i els responsables de les jornades amb una molt directa dedicació de l'arxiver del bisbat de Solsona, mossèn Enric Bartrina.

L'acte fou introduït pel doctor Joan Bada, secretari del Congrés. En la seva encertada intervenció mossèn Bada suggerí la conveniència de celebrar l'any que ve unes jornades sobre autoritat i col·legialitat en l'Església de la Tarraconense, centrades principalment en l'estudi dels sínodes diocesans i dels concilis provincials. Aquesta iniciativa s'inclouria, segons Joan Bada, en el marc de dos projectes: el congrés sobre la vida religiosa programat per la Unió de Religiosos de Catalunya per al bienni 1994-1995 i per la celebració del proper Concili Provincial de la tarraconense, el primer des de l'any 1657. Després del concili, digué el doctor Bada, es podria convocar el Segon Congrés d'Història de l'Església Catalana.

Mossèn Bada assenyalà que una conclusió operativa d'aquest primer Congrés hauria de ser l'elaboració d'una gran Història de l'Església Catalana. Per a això,

caldrà crear un Institut d'Història Eclesiàstica de Catalunya i la publicació d'un gran corpus documental. El secretari del Congrés acabà dient que aquesta trobada volia ser un intent d'assolir el diàleg entre fe i cultura catalana.

El pare Miquel Batllori, que des del primer instant prengué part en el Congrés, féu el discurs de cloenda. El pare Batllori explicà que la marginació en què s'ha trobat la Història de l'Església obeeix a causes subjectives dels historiadors, sobretot dels contemporanis, i que per fer una història global i total no es pot bandejar el pensament religiós, el cristià en el nostre cas. Recollint la idea del senyor Benet sobre la repercussió de la Història de l'Església fora de Catalunya, Batllori proposà la creació d'una subcomissió catalana que, a través de la Comissió espanyola, pogués formar part de la Comissió Internacional d'Història Eclesiàstica Comparada. D'aquesta manera es donaria una gran projecció internacional de Catalunya.

Els blocs temàtics

Les aportacions dels congressistes foren d'antuvi estructurades entorn de set grans blocs temàtics: *fons i investigació* (la situació dels arxius eclesiàstics, publicació de fons, propostes de datació de documents i de classificació dels arxius), *institucions i organització eclesiàstiques* (aparició de les parròquies en el segle

XI, el sistema de beneficiar, delmes i primícies), *instituts religiosos* (vida religiosa a la Tarraconense des de finals del segle IV i la seva evolució fins arribar a les 49 noves fundacions aparegudes a Catalunya des del segle XVIII, estudis sobre els templers, trinitaris, carmelites descalços, caputxins, escolapis, salesians, fills de la Sagrada Família, terciaris caputxins), *pensament i expressió religiosa* (consideracions sobre el concepte de «teologia catalana», impacte de l'erasmisme i de la Il·lustració, *Església i societat* (origens de la Tarraconense — a Tarragona, existia ja una comunitat amb bisbe i ben organitzada des de l'any 259—, estructuració primitiva d'aquesta església, lluita per la seva independència, concilis provincials, i altres temes com missions, mística i la religiositat populars; desamortització, traducció de la Bíblia al català, qüestió social, associacionisme, persecució religiosa durant el període 1936-1938, prohibició de l'ensenyament del catecisme en català als anys Seixanta), *expressió artística* (funció i significació de l'art sacre, situació dels museus d'art religiós, música religiosa).

El bisbe Antoni Deig i el conseller Pujals clogueren l'acte

El bisbe Antoni agrai les col·laboracions i els treballs d'aquest Congrés, es felicità que s'hagi celebrat a Solsona i va desitjar una bona realització del projectat Concili de l'Església catalana per tal que aquesta pugui estar cada dia més al servei del nostre poble «ajudant-lo a ser més poble i més lliure».

Clogué l'acte el conseller Pujals amb una dissertació històrico-poètica, afirmant amb frases de Vicens Vives que «la història de l'Església catòlica i la de Catalunya han anat juntes des del naixement del nostre país». Llegí unes poesies de Ramon Xirau inspirades en els monuments i el sentit eclesial d'abans i d'ara, i acabà amb una frase del president Pujol, en nom del qual parlava: «Una societat sense formes de vida espirituals seria una societat mancada».

El Congrés ha estat certament una fita memorable per a la Història de l'Església catalana; una ocasió per a fer-li justícia especialment quant a la tasca de construcció nacional que l'Església ha fet sempre i que, malgrat les intencionades marginacions, no es pot negar ni amagar.

■ C.C. i Lluís Badia i Torras

CURS DE CREIXEMENT PERSONAL

És un procés de recerca interior per descobrir quins mecanismes, quines defenses, quines manipulacions, conscients o inconscients, utilitzem en la relació amb nosaltres mateixos i amb els altres. En descobrir-ho podrem desenvolupar noves actituds i noves formes de relació que ens ajudaran a viure una vida més autèntica, més plena de sentit, més feliç.

Dirigit per Anna M. Pujol, A.T.S., formada en l'àrea del Comportament Humà i Relacions Interpersonals. Estudis de Teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya.

DIES: Una sessió setmanal, d'octubre a juny.
SESSIONS INFORMATIVES: Els dies 22 i 30 de setembre, a les 11, 17 i 19 hores.

CENTRE DE CREIXEMENT PERSONAL
Gran Via, 690, pral. 2a. 08010 BARCELONA
Tel. 265 02 47 de 10 a 13 h.

Amb motiu de la festa de la Mare de Déu de la Mercè 1993

Homilia de l'arquebisbe Ricard M. Carles

BARCELONA

Alliberar les forces morals de la societat

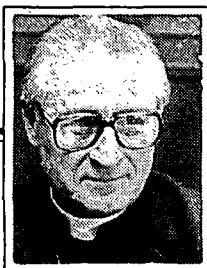
«Quan parlem del missatge mercedari, pensem sobretot en la seva invitació al compromís, ahir i avui, a favor dels qui estan sotmesos a esclavatges diversos.

Però el missatge mercedari ens crida encara a tots a un projecte més radical: el d'enfrontar-nos a les causes dels mals, i no tan sols als seus efectes, i el de renovar en profunditat l'home i la societat. Un esclavatge actual és la pèrdua dels autèntics valors morals de la persona i, conseqüentment, de la seva dignitat. Davant d'això, davant la crisi actual, que és sobretot una crisi moral, són molts els qui creuen que cal alliberar les forces morals bones de la nostra societat amb vistes a una renovació de la persona en profunditat.

A aquesta renovació, els cristians hi volem fer una contribució des de l'Evangeli. Jesús diu: Cerqueu el Regne i la seva justícia i les altres coses us seran donades de més a més. Aquesta vol ser l'aportació de la comunitat diocesana de Barcelona.

Si practiquem la justícia social; si som honestos en la gestió dels negocis i en l'administració de la riquesa, si no adorem el diner, si compartim, si cerquem el bé comú més que no pas el protagonisme... No en dubteu: això repercutirà positivament sobre l'atur i la marginació. Sobre aquesta base, les necessàries solucions tècniques dels problemes rendiran el cent per u.

Una preocupació especial, en aquest context, té com a objecte la família, una institució tan important per a l'estabilitat social, per a la transmissió de les tradicions culturals i per a fer que els valors esdevinguin vida en les persones. Si les nostres famílies es basen en l'estimació sincera i creen llars plenes d'un amor capaç de perseverar en les proves, els nostres infants creixeran més madurs i més feliços. Si humanitzem el sexe en lloc d'extrapolar-lo com un objectiu absolut i autònom; si eduquem en la joia de viure, però també en la capacitat d'esforç i de sacrifici; si afermem el valor de la persona, també la de l'ancià i la del malalt, això reduirà moltes calamitats i ens donarà un altre estil per vèncer-les.

CARTA DOMINICAL

Era una imatge clara, no ja de l'ancianitat, sinó de la vellesa provecta. Caminava per la vorera més aviat costeruda i, per recolzar-s'hi, empenyia davant seu un suport de quatre potes. Tenia el pas molt lent; la figura, molt prima; transparentava a la cara els molts anys que tenia; només tenia ferma la mirada. Just quan passava prop del cotxe aparcad davant el meu, n'arribà l'amo i es posà al volant. La velleja, en veure'l, li volgué dir alguna cosa, però tenia tan poca veu que amb prou feines se la sentia i el conductor va engegar el motor. Ella es va acostar al cotxe i donà un cop de mà la carrosseria. El conductor es girà, la va reconèixer, li va somriure, sortí del cotxe i es posà a escoltar-la sense pressa. Només vaig sentir com ell li deia que li havia passat el pitjor que li podia passar. La velleja va reprendre després el seu camí. Però la seva vida, els seus problemes, havien interessat a algú, l'havien escoltada. Vaig pensar que aquell conductor anònim havia fet una cosa ben senzilla, que no fa tothom: havia donat importància a la vida d'una

L'homilia de l'Arquebisbe el dia de la Mare de Déu de la Mercè tingué força ressonància en els mitjans de comunicació sobretot pel que féu referència al paràgraf en què mostrà la seva preocupació «per certes manifestacions que es poden qualificar d'atemptatòries a la convivència entre les comunitats i els pobles d'Espanya, amb les seves diversitats i les seves peculiaritats». Fou davant dels reis d'Espanya, del president de la Generalitat, de l'alcalde de Barcelona, de la Corporació Municipal i dels fidels que omplien la basílica de la Mare de Déu de la Mercè que el Dr. Carles pronuncià l'homilia, el text de la qual -llevat de la breu introducció protocolària relativa a la presència dels Reis- reproduïm íntegrament.

Aquesta és l'aportació que volem fer els cristians al país, a la ciutat.

Però també demanem que la societat no menyspreï ni faci mofa pública d'aquesta aportació dels cristians. Preocupa la lleugeresa i la inconsciència amb què sovint es banalitzen la tradició cristiana de Catalunya i d'Europa. Molts no s'adonen de la gravetat d'aquest treball subrepticiament destructiu. Comptem, no cal dir-ho, amb el pluralisme d'opcions i, per tant, amb el dissentiment de molts respecte de la fe. Però demanaríem un dissentiment més raonat i més objectiu, més culte.

La fe ha generat una cultura. En són elements encara vius, sobretot a Europa, la irreductibilitat de la consciència a la institució, el sentit de la igualtat fonamental de les persones, el respecte a la vida, la compassió, el respecte i l'amor als pobres, l'esperança, el dia del Senyor i el descans del diumenge, la invocació de Déu sense complexos, la celebració religiosa del matrimoni i tants altres valors.

Molts països, de més llarga tradició d'Estat no confessional que el nostre, valoren molt més la seva pertinença cultural al cristianisme. És cert també que els cristians no hem estat sempre a l'altura dels valors que proposem, i que ens cal avançar en una veritable conversió.

La col·laboració davant les noves pobreses

La història de l'Orde de la Mercè ens recorda una col·laboració de l'Església amb la Corona i amb les autoritats de la ciutat,

L'arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard M. Carles conversant amb els reis d'Espanya, Joan Carles I i Sofia

davant una forma greu de pobresa com era la dels captius, que calia retornar a la família, a la ciutat, a la societat. Penseu que la diòcesi de Barcelona s'ha significat sempre per una capacitat de posar el realisme del seu geni propi al servei dels més desvalguts.

Una forma actual de manca de llibertat és la marginació. La pobresa augmenta. Els barris on es concentren els pobres i els marginats es degraden, malgrat els esforços que es fan per humanitzar-los i per elevar-ne el nivell. Però, en certs indrets, la pobresa es fa més i més tenebrosa, desesperada, té aspectes de delinqüència, de violència, de mort, que es manifesten d'una forma creixent.

I els joves són el grup més profundament afectat per aquestes noves pobreses, de la drogodependència a la delinqüència.

Voldria recordar ara, com a emblemàtic de moltes situacions similars, el cas d'una noia que ha estat a l'hospital, malalta de sida. Després de l'hospital, ha estat a la presó. I no s'està de dir com està de fastiguejada de viure en aquesta roda infernal: robar, consumir, traficar... Les úniques interrupcions són la presó o l'hospital. I confessa: «No som sinó escombraries.» Però no se'n sent pas del tot, si és que algú la té en compte i l'estima veritablement.

No cal dir que la marginació és avui un repte molt gran per a tothom, sobretot per a nosaltres que ens diem cristians, en aquest moment de la nostra història.

La concòrdia, un bé social

Per acabar, tot recordant que la Corona ha estat en la transició un exemple de respecte a la pluralitat i ha fet honor a la diversitat de cultures i de comunitats del nostre país, voldria expressar la meua preocupació per certes manifestacions que es poden qualificar d'atemptatòries a la convivència entre les comunitats i els pobles d'Espanya, amb les seves diversitats i les seves peculiaritats. La Corona ha donat un elevat exemple de respecte i d'apreci envers les diversitats culturals de l'Estat.

Algunes preses de posició recents i crítiques greus, que fan referència a Catalunya -fins i tot acceptant el dret a la discrepància i a la crítica-, haurien de ser més raonades i també més mesurades perquè no derivin cap a un enfrontament entre persones i entre pobles, o cap a la falsedat pel camí de les veritats a mitges. Costa molt de bastir l'entesa social i pot destruir-se molt de pressa com per poder assistir impassiblement a certs actes que més aviat tendeixen objectivament a destruir-les.

Que aquesta solemnitat, en què tradicionalment es fan presents les diverses manifestacions de la pluralitat hispànica en l'ofrena floral, ens obtingui de la Mare de Déu de la Mercè el do de la convivència i de la pau, en la llibertat, el respecte i l'acceptació entre tots els pobles d'Espanya. Que així sigui».

La velleja de la vorera

personas. Senzills així poden ser els actes que fan el bé i enriqueixen la vida de les persones i de tota la humanitat.

Comença un altre curs en moltes activitats. També en les apostòliques. Em va semblar, essent testimoni de l'anècdota que he comentat, que també els cristians podem fer molt aquest curs pel bé dels homes -el seu bé integral abasta el desig de la santedat- i, per tant, de tota la societat. Aquest convenciment, que estic segur que comparteixen molts lectors, és un desig perfectament realitzable i no un somni de bona voluntat. El catòlic no es creu pas que un món més proper a Déu sigui un ideal. Un món així creu que es pot fer, ja que entra, del tot, en el pla del nostre Pare Déu.

Hi ha qui no hi està d'acord: «Com que la felicitat dels altres mai no ha estat un mòbil ni un principi d'acció, només se la invoca per tranquil·litzar la consciència o per cobrir-se amb pretextos nobles: sigui quin sigui l'acte que es decideixi, l'impuls que ens hi condueix i en precipita l'execució és gairebé sempre inconfessable. Ningú no salva

ningú.» És una entre moltes afirmacions que fa en una obra seva un home intel·ligent, però desencisat de massa coses. No cal dir que, de la fe, també. Li sembla que el secret de viure ens l'han fet perdre «dos mil anys de supernaturalisme i de caritat convulsiva».

L'experiència existencial dels lectors em diria el contrari -n'estic segur-; que la felicitat i el bé dels altres sí que és el mòbil de moltes accions seves; que se senten més feliços de donar que no pas de rebre; que tenen per ben emprats i fins per «salvats», en el sentit que els dona Jesús, aquells bocins de vida que esmercen per construir la vida dels altres en el bé. «Qui no temi perdre la vida... la salvarà.»

Són aquests gestos, petits o grans, adreçats al proïsme, el que va realitzant en definitiva la història autèntica dels homes, i convertint la biografia en «història de la salvació».

Teologia i Teologia Espi

Amb motiu d'iniciar-se, a l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona, el nou curs escolar 1993-1994 ens hem adreçat a Mn. Pere Montagut, que està preparant la seva tesi doctoral en teologia espiritual a la Universitat Gregoriana, per formular-li algunes preguntes sobre l'objecte específic d'aquesta branca de la teologia.

—A l'edifici de la Facultat de Teologia de Catalunya hi ha actualment dos instituts teològics universitaris, un de teologia, un altre de teologia espiritual. Això significa que hi ha una diferència entre teologia i teologia espiritual? Quin seria doncs l'àmbit més propi de la teologia espiritual?

—El desenvolupament de la vida cristiana sembla presentar-se avui sota tres necessitats principals: a) una major integració entre la fe, entesa com adhesió personal al Déu vivent i la fe professada i viscuda per l'Església; b) un millor coneixement del dinamisme espiritual de cara a l'aprofundiment de la participació a la vida divina en Crist i c) una necessitat de conèixer i saber emprar els estris més adients per a poder assumir la tensió que comporta la unió entre l'ideal evangèlic i la realitat personal de cadascú. A aquestes necessitats ve a donar resposta la teologia espiritual com a disciplina teològica.

—Quina pedagogia o quin camí segueix l'ensenyament de la teologia espiritual per assolir el seu objecte?

«La formació espiritual ha d'ocupar un lloc privilegiat en la vida de cadascun dels fidels, ja que tots estan cridats a créixer ininterrompudament en la intimitat amb Jesús; en la conformitat amb la voluntat del Pare i en l'entrega als germans en la caritat i la justícia».

Joan Pau II, Christífideles laici, 60

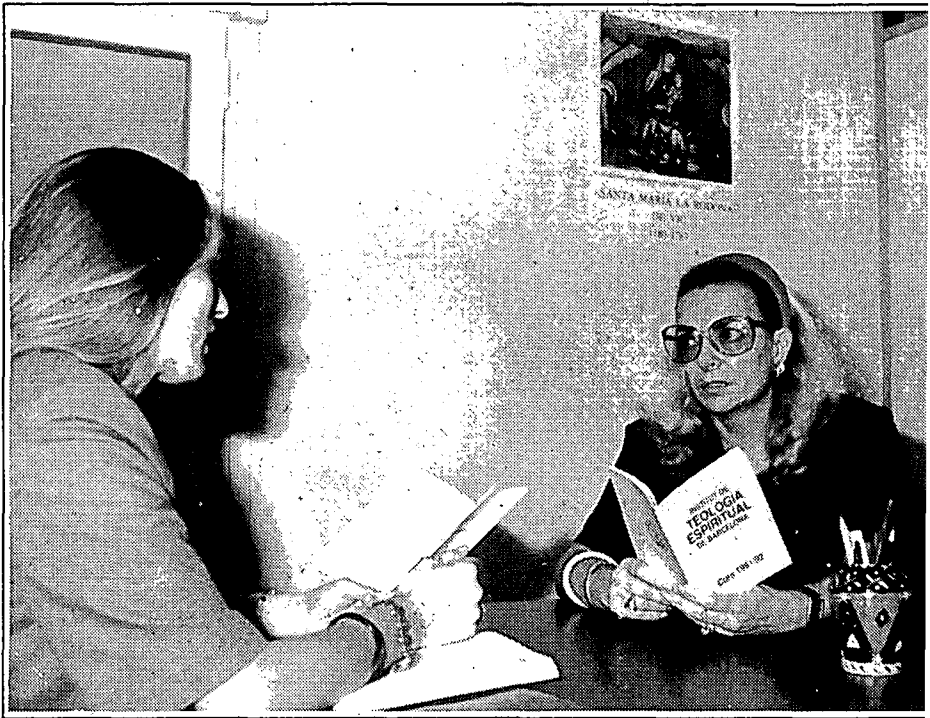
—La teologia espiritual s'acosta a l'home per a contemplar l'experiència interior que aquest fa quan respon a l'Aliança de Déu manifestada en forma de vocació. És dir, vol penetrar en la vida espiritual quan aquesta esdevé un projecte personal. Parlem, doncs, d'espiritualitat cristiana quan trobem una vocació personal que s'expressa en una relació interperonal, quan tot porta a l'acompliment de la voluntat de Déu, quan es viu en el Crist que s'insereix en la història i quan tot parla de la reciprocitat entre el Creador i la criatura.

—Coneixien els Pares de l'Església i els teòlegs medievals una teologia espiritual?

—Els Pares de l'Església tracten, amb els seus comentaris, els diversos aspectes de la vida cristiana tot posant a la llum els diferents nivells de comprensió que corresponen als diversos sentits de l'Esclatua fins arribar al sentit místic. Més tard, en els tractats de vida monàstica, sota la influència dels grans fundadors, s'insisteix en la gradualitat de la vida espiritual i en la interpretació de l'Esclatua segons un gust interior. En els segles medievals finalment, quan el discurs teològic pren forma científica, s'acosta més a la recerca filosòfica i es proposa més aviat, determinar el contingut objectiu del text sagrat. Llavors, el discurs espiritual acaba per refugiar-se en la interioritat i en la vida de pietat. Amb el sorgiment de la consciència individual a l'edat moderna, l'atenció queda centrada en les condicions psicològiques especialment aquelles de la vida d'oració descrites pels grans místics.

—Quina diferenciació assenyalaria entre teologia dogmàtica i teologia espiritual?

—La diferenciació, en relació a la dogmàtica, depèn de la importància decisiva que té per la teologia espiritual el concepte d'experiència. Experiència cristiana considerada com a una de les fonts de coneixement específica (al costat de l'Esclatua, la litúrgia, la tradició...) de cara a una

intel·ligència més profunda de la vida espiritual. L'originalitat de l'experiència espiritual es manifesta quan mitjançant un aspecte particular del Misteri entrem en contacte amb el Misteri de Déu com a font única del disseny de salvació (la imatge i semblança de Déu, la humanitat de Crist, el Cor traspassat i els temes de la reparació, o avui, el compromís concret de la caritat, etc...). La visió parcial és a la vegada autèntica perquè l'experiència espiritual es fonamenta en la fe per la qual l'home s'adhereix a la totalitat del Misteri. Així, un misteri particular (l'Eucaristia, Maria...) pot ser un centre de perspectiva del Misteri total. En aquest sentit les devocions sorgeixen com una configuració personal de la vida espiritual. Finalment, l'assimilació progressiva del Misteri de la fe és de cabdal importància per a la teologia espiritual. Mentre la participació a la vida divina en Crist és única i la mateixa per a tothom, les formes sota les quals Crist es fa conèixer i esdevé objecte d'imitació són diverses (activitat apostòlica, pobresa, virginitat...). Les diferents experiències que el deixeble fa d'aquestes formes i de les quals en pren consciència formen la matèria específica de la teologia espiritual. La dogmàtica corregirà el risc d'una percepció massa subjectiva del Misteri proporcionant un quadre expressiu comú que judiqui i reguli el coneixement espiritual.

—Quina diferenciació indicaria entre teologia moral i teologia espiritual?

—Pel que fa a la moral no hi ha un criteri tan evident. Ambdues abracen la vida humana en la seva totalitat i en el seu moviment vers la plenitud de la vida divina. L'especificitat arriba quan la teologia espiritual, en el seu mètode, no pot prescindir de l'experiència i considera, abans que res, l'evolució existencial de la vida cristiana. El seu estudi pot establir regles pràctiques que il·lumini el camí espiritual de cada persona en tant que d'un particular disseny de Déu i en diàleg personal amb Ell. Per això s'interessa per la forma i l'evolució de la pregària o de com cadascú pot créixer, des del propi estat, cap a la plenitud i alhora

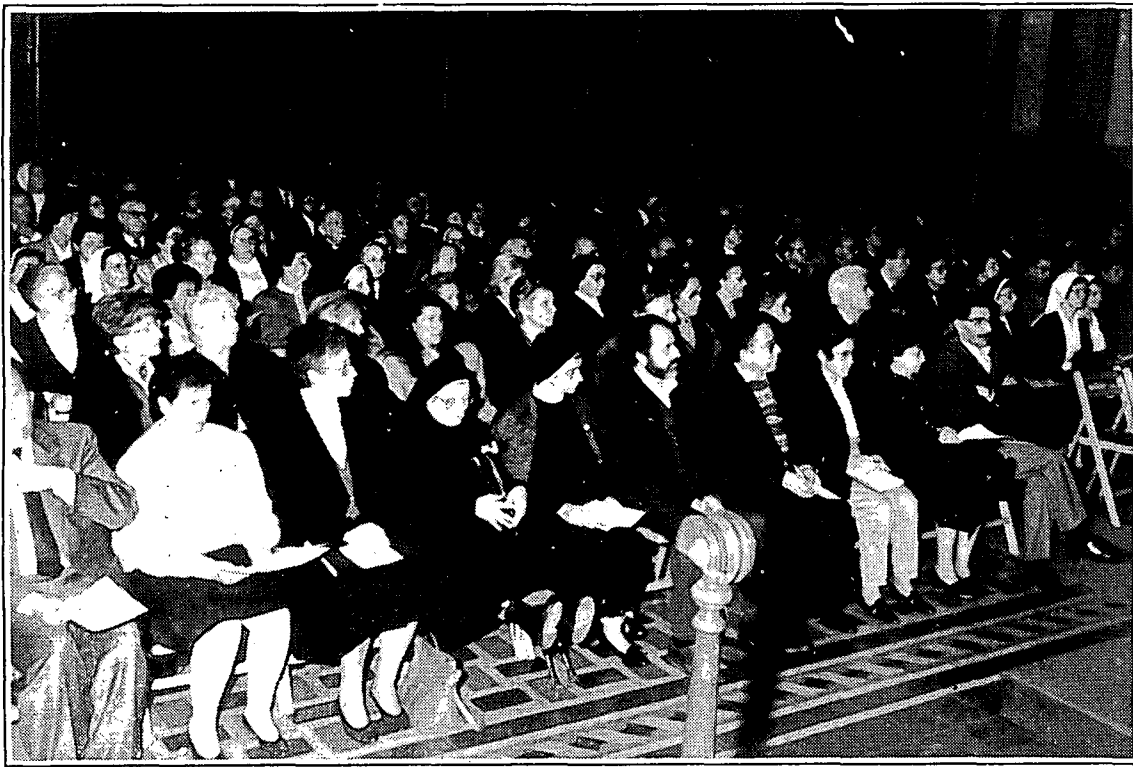
«La mateixa formació humana, si es vol que es desenvolupi en el context d'una antropologia que abasti tota la veritat sobre l'home, ha d'obrir-se i completar-se amb la formació espiritual».

Joan Pau II, Pastors de vobis

aprofundir-la. També arriba a forçar certes regles de l'acció divina en les normes: discerniment d'esperits, descripció normativa de l'itinerari vers la unió amb Déu... de la mà de l'experiència que els sants ens han transmès. Mentre la vida condueix el cristià fins a la plena concordança de la seva vida fins a establir un diàleg amb Déu, l'espiritualitat examina les normes d'aquest diàleg. Si la vida espiritual és considerada en la seva dimensió històrica necessitem, per una part, una estructura objectiva de la condició humana, i per altra, una estructura subjectiva que constitueixi el fonament de l'evolució personal.

—Pot dir-se doncs, que la teologia espiritual ve a ser com l'aplicació de la teologia dogmàtica i de la teologia espiritual?

—La teologia espiritual no ha de veure's ni com a pura aplicació de la dogmàtica ni com part integrada en la moral; la teologia espiritual cerca la comprensió de la vida espiritual cristiana a partir de l'experiència viscuda sense confondre's amb un estudi ja sigui especulatiu o pràctic de les seves condicions subjectives. Descobrir i estudiar la lògica amagada en el progrés espiritual és l'objectiu que es proposa. Subordinada a la doctrina comuna de l'Església, expressada en l'Esclatua i la tradició no incrementa el contingut del saber teològic sinó que penetra la realitat del misteri de la salvació tot cer-

itual

Què és un institut universitari

• És ben freqüent que al voltant de les universitats i facultats neixin diversos grups d'estudi i investigació més aprofundida d'alguna especialitat relacionada amb l'ensenyament general de la institució. Aquest acostuma a ser el naixement dels Instituts a l'interior de les facultats.

• Un institut universitari, doncs, és una secció o departament que, a nivell universitari, promou i exposa, d'una forma més sintètica, determinades àrees de la ciència o bé que investiga de forma més especialitzada una matèria concreta del pla general de la pròpia facultat.

• Hi ha diverses classes d'instituts. N'hi ha, per exemple, que professen de manera general el conjunt de les matèries que s'estudien a les facultats però amb horaris més assequibles pels qui no poden dedicar a l'estudi tota la jornada laboral (d'aquest gènere és l'Institut de Teologia de Barcelona). N'hi ha d'especialitzats que aprofundeixen una branca més concreta del saber universitari (d'aquest gènere és l'Institut de Litúrgia de Barcelona). Hi ha instituts autònoms, és a dir, no vinculats encara

a cap centre universitari (d'aquest gènere és avui l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona). N'hi ha que poden donar graus acadèmics, altres concedeixen únicament el títol de diplomad.

• Els instituts universitaris, com les persones, van donant generalment passos successius. Acostumen a començar tenint una vida independent i al cap d'un temps es vinculen o fins s'incorporen a una facultat. Així, per exemple, l'Institut de Litúrgia de Barcelona va començar les seves activitats docents l'any 1964 i no va ser incorporat a la Facultat de Teologia de Catalunya fins a l'any 1986; a Roma, l'avui acreditat Institut d'Espiritualitat del *Teresianum* va ser creat l'any 1957 i no va ser incorporat a la Facultat dels Carmelites fins a l'any 1964.

• El nou Institut de Teologia Espiritual neix en aquest curs com a institució autònoma de la diòcesi de Barcelona. Els seus estatuts i l'alt nivell acadèmic del conjunt dels seus professors preveuen amb tot que en el futur podrà entrar en relació i vincular-se amb d'altres instituts docents.

Institut de Teologia Espiritual de Barcelona

Assignatures que es cursaran al curs acadèmic 1993-94

Primer quadrimestre

Qüestions diverses d'espiritualitat cristiana (espiritualitat dels salms, espiritualitat de les pregàries de la malaltia i de la mort, la vida en Crist segons el Catecisme de l'Església catòlica).

- Història de l'espiritualitat (IV).
- Teologia espiritual sistemàtica (III).
- Lectura espiritual de la Bíblia (V).

Segon quadrimestre

Ensenyaments dels Pares del desert sobre el camí espiritual. Espiritualitat de la Litúrgia de les hores. Seguiment radical al Crist: vida en comunió fraterna; virginitat; pobresa; obediència. Presència de Maria en l'economia de la salvació. Lectura espiritual de la Bíblia (VI).

Consell directiu:

Director: Dr. Pere Farnés Scherer.
Vocals: Dr. Josep M. Fondevila, S.I.; Llic. Manuel Valls i Serra; Mn. Josep A. Arenas; Miquel Morell (representant dels alumnes).

Professors:

Mn. Josep A. Arenas; Llic. Manuel Bellmunt, S.D.B.; Llic. Jaume Boada, O.P.; Dr. Pere Farnés; Dr. José Román Flecha; Dr. Pere Franquesa, C.M.F.; *Dr. Jordán Gallego, O.P.; Dr. José M. Fondevila, S.I.; Dr. Isidre Gomà; Dr. Rufino Grández, O.F.M.C.; Llic. Joan Antoni Mateo; Dr. Hilari Ragner, O.S.B.; *Dr. Ramon Rosal; Dr. Gerard Soler; *Llic. Josep M. Via.

* No imparteix classes el curs 1993-94

Instituts de teologia espiritual a Espanya i a Roma

Entre els instituts de teologia espiritual més propers al nostre, sigui per la llengua o geogràficament, podem assenyalar:

- Instituto Universitario de Espiritualidad. Universidad Pontificia de Salamanca. Madrid.
- Instituto de Teologia Espiritual a distancia (Madrid).
- Departamento de Praxis Cristiana (Facultad de Teologia de València).
- Centro de Estudios Espirituales (Toledo).
- Pontificio Istituto di Spiritualità Teresianum (Pontificia Facultad de Santa Teresa i Sant Joan de la Creu) (Roma).
- Institutum Spiritualitatis (Universitat Pontificia Gregoriana) (Roma).
- Istituto Francescano di Spiritualità (Pontificium Athenaeum «Antonianum») (Roma).

Altres instituts relacionats amb la Facultat de Teologia de Catalunya

- Institut de Litúrgia, incorporat a la Facultat de Teologia.
- Institut de Teologia Fonamental incorporat a la Facultat de Teologia.
- Institut de Teologia de Barcelona, vinculat a la Facultat de Teologia.
- Institut de Teologia de Tarragona, vinculat a la Facultat de Teologia.
- Institut de Teologia de Girona, vinculat a la Facultat de Teologia.

● C.C.

UT DE TEOLOGIA ESPIRITUAL DE BARCELONA
CURS 1993-1994

Buscar la veritat, descobrir-la, gaudir-ne, és una de les aventures més emocionants de la vida.

Joan Pau II

CLASSES: OPCIONS

- Diària: de dilluns a dijous
- 1 dia a la setmana

HORARI

- De 19,15 a 21 hores

TÍTOL A OBTENIR

- Diplomad en Teologia Espiritual
- Hores de Teologia DEI

INFORMACIÓ

Diputació, 231 Tel. 451 49 42
De dilluns a dijous, de 19 a 21 hores

La mare Teresa de Calcuta és saludada per una nena índia quan entrava a la clínica on seguirà un tractament mèdic especial

Hillary Clinton, esposa del president, és aplaudida al Congrés amb motiu de la presentació del seu nou pla de sanitat general

El príncep Norodom Sihanouk a la seva arribada a l'aeròdrom de Phnom Penh mostra la seva alegria per tornar com a rei de Cambodja

21, dimarts

Varsòvia: els resultats definitius de les eleccions a Polònia

Els resultats electorals han donat la victòria a l'Aliança d'Esquerra Democràtica (els antics comunistes), que ha obtingut 173 escons, i al Partit Agrari que n'ha obtingut 128. Entre tots dos tenen la majoria absoluta i tot fa pensar que s'uniran per formar govern. De la resta de partits, la Unió Democràtica ha obtingut 69 escons, la Unió del Treball, 42, i els altres partits es reparteixen la resta de llocs al Parlament, en total 48 escons. Cal fer notar que Solidaritat l'antic i mític sindicat liderat per Walesa, artífex de la resistència al comunisme i de la lluita per la llibertat, ha estat senzillament esborrat del mapa polític polonès.

Nicòsia: després dels acords de Washington

L'acord d'autonomia per a Gaza i Jericó pactat entre Israel i l'OAP ha rebut el vist i plau de la Lliga Àrab, després de dos dies de reunió al Caire, malgrat les discrepàncies de Síria. En el comunicat al final de la reunió, s'expressa el desig que aquest acord sigui només «un primer pas important». Arafat continua la seva gira pels països àrabs a la recerca d'ajuda moral i material per a Gaza i Jericó. Ahir va visitar a Amman el rei Hussein de Jordània per mirar de llimar les relacions amb el país una mica tibants els últims temps.

Zagreb: altra vegada fracassa la pau

Els mediadors Owen i Stoltenberg han fracassat en les negociacions no havent aconseguit cap compromís en una trobada d'última hora a bord d'un portaavions anglès ancorat a l'Adriàtic. La disputa entre musulmans que reclamen una sortida al mar, i els croats que la deneguen, han bloquejat la reunió que s'havia de celebrar avui a l'aeroport de Sarajevo, on s'esperava que es firmés la pau...

22, dimecres

Moscou: perillós embolic de poders

Cansat de tants entrebancs per part del Soviet Suprem (Parlament), el president Ieltsin s'ha decidit finalment per un cop de força i ha dissolt l'organisme opositor, i ha convocat eleccions generals pel mes de desembre vinent. El Parlament ha respost immediatament amb la destitució de Ieltsin, i per substituir-lo interinament ha elegit a Aleksandr Rutskoi que fa uns dies havia estat destituït com a vice-president pel mateix Ieltsin... Des de Mòdena (Itàlia) l'antic president de l'URSS, Mikhaïl Gorbtxov ha titllat d'«insensata i antidemocràtica» l'acció de Ieltsin, mentre que a Washington s'aplaudeix sense reserves l'acció del president rus.

Sarajevo: el conflicte dels Balcans

L'anunciada cimera a l'aeroport de Sarajevo convocada per ahir, es va celebrar, de fet, dilluns al vespre, al mig de l'Adriàtic a bord del portaavions britànic, *Invincible*. Hi assistiren Milosevic i Karadzic, pels serbis; Tudjman i Boban, pels croats; i Izetbegovic i Silajdzic pels musulmans, i els mediadors Owen i Stoltenberg. Aquests consideraven la reunió com la última oportunitat diplomàtica. Ahir al matí, el ministre musulmà d'A.E. va dir que croats i musulmans havien arribat a un compromís sobre la sortida a l'Adriàtic...

Jerusalem: l'oposició hebrea no accepta els acords amb l'OAP

L'oposició hebrea deslegitimada el primer ministre Rabin per no haver complert les promeses fetes quan arribà al poder. Rabin va plantejar l'aprovació com a qüestió de confiança: «Doneu una oportunitat a la pau per posar fi a les guerres, deixeu que surti el sol», va dir Rabin...

23, dijous

Moscou: la lluita pel poder

Després del cop de força de Ieltsin i la reacció del Parlament, continua la incertesa sobre el resultat final, tot i que sembla que el Kremlin guanya posicions. De moment, l'exèrcit manté la seva actitud de lleialtat al president Ieltsin «elegit per dues vegades pel poble rus (eleccions de l'any 1991 i referèndum del 25 d'abril passat)». Però el Parlament va elegir Rutskoi com a president interí, i aquest ha format un govern paral·lel i el seu ministre de Defensa, el general Vladislav Atxalov, es tem que s'inclini per la violència o almenys la divisió entre la oficialitat de l'exèrcit, i això podria fer esclatar la guerra civil... Per altra banda les Repúbliques de la CEI no han vacil·lat a donar el seu suport a Ieltsin, i també ho han fet els Estats bàltics. A més, les adhesions al president rus des de l'exterior, iniciades pels Estats Units, s'han vist seguides per les de molts membres de la Comunitat Europea... Cal, encara, donar temps al temps per veure la solució definitiva del conflicte...

Brusel·les: la crisi dels Balcans

L'OTAN s'ha compromès a aplicar el pla de pau de la Conferència sobre l'ex-Iugoslàvia. També ha promès als musulmans una aplicació creïble del pla de pau a Bòsnia un cop s'hagi firmat. I, finalment s'ha compromès a enviar 50.000 homes així que rebí el mandat de les Nacions Unides...

Jerusalem: el procés de pau per al Pròxim Orient

Avui es votarà al Parlament israelià l'aprovació o el rebuig dels acords de pau amb l'OAP firmats a Washington. El govern busca els vots dels petits partits polítics religiosos, mercadejant amb promeses, amenaces i beneficis. Els colons continuen al carrer clamant contra l'acord amb l'OAP...

24, divendres

Moscou: l'oposició «conservadora» es comença a esquarterar

El president Boris Ieltsin va afermant a poc a poc la seva posició després del seu decret dissolent el Parlament. Ieltsin ha anunciat eleccions presidencials per al juny de 1994, i manté les eleccions generals per al desembre vinent. El Parlament, presidit per Khasbulatov, va reunir-se ahir i, sense el quòrum necessari va aprovar altra vegada la destitució de Ieltsin... Però el vice-president del Parlament Nikolai Riàbov i dos diputats més varen dimitir. És curiós que ahir, els dos màxims oponents de Ieltsin, Khasbulatov i Rutskoi no aconseguiren coordinar les pròpies propostes. Finalment, el fiscal general de l'Estat, Valentin Stepankov va negar-se a les demandes d'alguns diputats que exigien el processament de Ieltsin i els va respondre que «la crisi ha de ser resolta amb mitjans polítics i no judicials». Ieltsin guanya posicions, i és probable que guanyi la partida.

Jerusalem: aprovació de l'acord amb l'OAP

Després d'una sessió tempestuosa en la qual la violència verbal va ser protagonista, el Parlament d'Israel va aprovar, per un vot, l'acord de pau amb l'OAP, firmat a Washington. La major part de les ives dels diputats del Licud se centraren contra el ministre d'Afers Estrangers, Shimon Peres, considerat l'artífex de l'acord amb els palestins. Peres, però, va exclamar després de la votació: «Aquest és un gran dia per a Israel!»...

Washington: la reforma sanitària

El president Bill Clinton ha presentat al Congrés americà el seu projecte de reforma sanitària que contempla l'establiment d'una assegurança obligatòria per a tothom. Aquesta reforma forma part de les promeses electorals del president i si es aprova i desenvolupada normalment pot ser un factor per a la reelecció... Sembla que el 67% dels nord-americans és favorable a la proposta.

BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA

> Anglaterra ha retirat totes les llicències d'exportació al Iraq després que es descobrís un cert nombre de falsificacions que podrien haver violat les sancions de l'ONU contra Bagdad.

> Un dels grans rabins d'Israel, Meir Lau, va visitar el Papa a la residència de Castel Gandolfo, i va invitar-lo perquè visités Jerusalem. Sembla que la visita podria realitzar-se aviat...

> El president egipci, Hosni Mubàrak s'ha convertit en mediador prop de Hafiz Al-Assad, president de Síria, per aconseguir un acord amb Israel sobre el Golan.

> Els Jocs Olímpics del 2000 ja tenen seu: la ciutat australiana de Sydney ha estat elegida, havent estat eliminada la ciutat de Pequín que era l'altra ciutat amb més possibilitats.

Soldats israelians retirem un ultranacionalista jueu que es manifestava a Cisjordània

Mikhail Gorbtxov, ex-president de la desapareguda URSS, ha assistit a la trobada "Homes i Religions", celebrada a Milà

Cascos blaus italians fan guàrdia al lloc de control del repartiment de l'ajuda humanitària a Mogadiscio

25, dissabte

Moscou: la lluita pel poder a Rússia

La situació política continua decantant-se a poc a poc a favor del president Ieltsin que ahir va incrementar ahir la seva pressió sobre el Parlament, cada cop més debilitat. Ieltsin va dir que no volia fer ús de les forces armades, però les té a punt per si calgués fer-les intervenir. Mentrestant, el Parlament està materialment aïllat i s'han tallat les línies telefòniques i l'electricitat. A l'interior, 600 diputats continuen reclamant la destitució de Ieltsin. Per altra banda la majoria dels generals de l'exèrcit s'han mostrat addictes al president... Cal esperar encara la definitiva solució de la crisi.

Nova York: les sancions econòmiques contra Sud-àfrica

Segons el líder del Congrés Nacional Africà, Nelson Mandela, «ha començat el compte enrere cap a la democràcia» i, tot i aconsellant mantenir l'embargament d'armes i petroli, va demanar a l'Assemblea General de l'ONU l'aixecament de les sancions econòmiques contra Sud-àfrica. Els Estats Units han reaccionat favorablement, i han anunciat la seva decisió d'acabar amb el bloqueig.

Zagreb: la crisi dels Balcans

La televisió croata va emetre dijous passat un programa que amb el títol «Forpronu, ves-te'n a casa» en el qual responsables i ciutadans denunciaven la «ineficàcia», la «parcialitat» i la «inutilitat» de la força de les Nacions Unides que segons creuen no ha fet res per permetre a Croàcia recuperar un quart del seu territori controlat pels independentistes serbis de Krajina. El mateix dijous el govern de Zagreb va anunciar que els Cascos Blaus «han de retirar-se abans del 30 de novembre» si el Consell de Seguretat de l'ONU no reforça les seves competències...

26, diumenge

Moscou: continua la lluita pel poder

Sembla que la «resistència» del Parlament rus té les hores comptades per manca de suport, a més de les dures condicions humanes. Per part de Ieltsin, ara cal acabar amb els dubtes sobre els ens locals, alguns dels quals s'han mostrat favorables al Parlament, encara que el president els limita a «dos o tres»... L'ex-president Mikhail Gorbtxov, de retorn de la seva gira per Itàlia, va dir que la dissolució del Parlament «crea un precedent perillós», i que fóra millor restablir l'ordre constitucional i convocar eleccions simultànies (Parlament i presidència) «al més aviat possible». La Conferència Constitucional, òrgan creat per Ieltsin el juliol passat per elaborar una nova Carta Magna, es va reunir ahir per tal de tenir el projecte constitucional acabat abans del 12 de desembre data de les eleccions anticipades convocades pel president.

Tbilissi: la guerra separatista d'Abkhàzia

Els combats entre les forces georgianes i els rebels separatistes abkhazos continuaven ahir al voltant de la capital d'Abkhàzia, Sukhumi, des d'on el president Xevarnadze dirigeix els combats en espera de reforços per alliberar la ciutat. Però una nova complicació es presenta: l'ex-president de Geòrgia, Gamsakhurdia ha tornat al país amb forces que li han restat fidels, i diu que ha tornat per recuperar el «poder legítim»... A Xevarnadze només li faltava això...

Nova York: el problema de Somàlia

Rebels somalis seguidors del senyor de la guerra, Aidid, van abatre ahir un helicòpter nord-americà de combat al centre de Mogadiscio. L'helicòpter fou atacat quan practicava un vol rutinari de reconeixement. Els cossos de les tres víctimes mortals, i restes de l'aparell, foren exposats com a trofeus de guerra en un mercat de la capital...

27, dilluns

Moscou: Continua la lluita pel poder

Les delegacions dels ens regionals de Rússia, reunides a Sant Petersburg s'han anat imposant com a àrbitres del conflicte entre el president Ieltsin i el Parlament, i han proposat, es pot dir que exigint, que se celebrin eleccions simultànies al Parlament i la presidència. Segons sembla, Ieltsin ha acceptat la proposta, però exigeix que se celebrin dintre el 1993, per evitar que es produeixi un buit de poder. Per la seva banda, el president nomenat pel Parlament, Aleksandr Rutsxoi, va dir que «en cas d'assalt a la Casa Blanca, els seus homes i ell estan preparats per quedar tancats fins al final i morir»... En una entrevista a Ràdio Echo, de Moscou, va precisar: «Val més morir com a home que viure com a miserable»... La frase ens recorda altres de similars pronunciades molt abans en el curs de la Història...

Tbilissi: els separatistes abkhazos guanyen posicions

Els separatistes abkhazos varen prendre ahir diumenge gairebé la totalitat del control de Sukhumi, on el president georgià, Xevarnadze, es troba des de fa deu dies dirigint les operacions militars de resistència esperant que arribi ajuda exterior. També l'ex-president de Geòrgia Gamsakhurdia aprofita la situació per mirar de recuperar el poder que li va ser arrabassat fa un any...

Londres: els laboristes anglesos volen renovar-se

El líder del laborisme britànic, John Smith, vol modernitzar les estructures del partit, que des de fa 14 anys és a l'oposició. Avui comença el congrés anual, i l'escull que s'espera superar primer és el sistema de designació de candidats a diputat, que en un 40 per cent controlen els sindicats...

Palestina: la terra promesa

El somni de milers de palestins fou, durant els darrers quaranta anys, la creació d'un Estat palestí i viure-hi en pau. La Conferència de Madrid, el novembre de 1991, obrí la porta per a l'assoliment de la pau entre israelians i palestins. Rabin i Arafat hi han entrat, amb pas cautelós, però deixant la porta oberta per a noves negociacions amb altres pobles enfrontats. La reconciliació d'Israel amb el món àrab és una realitat que es fa palesa dia a dia. La Lliga Àrab, per exemple, ha donat el seu suport a l'acord signat entre jueus i palestins. Encara hi resten molts esculls per superar, sempre mitjançant les paraules, no amb les armes.

L'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP) ansieja un estat propi, sigui federat o confederat a Jordània —únic marc en què Israel accepta un Estat palestí—. L'acord preveu cinc anys d'autonomia limitada per a Gaza i Jericó. La retirada militar israeliana començarà en un període no superior als quatre mesos d'ençà de la signatura del pacte autonòmic. Més tard, es convocaran eleccions per a la formació d'un govern autònom palestí. La qüestió de Jerusalem, la ciutat sagrada per als musulmans, jueus i cristians, és el principal entrebanc entre ambdós pobles. L'OAP està fins i tot disposada que Jerusalem sigui declarada ciutat oberta, amb una zona àrab i una altra d'israeliana, en harmònica convivència. Temes problemàtics com els assentaments jueus, els refugiats, qüestions de seguretat, fronteres i relacions de cooperació amb els països veïns es tractaran més endavant.

La cooperació econòmica entre palestins, àrabs i israelians és el caire més difícil per assolir la pau al Pròxim Orient. L'ajut financer internacional és indispensable per al desenvolupament econòmic i social del poble palestí. De vegades, la història de les nacions evoluciona a un ritme vertiginós. El Comitè Olímpic Internacional determinà recentment admetre «a títol provisional» el Comitè Olímpic Palestí. Tot un gest esportiu per la pau a la terra promesa, Palestina.

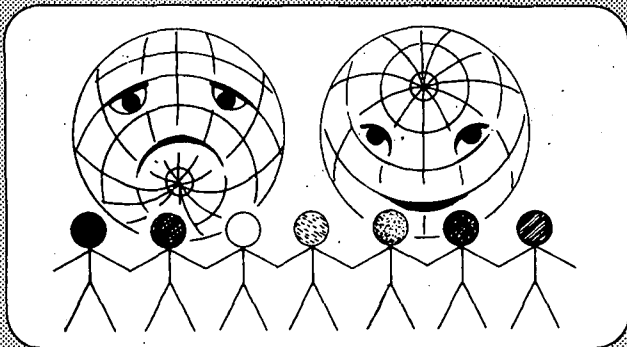
■ Miquel Àngel Codina

NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA • BONA NOTÍCIA

> Després de la firma de l'acord de pau palestino-israelià la ciutat de Jerusalem recobra lentament la seva normalitat, i decreix la tensió entre àrabs i jueus...

> El president sud-africà, Frederik De Klerk, ha manifestat que està disposat a formar part d'un futur govern de Sud-àfrica presidit per Nelson Mandela... Com canvien els temps!

> El líder del Partit Socialdemòcrata Laborista (SDLP), John Hume, i el del Sinn Fein (branca política de l'IRA), Jerry Adams, van anunciar que arribaren a pactar unes bases que permetran una treva de l'IRA.

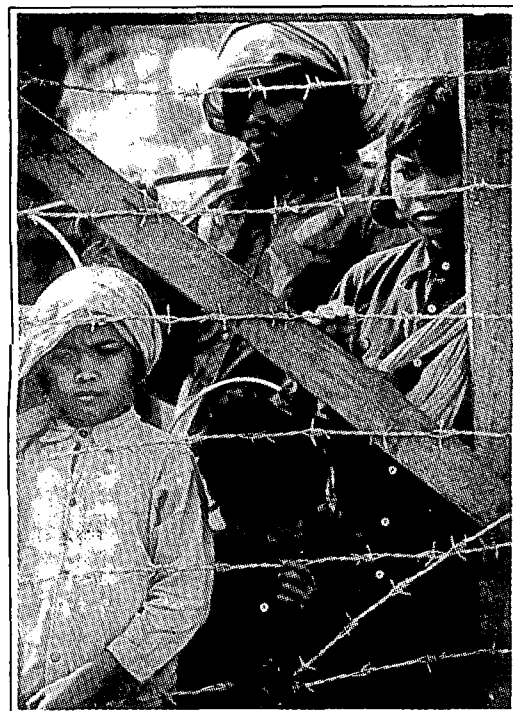

OBERTS AL MON

Déu se'n va al sud

Convé anar preparant-se per al dia, ja no molt llunyà, en el qual l'Església catòlica viurà, s'expressarà i s'organitzarà des de la creativitat i les peculiaritats del Tercer Món. Fins ara, un 42 per cent dels catòlics d'arreu del món són d'Amèrica llatina. Un 9 per cent ho són del continent africà, amb un altre 9 per cent de la cultura i del sòl d'Àsia, i un 1 per cent de les illes d'Oceania. La qual cosa vol dir que el Tercer Món, actualment, aporta a la comunitat catòlica d'arreu del món més del 60 per cent dels seus membres. Les Esglésies d'Europa — amb un 32 per cent —, junt amb les de Canadà i els Estats Units — amb un 8 per cent —, representen únicament el 40 per cent del total mundial dels catòlics.

L'hemisferi Nord perd terreny davant l'ímpetu catòlic de l'hemisferi Sud. I el procés continuarà endavant durant els propers anys encara que només sigui per raons d'índole demogràfica. El Tercer Món — i les Esglésies del tercer Món — estan en plena expansió; el món occidental, pel contrari, tot just manté un difícil equilibri entre noves i velles vides. Déu, sens dubte, se'n va al Sud.

Els filats dels camps de refugiats són sempre un dramàtic símbol de les divisions que interfireixen en la vida dels pobles. Aquesta és una imatge presa en un camp tailandès per a refugiats de la veïna Cambodja. Per a la consciència de l'Església, aquesta i moltes d'altres divisions són una nova incitació a dur l'Evangelí a tots els pobles. Perquè l'Evangelí compromet a posar-se «en camí cap un món sense fronteres», lema del DOMUND'93.

Agradi o no agradi, el fet que la major part dels catòlics siguin habitants del Tercer Món ha de deixar-se sentir molt aviat a l'Església. I el DOMUND'93 — amb el seu eslògan *En camí, cap un món sense fronteres* — tracta de preparar l'opinió pública dels catòlics davant la irrupció, incontenible, dels catòlics d'Amèrica llatina, africans i asiàtics en les primeres fileres de l'actualitat de l'Església. En procedir així, el DOMUND llança el seu missatge amb la satisfacció del deure complet.

El creixent protagonisme de les comunitats catòliques del Tercer Món en el panorama de l'Església Universal, és fruit estimulant i esperançador de la suor i de l'esforç de milers i milers de missioners i missioneres. Aquests engatjaments no perseguien sinó l'arribada d'aquesta hora en la qual seria donat a les Esglésies, que ells i elles anaven creant, d'aportar a la comunitat catòlica impulsos originals, noves lectures de l'Evangelí de Jesús, compromisos inèdits amb la sort dels pobles, maneres singulars de brindar la Bona Nova als interrogants i urgències dels homes. Aquesta plural aportació de les Esglésies joves reclama un canvi radical d'òptica.

Fins ara es considerava que els missioners donarien tot el millor que tenien les nostres Esglésies: Evangelí i desenvolupament, evangelització i progrés, comunitat de fe i taula compartida. Això no s'ha acabat, però sí que ha de ser complementat: les missions poden donar-nos molts béns des de la seva fe recent estrenada, des del seu compromís preferencial pels pobres, des del seu desamparament de tot poder i riquesa... Les missions han de ser enteses avui com un intercanvi enriquidor, com una comunicació d'anada i tornada en la qual nosaltres donem i rebem igual que les joves Esglésies ens donen i reben de nosaltres.

Aquest situar totes les comunitats cristianes — les d'antiga fundació i les recentment creades — en un mateix peu d'igualtat, és una valuosa aportació cap a l'ideal d'un món sense fronteres. Perquè només la consciència d'una igual dignitat de tots els pobles i l'experiència d'un mutu intercanvi de béns, pot rebaixar les altres moltes fronteres amb les quals els egoismes, els interessos i els xauvinismes continuen dividint el món.

La col·lecta del DOMUND'92 a les 8 diòcesis catalanes

Barcelona.....	101.101.825
Girona.....	31.265.318
Lleida.....	9.444.787
Solsona.....	6.637.947
Tarragona.....	19.017.903
Tortosa.....	11.716.424
Urgell.....	8.169.397
Vic.....	12.108.968

TOTAL.....199.462.569 ptes.

Manuel de Unciti

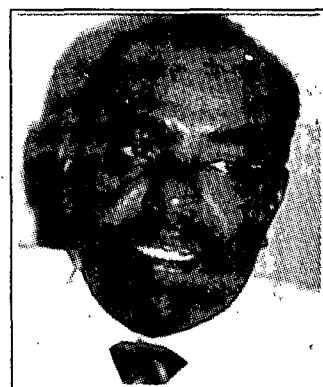
SUDAN

Jartum anuncia concessions en els camps religiós i polític

El govern sudanès ha anunciat importants concessions en el curs de les negociacions de pau a Abuja, capital de Nigèria. Afirmant que renunciava a fer de l'Islam la religió de l'Estat i a imposar la llei islàmica — la shari'a — al sud del país, Jartum accedia per fi a les reiterades peticions del SPLA (Sudan People's Liberation Army/Exèrcit popular d'alliberament del Sudan) i els altres membres de l'Aliança de grups rebels. El govern accepta al mateix temps anomenar el país «República del Sudan» en lloc de «República Islàmica del Sudan».

Aquestes concessions per part del govern sudanès no han estat suficients per convèncer la delegació del SPLA, que dubta fortament de la «sinceritat» de Jartum. El context internacional sembla propiciar les concessions. L'amenaça d'una intervenció similar a la de Somàlia sembla haver impulsat el govern d'ajornar *sine die* l'ofensiva de l'exèrcit durant l'estació seca, en el moment en què duu avantatge als rebels pel que fa al nombre de soldats i sofisticació d'armaments.

En deu anys de lluita, la guerra ha causat almenys 500.000 morts i provocat l'èxode de més de 2 milions de sudanesos del sud. Segons l'ONU, uns 2,8 milions de persones

Omar el Bechir (esquerra), president del Sudan, i John Garang (dreta)

estan sota l'amenaça de fan canina.

El 17 de abril, es reunia a Nairobi l'oposició sudanesa, l'Aliança Democràtica Nacional (NDA), per preparar el seu avantprojecte amb vistes a una futura constitució sudanesa. En la reunió participaren representants del SPLA de Torit (inclos el seu líder, el Dr. John Garang) i d'altres membres de l'Aliança.

En el curs dels debats, optaren per separar la religió de la política en la futura constitució i arribaren als següents acords:

«Les lleis garantiràn la total igualtat dels ciutadans sobre la base de la ciutadania i el respecte a totes les creences religioses i les seves tradicions, excloent tota discriminació per raons de religió, raça, sexe o cultura. Qualsevol llei contrària al que s'ha esmentat anteriorment serà considerada nul·la, sense efecte i anticonstitucional.»

(«AFRICANA» Nº 71)

Oració del «DOMUND '93»

Déu i Pare de tots
 Agraïm el vostre missatge de fraternitat universal que ens va transmetre el vostre Fill Jesucrist.
 Agraïm el do de l'Esperit que acompanya l'Església en el desenvolupament de la missió de Jesús.
 Ens comprometem a cooperar perquè el vostre missatge i la vostra gràcia arribi a tots els pobles de la terra.
 Volem servir les Esglésies joves i rebre d'elles els testimoniatges i els béns espirituals que ens ofereixen.
 Us demanem que enfortiu l'Església perquè pertot arreu anunciï Jesús, Cap de la humanitat i fonament de la solidaritat universal.
 Us demanem que ajudeu l'Església missionera perquè camini sempre vers un món sense fronteres.
 Posem la nostra pregària en mans de Maria, Mare de l'Església i de tots els pobles.
 Vulgueu escoltar-nos per Jesucrist el Senyor, que en vos viu i regna en la unitat de l'Esperit Sant pels segles dels segles. Amèn.

Presència de santa Clara

Litúrgia

«En un món com envellit i ofegat pel pes dels anys, s'entenebria la visió de la fe, es debilitava el vigor dels costums i havien minvat les activitats baronívols. A aquesta descomposició de l'època, s'hi afegia encara l'escòria de tots els vicis. Però Déu, que estima els homes, proveí des del secret de la seva misericòrdia suscitant en l'Església noves formes de vida religiosa, per mitjà de les quals donà suport a la fe que havia de ser la norma segura per a la reforma dels costums. Jo m'atreveria a anomenar aquests nous fundadors juntament amb els seus seguidors, "gresols del món", "guies del camí" i "mestres de la vida"; donat que amb ells aparegué al capvespre la claror del migdia, una llum per il·luminar els qui viuen a la fosca».

Sant Francesc i santa Clara

¿Quan foren escrites les consideracions que acabem de llegir? ¿Fa deu anys, cinquanta, cent...? ¿O potser la setmana passada? La resposta es troba en la continuació:

«D'aquí que la bondat del Senyor suscità la venerable verge Clara i féu d'ella una llum claríssima de les dones. I un cop aplegats els seus grans miracles, vós, benaurat papa, l'heu inscrita al catàleg dels sants, col·locant-la sobre el portallàntics, per tal que il·lumini tots els qui són a casa».

Heus aquí l'autor, el destinatari, i el temps: Tomás de Celano, adreçant-se al papa Alexandre IV, després de la canonització de santa Clara, l'any 1255.

■ Pere Tena

Amb aquesta carta, el biògraf de Francesc i de Clara inicia la seva deliciosa *Llegenda de santa Clara*, és a dir, el recull de les vivències —com diríem avui— dels que havien conegut i conviscut amb la verge Clara. La lectura d'aquest text és especialment adient enguany, quan estem celebrant el vuitè centenari (1194) del naixement de santa Clara, i en aquests dies, quan la festa de sant Francesc, el seu inspirador i el seu sant pare —com ella l'anomena— és a prop.

El que d'entrada ens sorprèn és l'extraordinària proximitat de la descripció; això fa reflexionar. D'una banda, podem pensar que es reproduïx avui el quadre, més aviat tenebrós, de la societat descrita per Tomás de Celano; d'una altra banda, però, ens preguntem si en realitat aquest quadre no és més o menys el mateix en totes les èpoques.

Si acceptem aquesta segona hipòtesi, aleshores cal arribar a les últimes conseqüències: Déu també continua avui suscitant homes i dones que donen resposta i llum —claredat!— en la situació tenebrós, com una manifestació esplendorosa del seu amor als homes. Ho fa suscitant «nous fundadors», però també enfortint i envigorint, en els seguidors dels *antics*, els carismes originals.

De Sant Damià a les clarisses d'avui

M'agrada llegir, sota aquesta perspecti-

va, algunes de les decisions de santa Clara. Ella és a Sant Damià, on Francesc l'ha portada perquè reunís altres dones que volguessin seguir el Senyor en pobresa; però pensa en les que vindran després: són les clarisses d'avui. Nosaltres trobem les despulles de santa Clara quan visitem la seva basílica, a Assís, i baixem fins al seu sepulcre, preparat —cal dir-ho— amb molt d'afecte en una època determinada de la història franciscana, però gens evocador de l'esperit franciscà, com ho és en canvi el sepulcre de Francesc. Però el carisma de santa Clara el trobem en aquestes comunitats de monges clarisses que viuen —entre nosaltres i arreu— en pobresa, alegria i servei en la fe a Nostre Senyor i a la seva Església.

Heus aquí un text significatiu de santa Clara, pres del seu testament:

«...Per voluntat de Déu i del nostre benaurat pare Francesc, vinguérem a viure a l'església de Sant Damià, on en poc temps el Senyor, per la seva gràcia i la seva misericòrdia, ens multiplicà, perquè s'acomplís allò que el Senyor havia anunciat pel seu servent... I jo, Clara, serventa de Crist i de les germanes pobres del monestir de Sant Damià, encara que indigna, i petita planta del Sant Pare, considerant amb les altres meves germanes la nostra altíssima professió i el manament d'un tan gran pare, així com també la fragilitat d'altres, que tenfem en nosaltres

després de la mort del nostre sant pare Francesc —columna i únic consol i fortalesa nostra, després de Déu— ens hem obligat una vegada i una altra voluntàriament a ser fidels a la nostra senyora, la santíssima pobresa, de manera que, després de la meua mort, les germanes que hi ha ara i les que vindran no se'n puguin apartar mai...».

«I si arribés un dia que aquestes germanes abandonessin aquest lloc i es traslladessin a un altre indret, malgrat això, que estiguin obligades a guardar, després de la meua mort i onsevulla que estrobessin, la mateixa forma de la pobresa, que prometeren a Déu i al nostre benaurat pare Francesc... Prego i exhorto en el Senyor Jesucrist totes les meves germanes, tant presents com venidores, que s'esmercin a seguir sempre el camí de la santa simplicitat, de la humilitat i la pobresa, i també de l'honestetat d'una manera de viure santa. I estimant-vos mútuament en la caritat de Crist, manifesteu exteriorment amb les obres l'amor que porteu en el vostre interior, a fi que, incitades amb aquest exemple, les germanes creixin sempre en l'amor de Déu i en la caritat mútua». (Vegeu Francesc d'Assís, Clara d'Assís, *Escrits*, a *Clàssics del Cristianisme*, n. 1, pp. 154-157).

■ Pere Tena és bisbe auxiliar de Barcelona

Diumenge XXVII durant l'any

LECTURES BÍBLIQUES

Lectura primera

Is 5:1-7

Lectura del llibre d'Isaïes

Dedico aquest cant al meu estimat, cant de l' enamorat a la seva vinya. El meu estimat tenia una vinya al turó de Ben-Samen. La cavà, la netejà de pedres, hi plantà els millors ceps, construí al mig una torre de guàrdia i hi va fer un cup tallat a la roca. Esperava que li donaria bon raïm, però li donava raïms agres. I ara, si us plau, habitants de Jerusalem i homes de Judà, feu de jutges entre jo i la meua vinya. ¿Què podia fer per ella que no ho hagi fet? ¿Per què em dona raïms agres quan jo n'esperava bon raïm? Doncs ara us diré que penso fer a la meua vinya: li trauré la tanca, i que els ramats la brostegin, enderrocaré el seu clos, i que el bestiar la trepitgi. La deixaré abandonada. No la podaran ni la cavaràn, hi creixeran argelagues i cards, i manaré als núvols que no hi deixin caure la pluja.

La vinya del Senyor de l'univers és el poble d'Israel, i els homes de Judà són els ceps que ell havia preferit. N'esperava justícia, però no hi veu sinó injustícies; n'esperava bondat, però hi sent el clam dels oprimits.

Salm responsorial 79

(R.: Is 5:7a)

Un cep vau portar d'Egipte,
per plantar-lo, traguéreu els nadius.
Els seus brots van créixer fins al mar,
els seus plançons, fins al Gran Riu.

R. La vinya del Senyor és el poble d'Israel.

¿Com és que heu derrocat la seva tanca,
perquè l'esfulli qualsevol vianant?
Hi entren els senglars a devastar-la
i els animals salvatges hi pasturen. R.

Deu de l'univers,
gireu des del cel els vostres ulls,
veniu i visiteu aquesta vinya,
que la vostra mà havia plantat
i havia fet robusta i forta. R.

No ens apartarem mai més de vós;
gardeu-nos vós la vida
perquè invoquem el vostre nom.
Senyor, Déu de l'univers, renoveu-nos,
feu-nos veure la claror de la vostra mirada.
i serem salvats. R.

Lectura segona

Fil 4:6-9

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis

Germans, no us inquieteu per res. A cada ocasió acudiu a la pregària i a la súplica, i presenteu a Déu les vostres peticions amb acció de gràcies. Així la pau de Déu, que sobrepassa el que podem entendre, guardarà els vostres cors i els vostres pensaments en Jesucrist. Finalment, germans, interesseu-vos per tot allò que és veritat, respectable, just, net, amable, de bona reputació, virtuós i digne d'elogi. Practiqueu allò que jo us he transmès i vosaltres heu rebut, que heu sentit o heu vist en mi, i el Déu de la pau serà amb vosaltres.

Al·leluia

Jo 15:16

Sóc jo qui us he escollit del món
per confiar-vos la missió
d'anar pertot arreu i donar fruit,
i el vostre fruit perdurarà.

Evangeli

Mt 21:33-43

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu

En aquell temps, Jesús digué als grans sacerdots i als notables del poble: «Escolteu una altra paràbola: Un propietari plantà una vinya, la voltà d'una tanca, hi cavà un cup, hi construí una torre de guàrdia, hi deixà uns vinyaters que la cultivessin, i se'n anà del país. Quan s'acostava el temps de la verema, envià els seus homes per recollir-ne els fruits, però aquells vinyaters els van agafar, i a un, li van pegar, a un altre, el van matar, a un altre el van treure a cops de pedra. Ell envià més homes que la primera vegada, però els tractaren igual. Finalment els envià el seu fill, pensant que, almenys el fill, respectarien. Però ells, en veure'l, es digueren: Aquest és l'hereu: matem-lo i ens quedarem l'heretat. I l'agafaren, el van treure fora de la vinya i el van matar. Quan torni l'amo de la vinya, ¿què farà amb aquells vinyaters?». Li responen: «Farà matar aquells mals homes i passarà la vinya a uns altres que li donin els fruits al temps de la verema». Jesús els diu: «¿No heu llegit mai allò que diu l'Escriptura: La pedra que rebujaven els constructors ara corona l'edifici. És el Senyor qui ho ha fet i els nostres ulls se'n meravellen? Per això us dic que el Regne de Déu us serà pres i serà donat a un poble que el farà fructificar».

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(cicle dominical: A; ferial: I)

SETMANA 27 DURANT L'ANY
(salteri: setmana 3a)

OCTUBRE:

3. Diumenge 27 durant l'any: *verd*. Lectures: Is 5:1-7 (Salm 79) / Fl 4:6-9 / Mt 21:33-43.

CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Francesc de Borja, prevere (jesuïta, nat a Gandia). Sant Gerard o Grau, abat; santa Maria-Josepa Rosselló (fundadora). Festes majors: Abella de la Conca, Arbolí, Arcavell, Betrèn, Cambrils, Donzell d'Urgell, Mont-roig de Segarra, Pedra, la Pobla de Lillet, Riudecols, Sonadell, Tornabous, la Vansa, Vicfred i Vilanova de la Barca.

4. Dilluns. Memòria de sant Francesc d'Assís (iniciador del franciscanisme: OFM..., i patró dels ecologistes): *blanc*. Lectures del dia: Jn 1:1-2:1.11 (Jn 2) / Lc 10:25-37.

CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Petroni, bisbe; santa Àurea, verge.

5. Dimarts. Espanya: *Témpores d'acció de gràcies i de petició: verd*. Lectures: Dt 8:7-18 (1Cr 29) / 2C 5:17-21 / Mt 7:7-11 (o unes altres).

CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Froilà, bisbe (de Lleó); sant Atilà, bisbe (de Zamora); santa Caritina, verge.

6. Dimecres. Del dia: *verd*. Lectures: Jn 4:1-11 (Salm 85) / Lc 11:1-4.

MEMÒRIA LLIURE: Sant Bru, prevere (de Colònia, fundador dels Cartoixans: OCart) (*blanc*).

ALTRES CELEBRACIONS: Sant Emili, màrtir; santa Fe, verge i màrtir; santa Maria de les Cinc Llagues, verge (franciscana).

Festes majors: Calonge de Segarra.

7. Dijous. Memòria de la Mare de Déu del Roser: *blanc*. Lectures del dia: Mt 3:13-20a (Salm 1) / Lc 11:5-13.

CELEBRACIONS PARTICULARS: Sant Marc, papa; sant Sergi, màrtir; santa Julita, verge i màrtir.

Festes majors: Ventolà.

8. Divendres. Del dia: *verd*. Lectures: Jl 1:13-15, 2:1-2 (Salm 9) / Lc 11:15-26.

ALTRES CELEBRACIONS: Sant Simeó el Just, profeta; sant Demetri, màrtir; santa Tais, penitent.

9. Dissabte. Del dia: *verd*. Lectures: Jl 4:12-21 (Salm 96) / Lc 11:27-28. Vespres de demà.

MEMÒRIES LLIURES: Sant Dionís, bisbe (el primer de París), i companys clergues, màrtirs (*vermell*). - Sant Joan Leonardi, prevere (fundador) (*blanc*).

ALTRES CELEBRACIONS: Sant Abraham, patriarca; sant Lluís Bertran, prevere (dominic, de València, missioner a Amèrica).

LA BÍBLIA A L'ABAST

(Is 5:1-7)

El cant de la vinya

■ Josep M. Aragonès

Temps de verema

Tardor. Les vinyes s'omplen de mans que cerquen amb goig els raïms. Treball feixuc, però alhora joiós. Els vinyataires, que durant l'any han afalagat les vinyes, esperen ara veure's correspostos amb el bé de Déu dels coves curulls de raïms, que tragaran satisfets per camins i carreteres fins als cups o les premses. El poble fa olor de most. Tot un poema d'amor a la terra, a l'art del pagès, a la vocació secular d'estimar les vinyes talment un enamorat que afalaga i acarona l'estimada.

Deuria ser en un temps com aquest, durant les festes de tardor, acabada la verema, al principi del ministeri profètic d'Isaïes, que el profeta deuria compondre aquesta balada i, talment un poeta ambulant, va recitar el poema com una lliçó per als seus contemporanis. La tençó arrenca amb una gran volada lírica que capta l'atenció de l'auditori i s'escolta amb gust (vv. 1-2). En sec, el recitador abandona el lirisme i interpel·la els oients demanant-los que es converteixin en jutges i dictin sentència (vv. 3-4). Davant del silenci de l'improvisat jurat, el profeta reprèn el to líric i proclama la seva sentència i com pensa executar-la (vv. 5-6). Finalment, en el v. 7, es dreça contra el públic —el poble d'Israel— i l'acusa obertament. El poema comença amb una endreça, segons la versió del leccionari: **Dedico aquest cant al meu estimat, cant de l'enamorat a la seva vinya** (v. 1a). De fet l'hebreu no fa que el profeta «dediqui» el cant al seu estimat, sinó que li fa dir el poema de l'amic a la seva vinya: «Cantaré del meu amic, del meu benamat el càntic de la seva vinya». L'amic vinyater, tal com declararà obertament en el v. 7, és Jahveh. El llenguatge de l'enamorament i de la relació entre enamorats no és gens estrany a l'expressió bíblica. Déu ens hi és presentat sovint com un enamorat, un espòs que estima bojament la seva esposa, tot i que aquesta ni l'entengui ni li correspongui. Així, per tal de guanyar-la —per salvar-la—, fa tot el que és possible, fins i tot l'impossible: arribarà a lliurar-se a la mort, a vèncer-la, a fer esclatar la vida per sempre i poder així compartir eternament la seva vida i el seu amor amb l'estimada.

L'amador fracassat

El meu estimat tenia una vinya al turó de Ben-Samen (v. 1b). El topònim és significatiu. Literalment vol dir Fill-del-greix. Un lloc alt, al solei, de terra grassa, fèrtil. Al privilegi geogràfic s'hi ajunta el bon fer del pagès: **la cavà, la netejà de pedres** (v. 2a). Cercà els millors ceps i els hi plantà. Després es preocupà d'assegurar-ne la pau i la tranquil·litat, perquè la vinya pogués treballar sense destorbs: **la cercà amb una tanca** (v. 5), **hi construï al mig una torre de guàrdia** (v. 2a), i encara la va enriquir amb un cup tallat a la roca (v. 2a). Una meravella de vinya, obra d'enamorat, un jardí. No és estrany, doncs, que tota la seva il·lusió, la seva esperança, el portés a fer-lo pensar en el moment de la verema —el moment de la veritat del

vinyater i de la vinya: esperava que li donaria bon raïm (v. 2b). Era el més natural, el més lògic. La realitat, però, fou desoladora: **li donava raïms agres** (v. 2b). La paràbola s'ha acabat. ¿Què diuen els oients? Callen. La lliçó era massa directa: l'amor no correspost. L'amador fracassat. L'amor de l'amic per la seva vinya —l'estimada (Cf. Ct 1:6; 7:9; 8:12)— no és purament sentimental, sinó operatiu: és un amor que fa. Precisament aquest verb —fer— juga un paper important en tot el poema. Set vegades el text hebreu el fa servir (dues en el v. 2c, dues en el 4a, dues més en el 4c i una en el v. 5). La nostra versió usa l'expressió «donar raïm», que en hebreu es diu «fer». Així el profeta entaula com una dialèctica entre l'amic i la vinya: ell estima mentre que l'altra, no. És tan fort el contrast entre la conducta de l'amador i el de l'estimada, que, acabada la paràbola, Isaïes cedeix la paraula a l'amic desencisat, que es dirigeix al poble perquè sigui ell qui jutgi la mala conducta de l'estimada (vv. 3-4). ¿Què s'ha de fer amb la vinya ingrata? El que l'enamorat pensa fer és expressat amb tota la cruïda i amb tota la força de l'amor ferit: **La deixaré abandonada** (v. 6a). Que segueixi, si vol el seu camí foll. Ell, però, no diu pas que deixarà d'estimar-la. L'estimarà en solitari, sense afalacs, lluny de la seva companyia, sense que hi hagi ningú que es preocupi d'ella. La terra bona abandonada a la voracitat de les argelagues i dels cards. Fins que quedi esprimatxada, eixerreïda: **manaré als núvols que no hi deixin caure la pluja** (v. 6). Aquí es manifesta l'autèntica personalitat de l'enamorat de la vinya: és el Senyor dels núvols, Déu, qui dicta la sentència (Cf. Jb 38:34).

Isaïes reprèn la paraula

Havent deixat que l'amic vessés l'amargor del seu cor ferit, el profeta reprèn la paraula. Ara diu clarament el significat del símil (v. 7). La denúncia és clara. Era un advertiment precoç —amb visió profètica— del desastre al qual Israel estava abocat per les seves injustícies i per la seva obstinació a viure al marge de l'Aliança amb Jahveh. No ha volgut subjectar-se al pacte amorós de Déu i es trobarà amb la subjecció brutal al tirà que la devastarà. És en aquest verset que es revela la grandesa de l'amor de Déu: ha vessat tot el seu amor eficaç sobre Israel, perquè el poble de l'Aliança respecti i estimi els seus: **N'esperava justícia, expressió primigènica i genuïna de l'amor, però no hi veu sinó injustícies; n'esperava bondat però hi sent el clam dels oprimits**. No juguem amb pietismes contrafets: a l'amor de Déu s'hi arriba a través de l'amor als germans. Lliçó perenne. Jesús, en l'evangeli (Mt 21:33-43), avui ens diu el mateix. I ara adreça la lliçó a l'Església. Massa sovint deixem passar el temps de l'amor, embogits darrera les nostres falses il·lusions. I el Regne de Déu ens és pres i donat a un poble que el faci fructificar. Llavors —i ara també— aquesta possibilitat és real. Aleshores es va complir. ¿Es complirà també ara? Església, que escoltes, ¿què hi dius, què hi diem? ¿Quin pot ser el nostre futur? Sols hi ha una resposta: correspondre l'amor de Déu, que en termes de convivència humana es diu justícia —seguir el projecte de Déu, alliberació, salvació, fer entre tots que no s'hagi de sentir mai el clam dels oprimits.

■ Josep M. Aragonès és Rector de Torrelavit

El goig

Tothom desitja que les celebracions eucarístiques, en primer lloc les dominicals, siguin uns moments de joia per a l'Església. I hi ha bones raons per desitjar-ho. Ha estat així des del començament. Sant Lluç diu que la comunitat de Jerusalem, al començament, partia el pa per les cases amb alegria (Fets 2,46). I en els nostres dies, Pau VI va posar la missa dominical entre les fonts de l'alegria cristiana, en la seva memorable Exhortació sobre aquest tema (1975).

¿On està la raó d'aquesta alegria? La resposta ve de l'Evangeli. «Els deixebles s'alegren en veure el Senyor» ressuscitat, quan ells estaven junts, amb les portes tancades, per por dels jueus, la tarda d'aquell diumenge, el primer dia després del dissabte del gran repòs.

En efecte, la comunitat s'alegra en la celebració eucarística perquè en la fe percep la presència del Ressuscitat: a través dels signes del sacerdot, de la Paraula, del pa i del

vi de l'Eucaristia sobretot, quan la presència de Crist és no sols real sinó —com diem— substancial. També la mateixa comunitat reunida és un signe de la presència del Senyor, segons la seva promesa. La raó d'aquesta alegria no som, doncs, nosaltres mateixos, sinó el Senyor que ens convida a anar més enllà de nosaltres mateixos.

La responsabilitat del sacerdot en aquest camp està ben definida per sant Pau. En tot allò que és primordialment «obra de Déu», la funció ministerial és la col·laboració: *syn-ergoi*. I el goig de l'Església és obra de Déu, de l'Esperit: «Els fruits de l'Esperit són la caritat, el goig, la pau...» (Gal 5,22).

Som, per tant, col·laboradors de Déu per l'alegria de l'Església. Col·laboradors, en tant que enviats per ell per fer present el Crist enmig dels germans. Tant de bo la nostra presència en l'assemblea sigui cada vegada

més eficaçment la mediació perquè els fidels s'alegrin «en veure el Senyor!» Això significa per part del ministre un esforç espiritual de compenetració amb el Ressuscitat, de transparència de la seva Persona, de sintonia amb el seu Esperit. Una vida consagrada a Ell.

Col·laboradors en tant que ministres de la seva Paraula, com a Paraula de consolació i de conversió alhora; ministres en l'exercici del seu sacerdoci, posats a disposició d'Ell per donar una i una altra vegada a l'Església la font indefectible del goig que no acaba mai; el misteri pasqual de la mort, resurrecció i ascensió de Crist, culminant amb el do de l'Esperit, que fruita en el goig.

Pere Tena

(Del nº 13 de Missa Dominical)

CONCILI AL DIA

Un concili, en totes les seves accepcions, és sempre un fet fonamentalment eclesial. Malgrat tot, no deixen d'afectar-lo les situacions socio-polítiques, que marquen la comunitat que el celebra. Així serà també en el nostre cas.

Acabem de sofrir la crisi del sistema monetari europeu, el govern de l'Estat ha hagut de prendre mesures de xoc i el 2 de setembre es van convocar les forces socials per a trobar una sortida com menys traumàtica millor a la generalitzada crisi econòmica, que afecta molt durament Catalunya. Això vol dir que el període 1993-1996, període conciliar, es presenta dur des de la perspectiva econòmica: augment de l'atur (23% a l'agost), dificultat de trobar el primer treball, possible reducció de la despesa social, etc. La pregunta que es fan molts analistes polítics és si l'actual govern de l'Estat podrà resistir o si ens trobarem amb unes eleccions anticipades, que en tot cas i segons en quines dates del 1996 se celebri el Concili seran a les portes.

Sí que, en canvi, estarem a les portes de les eleccions autonòmiques, ja que l'actual legislatura del Parlament català s'acaba en 1996. Dos fets o situacions que poden influir en aspectes concrets de la temàtica conciliar i en la forma d'afrontar-los.

¿Però quins són els elements que configuren el panorama eclesial?

L'envelliment i la disminució dels agents actius de la pastoral són, sens dubte, dos dels elements més notoris que el configuren.

Aquest envelliment afecta tots els nivells. La cúpula episcopal catalana tindrà, si Déu vol, en aquells moments una mitjana de gairebé setanta anys, i només un auxiliar de Barcelona estarà per sota dels cinquanta i un bisbe residencial —el de Tortosa— per sota els seixanta. Dels residencials, excepte també el de Tortosa, tots portaran més de vint-i-cinc anys d'episcopat, encara que no sigui a la mateixa seu.

La mitjana d'edat del clergat, que ara és de 60 anys, haurà pujat encara més, donat

presència en els nostres seminaris de moviments ni diocesans ni catalans, que dificulten la preparació a una tasca concreta i que emmascaren el nombre de candidats al ministeri ordenat; per la solució que cal donar a les zones rurals —el 45,86% de parròquies no tenen rector resident (1990)— i no contribuir encara més al seu empobriment en tots els aspectes.

Cal preguntar-se també pel context socio-religiós en el qual i vers el qual haurà d'anar dirigida l'acció de la comunitat cristiana catalana en l'etapa conciliar: preparació, celebració, aplicació

a) En primer lloc, la nostra societat es mostra secularitzada i descristianitzada, en el sentit que s'ha perdut el catolicisme com a punt normal de referència cultural. Hi contribueix la manca d'ensenyament religiós a l'escola des de la perspectiva cultural, que incideix d'altra banda en una generació en què abunden els fills de parelles casades

ment jeràrquica que, per por a fissures en aquest camp, no permet cap modificació a nivell pràctic; per exemple, el vot deliberatiu dels consells presbiteral i pastoral, el nomenament dels bisbes, el secretisme elitista en els nivells decisoris diocesans. El Concili haurà de tenir-ho present si vol recuperar en part la credibilitat de l'Església a Catalunya. En aquesta mateixa línia cal recordar la llibertat d'opinió en el si de l'Església, com recorda fins i tot el Codi de Dret Canònic. Pressuposar sempre que el qui es mostra lliure en dir la seva opinió és perquè no estima l'Església i té secretes intencions d'enfonsar-la, és quelcom que necessita demostració. L'amor a l'Església no és patrimoni exclusiu de ningú.

c) Un tercer traç a tenir present és la religiositat popular, que torna a estar a la cresta de l'ona. D'entrada, caldrà discernir què és i com s'expressa, aquesta religiositat. Val la pena de recordar les recents paraules de Joan Pau II. Moltes vegades es tracta d'un retorn merament antropològic, no pas teològic, com també d'un recuperar arrels d'identitat d'un poble immersit en un altre poble i en una altra

Tot preparant el Concili català

civilment o simplement aparellades, en les quals la dimensió religiosa ha cedit totalment o quasi. També la fallida del suport de les estructures político-socials de l'etapa franquista, que comportaven una referència, ni que fos de valor dubtós o nul com s'ha pogut comprovar, al fet religiós, per exemple els capellans a les casernes o a les presons, les prohibicions de circulació i d'espectacles els dies de Setmana Santa, etc. Finalment, l'opció constitucional de la llibertat religiosa, que està portant a una privatització de la fe, a què contribueixen també els moviments de tendència espiritualista potenciat enfront dels moviments especialitzats promotors del compromís temporal del cristià, i que ha posat en relleu que en els mitjans de comunicació el fet religiós hi és present quan és notícia, no pel sol fet de ser religiós.

També contribueix a crear aquesta sensació de societat secularitzada i descristianitzada el fet d'un cert relativisme religiós. El Vaticà II va posar en qüestió la rotunditat de l'aforisme que afirmava que «fora de l'Església no hi ha salvació» en recordar-nos que els no-

cultura. Caldrà pronunciar-se sobre quin poble es tracta, no fos cas que, en virtut d'un acolliment mal orientat, sacrificuéssim altra vegada les formes religioses pròpies a les forànies.

d) Penso també, lligant amb això, que el Concili es viu en un moment fort del nacionalisme i, com dic abans, en un clima electoral que també en farà bandera. Els fets de l'Europa central, que malauradament presenten l'aspecte més pernicios del nacionalisme, poden fer pensar que no és possible un nacionalisme solidari. La creació de la Conferència Episcopal Catalana i la reorganització pastoral de Catalunya, que comportarà la solució de la qüestió de la Franja i d'altres zones situades fora del Principat, són aspectes afectats per aquesta realitat, però reptes que el Concili, si vol ser eficaç, s'haurà de plantejar. Caldrà que el Concili, en fer-ho, no deixi de banda els estudis de prospectiva —comunicacions, ubicació de la població— que s'estan fent en aquests moments en ordre a dibuixar el futur mapa de Catalunya.

e) Un bon escriptor de casa nostra deia recentment que la pagesia catalana —ni proletària ni burgesa— s'anava convertint en un grup subvencionat per no treballar, en la reserva per a estudis d'antropologia i en el lloc on la ciutat va a veure la natura. És també una cosa a tenir molt present: el món rural; també el català, està entrant a formar part de l'Església dels pobres. Cal mantenir la seva personalitat pròpia i evitar que esdevingui un simple apèndix de la pastoral urbana. La seva especificitat mereix millor atenció.

f) Acabo aquestes ratlles amb una al·lusió al tema de la dona en l'Església. Negar que la dona s'obre pas en totes les esferes de decisió —política, empresarial...— seria negar l'evidència. Si l'Església s'ha d'encarnar en el món present perquè és el Crist en la història, no pot oblidar-se d'aquest tema ni deixar-lo de banda dient que és un problema que afecta l'Església universal. Això és ben cert, però també ho és que no tot està en aquest nivell i que fins i tot aleshores també es pot exercir el dret de petició a aquell qui presideix les Esglésies en la caritat, el bisbe de Roma.

Altres aspectes, que no caben en aquest espai, es podran tenir en compte, reflexionant-hi entre tots.

■ Joan Bada

Professor d'Història a la Facultat de Teologia de Catalunya
(Del Full Dominical de Tarragona-Vic-Solsona)

Context socio-eclesial

el minso nombre d'ordenacions previstes.

El curs 1986-87, les diòcesis catalanes tenien 152 seminaristes; en el darrer curs han estat 120, és a dir, 32 seminaristes menys. A nivell religiós, els novicis han baixat de 68 (1987) a 45 (1992), i les novícies, de 124 (1987) a 62 (1992). Cal repartir-los entre 51 i 123 instituts religiosos, que atenen també altres comunitats fora de Catalunya. L'experiència pel període 1986-1990 ens diu que en els vuit bisbats catalans s'han ordenat en aquest període 62 capellans, n'han mort 210 i s'han secularitzat 25 preveres, cosa que vol dir que s'han perdut 173 persones actives. Si hi afegim els capellans jubilats —l'edat de jubilació és a 75 anys—, la xifra arriba a cotes encara més alarmants. En el camp dels instituts religiosos amb preveres, la disminució ha estat de 86 persones.

És evident, doncs, que el Concili català s'haurà de preocupar pels criteris vocacionals —el perill seria obrir de bat a bat la porta i sacrificar la qualitat al nombre—; per la

creients s'uneixen també al misteri salvador de Jesucrist; del proselitisme absolut hem passat a tenir por de parlar de Jesucrist com a plenitud de la revelació del Pare i sentir-nos joiosos d'haver estat cridats a aquesta fe. D'altra banda, el retrocés de l'ecumenisme doctrinal —amb motiu de la decisió de l'Església d'Anglaterra d'ordenar dones per al ministeri s'han dit coses i s'han fet servir paraules que hom creia ja bandejades— empeny a trobar solucions per la via dels fets consumats, cosa que pot portar-nos a sincretismes estèrils. Finalment, no es pot oblidar que el voluntariat, fenomen creixent i valuós, es fa més a partir de la solidaritat que de la caritat teològica; les accions benèfiques de les Esglésies han estat substituïdes moltes vegades per les organitzacions no-governamentals.

b) Un segon traç d'aquesta societat conciliar és la democratització política i l'igualitarisme social: som en l'època del tu en lloc del vostè. Això planteja amb tota duresa el problema d'una Església teològica-

CONCILI AL DIA

Reunió extraordinària de la Conferència Episcopal Tarraconense

Els bisbes decideixen els temes del Concili

El propassat dilluns, dia 27, va tenir lloc, presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Ramon Torrella, i amb assistència de tots els bisbes de Catalunya, a la Casa d'Espiritualitat «Mater Salvatoris» del Tibidabo (Barcelona), la reunió en la qual es va tractar, com a únic ordre del dia, del Concili Provincial Tarraconense. Per primera vegada assistiren a la reunió els nous bisbes auxiliars de Barcelona, recentment ordenats, monsenyors Pere Tena, Jaume Trasserra i Joan-Enric Vives. També participaren en la reunió els membres del Secretariat General del Concili Provincial Tarraconense.

Els bisbes foren informats del resultat de la consulta feta sobre els temes del CPT, havent-se rebut 4.182 enquestes, contestades en grup, cosa que representa un total de 61.169 participants; d'altres respostes (modalitat B), se n'han rebut 393. Això significa

una alta participació tenint en compte que els receptors dels 70.000 qüestionaris repartits decidiren aportar la seva resposta individual a algun grup.

A partir de l'anàlisi d'aquest resultat, i de la reflexió consegüent, els bisbes han decidit els temes que seran estudiats. Són els següents:

Primer: **Anunciar l'Evangeli a la nostra societat.** Dividint-lo en tres apartats: 1. *La societat catalana amb la seva cultura*, en el qual es contempla: a) la situació dels creients que s'han allunyat de l'Església (Tema 1.1); b) la mediació dels MCS, la seva influència en l'estil de vida de les persones (1.22); c) el sentit de transcendència en la nostra societat i el testimoni de Déu vivent (1.13); i d) el progressiu impacte de l'escalada del consum amb tot el que comporta d'egoisme i d'insolidaritat: el tenir, el poder i el plaer (1.18).

La roda de premsa del dimarts 28 fou presentada per Mn. Joan Pujol, nou cap del Simcos, i hi intervingueren els arquebisbes Dr. Torrella i Dr. Carles, els bisbes Dr. Martínez i Sistach i Dr. Soler i Perdigó, Mn. Miquel Barberà i Mn. Salvador Pié.

2. *La vocació i la missió del laïcat en l'evangelització.* Amb els temes: a) un laïcat més compromès en el món (2.8); b) els laics, homes i dones, en l'Església diocesana (3.1.8); c) els moviments d'apostolat laïcal. La crida a l'apostolat associat (2.9); i d) els joves, evangelitzadors de joves (2.18).

3. *La família.* Amb els temes: a) les famílies desestructurades, els matrimonis desfets, separats, divorciats; els fills d'aquestes famílies, causes i conseqüències (1.4); i b) la família, església domèstica dins l'Església (2.19).

Segon: **La paraula de Déu i els sacraments en les nostres Esglésies.** Amb els temes: a) el coneixement i la vivència de la Paraula de Déu (2.2); b) el diumenge, dia del Senyor. La celebració de l'Eucaristia (2.12); c) les vocacions al presbiterat i a la vida consagrada (3.1.3); i d) la pastoral de la preparació i la celebració dels sacraments (3.1.13).

Tercer: **La sol·licitud de les nostres Esglésies pels més pobres i marginats.** Amb els temes: a) les actuacions de la comunitat cristiana en el món dels marginats: la drogaaddicció, la SIDA, les presons, les bosses de pobresa (2.21); b) la violació del dret a la vida i a altres drets fonamentals de les persones i dels pobles (1.3); i c) els marginats actuals: la drogaaddicció, la SIDA (1.8).

Quart: **La Comunió eclesial i**

la coordinació interdiocesana de les nostres Esglésies. Temes: a) la comunió amb l'Església universal (3.2.8); b) el sentit de pertinença a l'Església en cada un dels seus membres (1.15); c) activitat missionera de les nostres Esglésies al servei del tercer món (3.2.7); i d) potenciació de la Conferència Episcopal Tarraconense i dels organismes interdiocesans (3.2.1).

● C.C.

Calendari del Concili

Els bisbes també esbossaren, a grans línies, el Calendari de les diferents etapes del Concili:

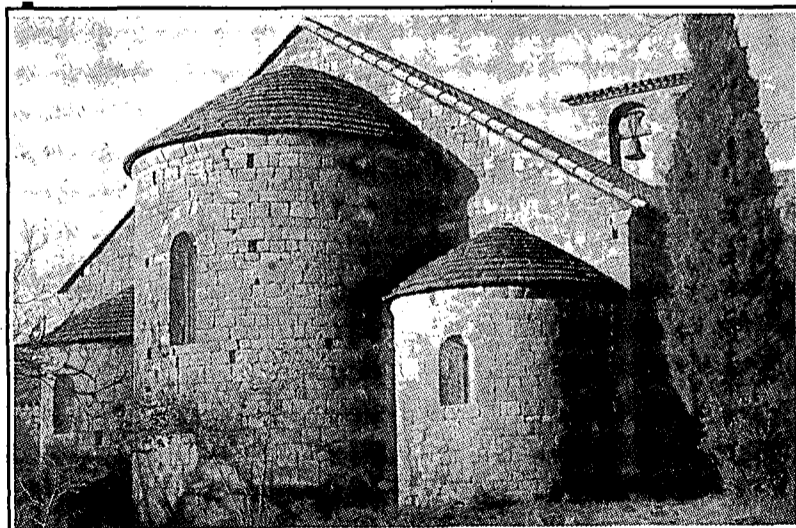
D'octubre a desembre de 1993, etapa preparatòria d'elaboració dels documents de treball.

De gener a juliol del 1994, etapa de reflexió diocesana.

De gener a maig del 1995, celebració del Concili Provincial Tarraconense.

LXXXIX Viatge Cultural

17 d'octubre de 1993

Sant Sepulcre de Palera

VISITAREM
Besalú
Lligordà
Benda
Santa Pau

Vista panoràmica de la ciutat de Besalú amb el seu magnífic pont a primer terme

Preu: 3.500 ptes., comprnent viatges, visites, propines, sorteig de llibres i dinar al restaurant. Per reserves de places truquen al tel.: 215 27 84 Sra. Roser. La sortida serà a les 7'30 en punt del matí, carrer de València, xamfrà Balmes.

DINAREM

Fonda Siqués «Cal Parent»

Avinguda Lluís Companys, 68
BESALÚ

Preguem els participants en els viatges culturals de CATALUNYA CRISTIANA, que assisteixin a la missa vespertina del dissabte en els seus llocs de costum, ja que no podem garantir la tornada en hora hàbil per complir el precepte dominical

AVÍS: La direcció del Viatge Cultural es reserva el dret d'anul·lar l'excursió i de modificar l'itinerari anunciat, durant el viatge, si les circumstàncies ho aconsellen.

Cinc cursos amb la Fundació Joan Maragall

Focus de pensament i diàleg

El proper mes de febrer farà cinc anys que la Fundació Joan Maragall va ser creada pel cardenal Narcís Jubany, aleshores arquebisbe de Barcelona. Aquest mes de setembre inicia, doncs, el seu cinquè curs d'activitat pública.

En aquest temps de funcionament han estat moltes i cada cop més diverses les activitats que ha anat desenvolupant, sempre al voltant del tema del diàleg entre la fe i la cultura i amb l'intent d'establir lligams entre els valors culturals de la nostra època i els trets bàsics del cristianisme.

Algunes d'aquestes activitats ja són tradicionals com el Simposi Internacional que es fa anualment al primer trimestre o els diferents cursos i cicles de conferències; altres han anat naixent amb el temps fruit de nous interessos. Aquest és el cas de les publicacions de la Fundació que en aquest moment componen tres col·leccions diferents: una de llibres —col·lecció *Cristianisme i Cultura* en coedició amb l'editorial Cruïlla— que actualment consta de dotze volums i en té dos més en preparació, una altra de *Quaderns de la Fundació Joan Maragall* —en coedició amb l'editorial Claret— i que ja arriba als 15 números i finalment una col·lecció de *Dossiers de Premsa*, que recull una selecció semestral d'articles de fons sobre qüestions d'actualitat i l'objectiu de la qual és aportar elements per a la discussió i el diàleg entre la fe i la cultura.

Inculturació del cristianisme

Fruit de la voluntat del patronat de la Fundació de ser un focus de pensament, diàleg i opinió i arribar a la consolidació d'un espai on poder-lo portar a terme, el darrer curs s'han promogut grups de treball i debats temàtics interns que, juntament amb els debats culturals de les reunions del patronat i les intervencions que de manera periòdica es fan en els mitjans de comuni-

cació, pretenen reflexionar i desenvolupar la finalitat mateixa de la Fundació: la inculturació dels cristianisme.

Precisament el primer resultat d'aquest debat i reflexió interna veurà la llum el proper 18 d'octubre, data en la qual es presentarà al Centre d'Art Santa Mònica el *Quadern* número 16 titulat *Religió i valors en la Catalunya actual*, tema que va ser debatut durant el primer semestre del curs passat.

Tot i que aquest serà el primer acte de l'any acadèmic 93-94, el curs s'inaugurarà oficialment el dia 16 de novembre amb una conferència a càrrec del cardenal Paul Poupard, president del Pontifici Consell per a la Cultura, que parlarà sobre el tema de la inculturació de la fe en la societat europea.

V Simposi de la Fundació

Dintre del mateix mes de novembre, els dies 22, 23, 24 i 25 tindrà lloc el V Simposi Internacional de la Fundació Joan Maragall. Coorganitzat amb la Fundació «la Caixa» i com a continuació del de l'any passat sobre *Pensament científic i fe cristiana*, enguany tractarà el tema de les *Ciències humanes i fe cristiana* amb ponències dels següents conferencians: Jean Rémy, Joan Estruch, Edelmira Domènech, Antoine Vergote, Aurora González i es clausurarà amb una taula rodona moderada per Salvador Carrasco.

Dins de les activitats ja tradicionals de la Fundació s'han d'esmentar els cicles de conferències i el Premi Joan Maragall sobre *Ètica, humanisme i cristianisme*, el veredict del qual es donarà a conèixer dins de la Nit Literària de Santa Llúcia el proper mes de desembre. El cicle de conferències que està programat per a la primavera del 94 és sobre poesia religiosa catalana contemporània.

També està previst de desenvolupar al llarg de l'any acadèmic tres cursos dirigits

La Fundació organitza cursos i cicles de conferències que són seguits amb molt d'interès. Aquestes activitats volen establir lligams entre els valors culturals de la nostra època i els trets bàsics del cristianisme

a un públic més universitari. El primer que se celebrarà entre els mesos de desembre del 93 i gener del 94, anirà a càrrec de Pere Lluís Font i estudiarà en quatre o cinc sessions el tema *Pascal. L'experiència moderna del cristianisme*. El segon es pensa fer cap el mes de febrer i serà a càrrec de Josep M. Via Taltavull que parlarà de la *Emergència i aparició de l'humà*. I finalment el darrer d'aquests cursos monogràfics, cap els mesos de maig i juny, Josep M. Rovira Belloso dissertarà sobre el tema *Religió i societat en l'Europa del tombant de segle*.

Una altra de les activitats que ja és habitual per a la Fundació Joan Maragall és la col·laboració anual amb l'Institut d'Humanitats de Barcelona i que es tradueix en un simposi que aquest curs ja arriba a la seva quarta edició. Després d'estudiar temes com: *Déu, Els fonamentals i El valor dels valors*, el tema escollit enguany girarà entorn de *La producció social de la realitat. La imatge de la realitat en els mitjans de comunicació i en*

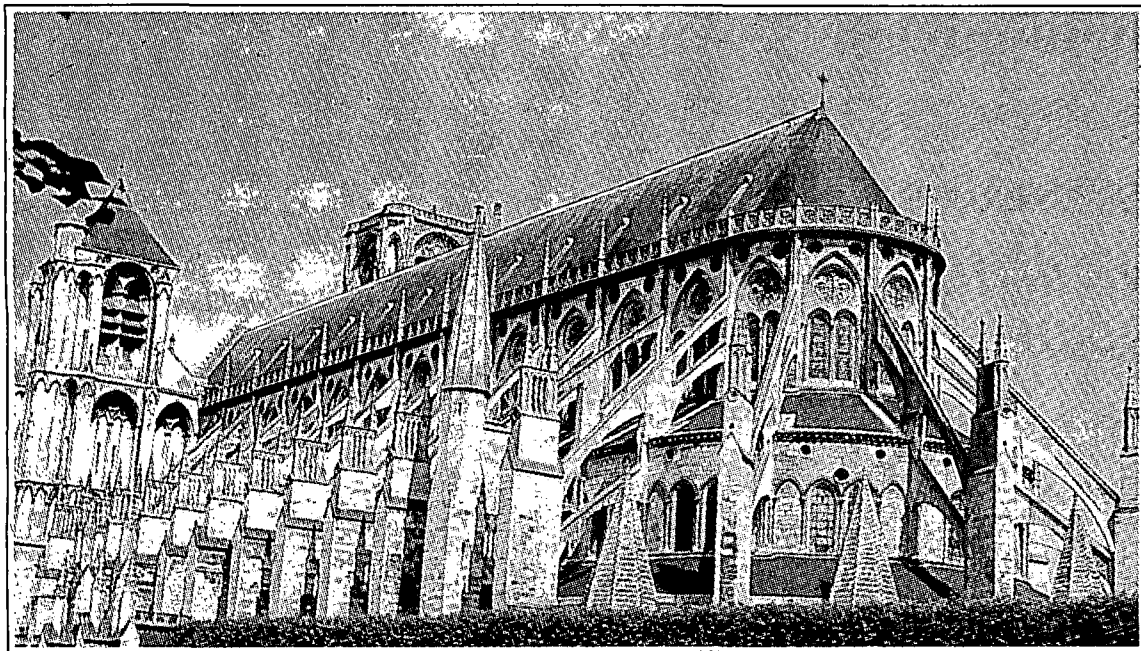
la literatura.

Tots aquests actes públics i els debats interns que genera la Fundació Joan Maragall no es podrien portar a terme sense l'ajut d'entitats públiques i privades i els donatius dels promotors que han dipositat la seva confiança en la tasca de la Fundació. Aquesta figura del *promotor* va ser creada ja fa un temps i és necessària no solament per l'imprescindible suport econòmic sinó per la voluntat de consolidar la Fundació com un espai d'Església que estableixi amb el món cultural un diàleg lliure, profund i respectuós.

Si esteu interessat en l'activitat de la Fundació Joan Maragall i desitgeu rebre informació o ampliar la que ja teniu, podeu dirigir-vos a la seva seu del carrer Rivadeneyra, número 3 baixos de Barcelona (08002) o bé telefonar al 412 33 31 qual-sevol matí de 10h a 14h o les tardes de dilluns a dijous de 16h. a 20h.

■ F.J.M.

La catedral de Bourges, tresor mundial

Una de les jotes del gòtic, al cor de França

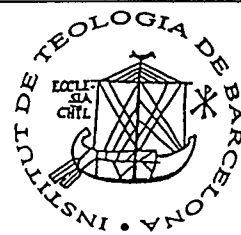
La catedral de Saint Etienne a Bourges, una de les perles del gòtic, ha estat catalogada per la Unesco com a patrimoni mundial pel seu indubtable interès artístic. El mateix director general d'aquest organisme, Frederic Mayor Zaragoza, i el ministre de Cultura del govern francès, Jacques Toubon, van descobrir la placa en què consta aquesta declaració.

La catedral, d'estil gòtic molt pur, té cinc portades alineades, la central amb remarcables escultures (Judici final) i conté importants vitralls (segles XIII,

XV i XVI). La Unesco ha considerat que es tracta d'un «bé cultural amb un valor universal i una mostra clara de l'esperit creador de l'home».

França ja compta amb 21 indrets classificats d'interès mundial per la Unesco. Altres de prou coneguts són les catedrals de Chartres, Amiens i Reims, Saint-Michel, a la Bretanya, del qual parlàvem en un dels números de l'estiu, o Versailles.

■ F.P.

INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA

Acte inaugural del curs 1993-94

Dilluns, 4 d'octubre, a les 7 de la tarda, a la sala d'actes del Seminari Conciliar (C/ Diputació 231, Barcelona)

I PART

Memòria del curs anterior
Presentació de la revista «Teologia actual»
Presentació de l'Associació d'Antics Alumnes i d'Amics de l'Institut de Teologia de Barcelona
Parlament del Sr. Arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard M. Carles

II PART

Actuació de l'Orfeó de Sants

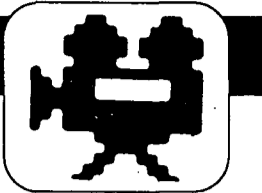
El cant dels ocells . . . . . arr. E. Ribó
Cantar del alma . . . . . F. Mompou
Regina caeli . . . . . J. Cererols
Tollite hostias . . . . . C. Saint-Saëns
King all Glorious . . . . . Ch. Wesley

Soprano solista: Concepció Sanmartí
Subdirector i acompanyament: Joan Rodà
Direcció: Montserrat Tous

Tothom hi és convidat

CINEMA

Un lugar muy lejano

Director: Mikael Salomon. **Intèrprets:** Reese Witherspoon, Ethan Randall, Sarel Bok.

El cinema familiar torna amb força, sobretot de la mà de Walt Disney, a través de produccions amb més pretensions artístiques que els seus antecessors dels anys 60 i 70. És el cas de *Un lugar muy lejano* coproduïda amb la Amblin Entertainment, de Spielberg.

El seu guió es basa en dos llibres del novel·lista sud-africà Laurens van der Post: *A Far Off Place* i *A Story Like the Wind*. Els brètols aquesta vegada són traficants d'ivori de Zimbabwè i Namíbia. Un grup assassina tota la família de Nonnie (Reese Witherspoon), una valenta nena de 14 anys, i de Harry (Ethan Randall), el típic *nen urbà*, que ha anat a passar les seves vacances a la granja de Nonnie. Ambdós s'escapen dels traficants en un extraordinari viatge de més de 1.600 km a través del desert de Kalahari. Només comptaran amb l'ajuda de Xhabbo (Sarel Bok), un bondadós bosquimà, amic de Nonnie.

Un lugar muy lejano està plantejada a l'estil de les clàssiques pel·lícules d'aventures exòtiques. En aquest sentit té un magnífic acabat, ja que compta amb alguns dels

millors tècnics actuals. Destaca la fotografia de l'espanyol Juan Ruíz Anchía, que capta la fascinadora bellesa dels paisatges africans, i a més a més suporta la consistència dramàtica de la pel·lícula. Una cosa semblant cal dir de la vibrant banda sonora de James Horner.

Els actors es mouen en un bon nivell, encara que Ethan Randall mostra menys recursos que la nena Reese Witherspoon. Precisament la maduració dels deu personatges constitueix la cosa més encertada del guió, que intenta presentar-los a l'estil de Humphere Bogart i Kahterine Hepburn a *La Reina de Àfrica*. És una llàstima que els guionistes no hagin assumit plenament aquest paral·lelisme, ja que s'haurien evitat algunes cursileries i precipitacions.

Tot i així, el fem ofereix lleugeres reflexions sobre l'ecologia, l'amistat i la religiositat dels bosquimans. Aquest últim punt inclou nombrosos detalls tipus New Age, que intenten reflectir l'ànima d'Àfrica.

■ J.J. Martín
(Aceprensa)

Cronica televisiva

Després d'un any d'absència, el prestigiós periodista Joaquim Maria Puyal ha tornat a TV3 amb nou programa i nova imatge. Els seus incondicionals estaran d'enhorabona. Sense barba ni bigoti, totalment rasurat, presenta cada dimarts a la nit un nou espai titulat *Un tomb per la vida*. Ell n'és també el director, creador i guionista. És el tercer programa de la televisió autonòmica catalana que porta l'empremta Puyal. Abans ho foren *Vostè jutja* i *La vida en un xip* amb els quals aconseguí un gran èxit. Sembla que aquest tercer intent marxa pel mateix bon camí atès que el primer programa tingué una audiència de gairebé quatre milions d'espectadors.

Es tracta d'un espai, en rigorós directe i d'uns 150 minuts de durada, que es desenvolupa en El Cau, una acollidora cocteleria. S'estructura en quatre

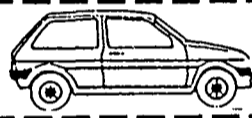
Programa d'autor

blocs temàtics a l'entorn d'un personatge protagonista que, per mantenir el *suspense*, és l'últim d'arribar-hi. Els dos primers estan directament vinculats al convidat, que comenta els episodis més significatius de la seva vida. Un altre bloc pren com a punt de referència un determinat fet històric que hagi causat una forta impressió en el personatge mentre que el darrer s'analitza des d'una perspectiva sociològica.

El teòleg i filòsof Raimon Paniker i la model Judit Mascó han estat dos dels protagonistes d'aquesta vetllada. El públic assistent hi assumeix un paper actiu i també hi són convidats tres persones nascudes el mateix dia, mes i any que el protagonista, és a dir, els seus *germans astrològics*.

Una de les seccions consisteix a consultar un diari per assabentar-se de les notícies que succeïren en la data de naixement del convidat. La setmana passada, Joaquim M. Puyal no va fer cap mena d'esment a una de les informacions més rellevants d'aleshores: el Sínode de Bisbes de 1969 sota el pontificat de Pau VI. ¿Un oblit involuntari o no? ¿On és la imparcialitat d'un professional dels mitjans de comunicació? Potser, així com Samson va perdre la seva força amb la retallada de la seva cabellera, en Puyal, hagi perdut la seva objectivitat periodística arran de l'afaitada del seu mostatxo. Qüestió de pels, sens dubte.

■ Miquel Àngel Codina
Periodista

De viatge

Un recorregut de gran interès turístic-arquitectònic és el de les grans catedrals franceses: Reims, Notre-Dame, Chartres i Amiens. Si el viatge es fa amb cotxe i per aquest ordre no és difícil després de Dijon deixar l'autopista i arribar-se a aquest petit racó, bressol de la gran heroïna de França: Joana d'Arc. No vull amagar que aquesta noia és un dels sants de la meua devoció i admiració i espero tenir-la com a amiga i companya al Cel. He de reconèixer que una de les desgràcies històri-

ques de Sta. Joana ha estat per culpa segurament d'haver-la escollida, com a paladí propi, grups polítics que no se la mereixien gens i a la quantitat d'imatges que d'ella s'han fet, i que no manquen en cap església francesa, i que són d'allò més dolent que ha sortit de l'art de Sant Sulpici. Unes altres, poques, són precioses. Però, aquí a Domrémy, en la seva humil casa natal, m'oblido de tot això i reflexiono.

Al marge de totes les llegendes, oblidant i recordant, que tant se val, els vuit o nou llibres que tinc sobre ella i les set pel·lícules que guardo en vídeo, es colpidor pensar que el sí dit a les veus que sentia en el seu interior aquesta piadosa pastora de 16 anys en aquest lloc, aconseguís acabar una guerra que feia cent anys que durava i que cap militar professional no havia aconseguit aturar. Aquí va començar la curta epopeia d'aquesta preciosa noia que si bé va trencar valerosament el cercle d'Orleans un dia, a l'inici d'una batalla, en insultar-la un oficial anglès anomenant-la puta, es posà a plorar ferida la seva fina sensibilitat. Aquesta noia que admirava el seu Dofí amb romàntic amor i que

admetia assistir, des d'un racó allunyat i ignorada ella, a la seva coronació a Reims. La seva lleialtat i la seva humilitat van juntes.

Regine Pernoud, que amb tant d'esforç i rigor històric no mancat d'amor i d'admiració, ha estudiat la seva vida i procés, la presenta en l'epíleg d'un dels seus llibres com la santa prototipus de la dona laica cristiana i exemple per a la nostra actualitat. No li manca la tendresa femenina i l'heroisme juvenil per dirigir un exèrcit del

qual amb audàcia allunyà les prostitutes de rigor i que guanyava les més arriscades batalles començant amb assistir a missa i combregar. Vacil·lant davant la foguera, però fidel a Déu i a la seva Església, es donava la paradoxa que era un tribunal eclesiàstic el que la condemnava encara que ella hagués apel·lat al Sant Pare (Roma és molt lluny, li contestaren). Rodejada d'homes, dormint amb ells en un paller i enorgullint-se i estimant ser anomenada donzella com realment ho era i desitjava ser. Ignorant, ja que gairebé no

sabia firmar, fa callar els savis teòlegs que desitgen trobar-la heretge.

M'he alegrat molt quan en el *Catecisme de l'Església Catòlica*, al costat de sant Agustí i sant Tomàs d'Aquino, he trobat paraules d'ella plenes de contingut teològic.

El lloc és bell, el paisatge suau i la concurrència, almenys quan jo hi era, era discreta. Un lloc excel·lent per uns moments de recés espiritual en una ruta turística interessant.

■ P-J Ynaraja, capellà de la Llobeta

Domrémy-la-Pucelle

Jocs Florals de la tardor

Bases

Tots els treballs hauran de ser escrits en català, amb un mínim de 14 versos i un màxim de 80; i un mínim de 2 folis i un màxim de 4 els treballs en prosa que optin amb aquesta modalitat al premi *Any Europeu de la Gent Gran i de la Solidaritat entre Generacions*.

Els treballs hauran de ser originals i inèdits, mecanografiats a doble espai, en folis DIN A4, per quintuplicat, sense signar, acompanyats d'una plica closa on constaran noms, adreça i telèfon de l'autor, i a sobre el títol i el lema de la composició. A la capçalera de la primera pàgina s'hi haurà de fer constar, ben visible, el premi al qual s'opta.

Les obres s'han de trametre al secretari del Consistori (A.C.A. Associació Coordinadora per a l'Ancianitat, Gran Via, 631, 2n. 1a - 08010 Barcelona) fins al dia 15 d'octubre d'enguany, data límit de recepció.

El sol fet de concórrer a aquests premis, significa la total acceptació de les bases.

El Consistori dels Jocs Florals de la tardor convoca tots els escriptors de 65 anys endavant, a concórrer als de 1993, XVI any de llur instauració a Catalunya, els quals tindran lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, el diumenge 14 de novembre, dins de la Setmana Internacional d'Homenatge a la Vellesa.

Els premis a adjudicar són els següents:

Flor natural, premi d'honor i cortesia, a la millor composició

que cantí l'amor. El guanyador elegirà la reina de la festa.

Englantina, a la millor composició enaltidora de la pàtria, els seus usatges, costums o història.

Viola, a la millor composició de tema religiós o que enalteixi els valors espirituals i humans.

Premi extraordinari, a la millor composició poètica de tema lliure. A aquest premi, hi poden concórrer tots els poetes, àdhuc els que detenen el Mestratge en Gai Saber.

Premi especial A.C.A., a la millor composició poètica de tema lliure, d'estil experimental o innovador.

Premi extraordinari especial Any Europeu de la Gent Gran i de la solidaritat entre generacions, que s'atorgarà excepcionalment aquest any, a la millor composició en vers o en prosa, que tracti el tema de l'entesa entre generacions. Aquest premi ha estat cedit gentilmente pel Patronat Català Pro Europa.

El Consistori, atenent la qualitat de les composicions presentades, podrà atorgar accésits i mencions als premis esmentats.

Residència Geriàtrica BON VITURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

Irradiació d'una dona, santa i escriptora

Si la biografia d'un sant és escrita per un altre sant, i alhora contemporani del biografat, revesteix molt més interès: hi ha certes afinitats entre ells dos. Aquest és el cas de l'obra que avui presentem *Santa Catalina de Siena*, escrita pel dominic, beat Raimundo de Rapua. Aquest servent de Déu fou confessor i director espiritual de Caterina.

Caterina de Siena és molt coneguda en la història de l'Església. Com a santa, escriptora i dona del seu temps, ha anat augmentant el seu interès i popularitat a través dels segles. Dona senzilla, amb escassa formació humanística, es relacionà amb les més altres instàncies eclesiàstiques i polítiques de la Itàlia del seu temps. La constant preocupació, a què dedicà tota la seva vida, fou l'amor i la pau. Llegint la vida i obra

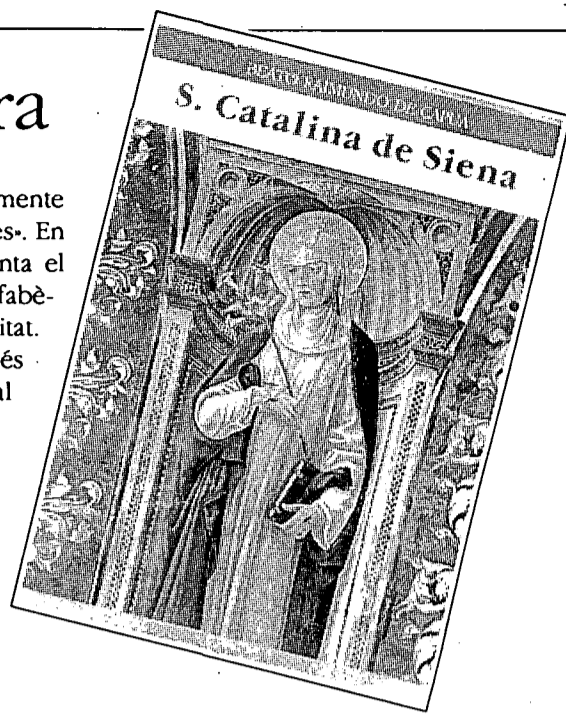
d'aquesta religiosa dominica no se sap què admirar més, si la generositat i bondat de Déu que obra meravelles en els seus sants, o el temperament d'una dona jove —va morir als 33 anys—, amagada en un cos fràgil que aconseguix la majoria dels seus propòsits.

El missatge actual de la santa de Siena no es basa només en haver estat declarada Doctora de l'Església pel papa Pau VI el 4 d'octubre de 1970, sinó també per elevat sentit europeista: l'Europa unida sota el signe d'una tradició cristiana —desig de l'actual papa, Joan Pau II— es fa palès en tota l'acció de la santa verge de Siena.

Quant a l'autor de la biografia que comentem, mereixen absolut crèdit tots els seus capítols. L'autor, Raimundo de Capua, diu: «No he escrit res fals, inven-

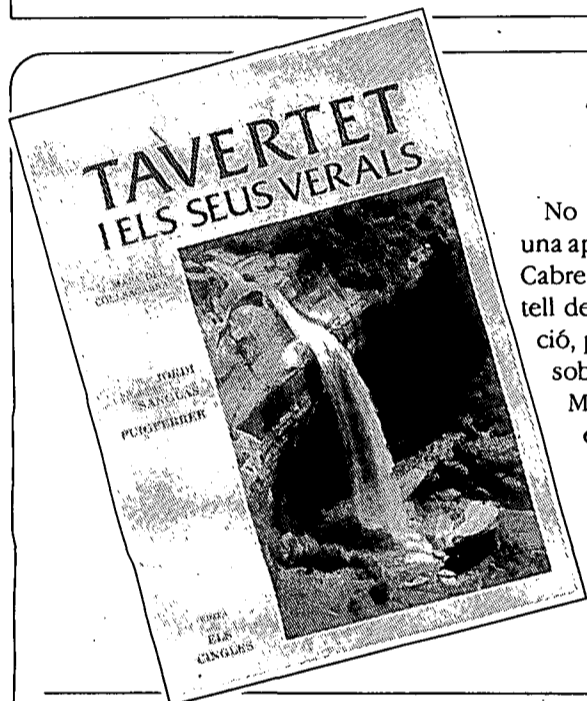
tat o exagerat; només el que realment d'ella vaig sentir o a través d'altres». En la present edició, es complementa el treball de l'autor, amb un índex alfabètic de noms i matèries de gran utilitat.

El llibre —de 427 pàgines— és una versió castellana de l'original llatí fet per Antonio Vives i revisat el text pel dominic, pare Lorenzo Galmés. És pulcrament imprès, amb il·lustracions molt suggerents i una coberta clàssica a quatre colors. És una edició de *La Formiga d'Or*, de Barcelona.

Beato Raimundo de Capua. *Santa Catalina de Siena*. Ed. La Formiga d'Or. Barcelona. 1993.

■ **Francesc Gamissans**

Jordi Sanglas i Puigferrer, *Tavertet i els seus verals* (glossa i guia), amb un mapa del Collsacabra, Ed. Els Cingles, Tavertet.

Tavertet, arran de cingles, al Collsacabra

No fa pas gaire que ens referíem a una aportació renovada a la història del Cabrerès —els antics dominis del castell de Cabrera—, arran de la publicació, pel juliol, d'una nova monografia sobre la història del santuari de la Mare de Déu de Cabrera. Poc més ençà, el diumenge 8 d'agost, Joan Triadú presentava a la sala municipal de Rupit aquesta altra monografia, més vivencial que no pas científica, del conegut i reconegut Jordi Sanglas.

Nascut a Tavertet mateix, es pot dir que hi ha fet tots els papers de l'auca. Així és com al mèrit de la permanència —el dia que s'obrí la carretera sembla que propicià moltes fugides— ha anat afegint un coneixement més precís de tots els components dels escenaris naturals de la seva vida: un dels balcons més bells i escarpats de Collsacabra. I així és com ha pogut anar fent divulgació de tot plegat del 1979 ençà a la revista *El Cingles*, obra seva, i a llibres com *Tavertet, cent anys d'història* (Ed. Els Cingles, Tavertet 1989) o com aquest que ara ressenyem, recull magnífic de prosas on s'expliciten els esforços, els coneixements i les impressions d'un fill de la contrada, «penyora i signe d'una

actitud, moral i cívica alhora, que hauria de servir de patró per a actuacions semblants, d'arrel ben catalana, a tot d'altres indrets de la nostra terra», en paraules de Joan Triadú al seu pròleg.

Com una invitació al llibre i a la contrada, consignem els títols d'algunes glosses: Tavertet i els seus verals; Puig Segaler; Camí de Cantonigròs; Des de Baumallera; La riera de la Corbera i Baumadestral; Rupit i els seus atractius; L'Esquirol; i els d'alguns *guiatges*: A Sotarroca; A l'Avenc i Roca Llarga; Sant Corneli; Molí Bernat; Puig de la Parèrda; Al Sunyer i la Serra; Santa Cília; A Sant Bartomeu Sesgorgues.

■ **Jaume Planas**

Dr. Albert Solà

Estrès i qualitat de vida

Dr. Albert Solà. *Estrès i qualitat de vida*. Ed. Columna

Viure millor

D'una manera didàctica i entenedora, un professional de reconegut prestigi com el doctor Albert Solà ens parla d'un tema d'indubtable interès en èpoques de crisi com l'actual: l'estrès i la qualitat de vida. Aquest llibre s'afegeix a altres títols que ha editat recentment Columna sobre qüestions com la parella, els fills o la difícil edat de l'adolescència.

La bona acollida del llibre per part dels lectors demostra que al nostre país, talment com passa a altres indrets, aquests temes preocupen i interessen. I és convenient que sigui així per les repercussions que tenen en

la vida de la gent. De tant en tant, convé fer una pausa en la vida i reflexionar tranquil·lament sobre la pròpia existència i l'entorn més immediat.

El ritme de vida al qual es veuen abocades moltes persones porta inevitablement a situacions de neguit, d'angoixa i d'estrès. És un problema que afecta molta gent, del qual cal ser-ne conscient i atorgar-li la importància que mereix. Només podrem actuar davant el problema si en tenim suficient coneixement i sabem com lluitar-hi.

El doctor Solà ens explica què és l'estrès, la incidència que té en el nostre organisme i els tractaments per superar-lo. És bo fer una lectura detinguda del llibre perquè, sens dubte, val la pena que tinguem molt present el concepte de qualitat de vida.

La lectura d'aquest tipus de llibre permet endinsar-nos millor en el coneixement de nosaltres mateixos. Que bona falta fa en un món abandonat a la lògica de l'eficàcia; la competitivitat i els plaers i que sovint esdevé un lloc de degradació i exclusió.

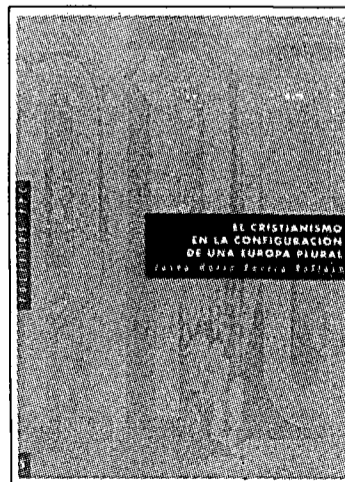
■ **Tomàs Puntí**

Nova evangelització d'una Europa en convulsió

Dos temes de gran actualitat s'entrecruen en la reflexió que ens ofereix el professor Rovira. D'una part la construcció d'una Europa comuna i d'altra l'anomenada «Nova evangelització» d'aquesta Europa en convulsió.

L'anàlisi és articulada en tres moments. El primer descriu els tres models de relació Cristianisme-societat que s'han produït al llarg de la història, optant pel tercer («El model mediador de la comunitat cristiana») en front als altres dos («El Cristianisme "alma" del cuerpo social» i «La antiga cristiandad europea»).

El segon ens presenta tres considerants de tipus pràctic que determinen en certa manera l'encarnació d'aquest caràcter de mitjancer de la comunitat cristiana («El derrumbe de las ideologías duras», «La ambivalencia de la moderni-

J.M. Rovira Belloso. *El Cristianismo en la configuración de una Europa plural*. Ed. PPC.

dad» i «La cultura de la fe desde el punto de vista de la transmisión»). Aquests tres considerants a més, ens il·luminen la comprensió de la cultura i de la societat que ens envolta.

En el tercer apartat se'ns ofereixen les

perspectives de cara a una nova evangelització, perspectives que, segons l'autor, passen per una nova inculturació de la fe a Europa.

El moment d'aquesta reflexió no ha pogut ser més oportú. La mateixa Conferència Episcopal Espanyola ha dedicat molt recentment a aquest tema una interessant reflexió, i la mateixa realitat de la nostra Europa canviant ho exigeix.

● **C.C.**

EMISSIONS DE TELEVISIÓ

TV1

Dimenge 11.00 *La Missa*: amb la participació de la Coral Nou Horitzó, de la parròquia de Sant Ferran, de Barcelona (arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Núria Lavilla i Brau; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

12.00 *Pueblo de Dios*.

Dimarts 02.35 *Testimonio*: Meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 11.30 *Últimas preguntas. ¿Religión o ética? ¿A que clase vamos?*

Diumenge 08.45 *Espacio interreligioso*.

CANAL 33

Signes dels temps: per reestructuració no hi ha programa fins al 8 d'octubre.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv 01/10 *Creure, avui*: La viduïtat, amb la participació del P. Jaume Bayó, escolapi; Informatiu i Agenda (director: Ramon Safont-Tria).

DI 04/10 *Creure, avui*: (repetició)

Dv. 08/10 *Creure, avui*: Taula rodona: La religió a les escoles: ¿escoles cristianes o cristians a l'escola? (director: Ramon Safont-Tria).

EMISSIONS DE RÀDIO

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)

Diumenge
09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaro).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge
10.00 *La música religiosa: Glòria en sol M.*, de J. Ch. Bach; *Dixit Dominus*. Petit Motet; *Les Arts Florissants*, de Lully.
11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge
15.05 *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 963)

Diumenge
09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.

10.00 *Iglesia es noticia*: informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la santa Seu.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge
08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).
13.05 *Solidaris* (coproducció amb Caritas Barcelona) sobre activitats de caràcter social, dutes a terme per persones i entitats sense afany de lucre de tot Catalunya (direcció: Montse Sintès, Àlex Masllorrens i Domènec Subirà).

Dimarts

15.00 *Frontera*: programa sociò-religiós que tracta els temes puntuals de més actualitat davant el fet religiós (director: Saturnino Rodríguez i Abel Hernández).

RÀDIO 4 (RNE/Catalunya, FM 100.8)

Diumenge
13.05 *Solidaris* (en simultani amb Ràdio 1)

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Dissabte
08.05 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).
14.00 *Avui és el teu dia*: informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge
10.30 *La veu de la parròquia*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 828)

Diumenge
21.05 *Objectiu, l'home*: el cas de la setmana; la «carta dominical» de l'arquebisbe Carles, de Barcelona i l'entrevista amb Lluís Miquel Ruiz, poeta. (Director: Josep-Maria Alimbau).

RÀDIO BERGA (FM 95.7)

Diumenge
09.00 *Missatge d'esperança*: informació religiosa i conversa setmanal del bisbe Deig, de Solsona (director: Albert Obradors).

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge
08.00 *Cristians*: amb la «conversa setmanal del bisbe Deig, de Solsona»

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Diumenge
19.30 *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez)

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte
13.40 *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístico-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres
19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat)

Dissabte

13.50 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat)

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge
09.30 *Reflexió*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona

RÀDIO SABADELL (OM 882)

09.45 *Testimoni*: recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca. (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris*: paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

22.10 *Noticiero*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes*: informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat)

PROGRAMES PER MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes. L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.05h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella (es publica a «Catalunya Cristiana»). L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Onda Cero: Ràdio Tarragona (FM 91.0) dissabte 13.05h

Ràdio Nova (FM 93.5) dissabte 09.15h.

AVUI ÉS EL TEU DIA: a Ràdio 5.

CAFÈ I PASTES: a Tarragona Ràdio.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: d'Albareda 15 pral 1a-17004 Girona; Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: temes relacionats amb el món cristià i social; seccions: *La paraula del bisbe* (missatge setmanal), *Rutes de la fe* (santuaris, esglésies i ermites), *Entrevista* (tema actual), *Els sants oblidats* (sants de la setmana) *La veu dels joves* (destinat als joves), *Noticari* i *Comentari de l'evangeli*: presentador: Angel Rodríguez.

L'emeten:

Cadena Cope: Figueres (OM 1269) diumenge 9.45 i 14.05h.

Ona Jove de Riudellots (FM 101.2) diumenge 12.15h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.30h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 11.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) diumenge 10.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Bisbal d'Empordà (FM 107.4) diumenge 10.30h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Companyia de Cassà (FM 92.8) diumenge 9.30h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.00h.

Ràdio Grup (Girona, FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio Malgrat de Mar (FM 92.7) per confirmar

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.15h.

Ràdio Pineda de Mar (FM 107.9) diumenge 08.30h.

Ràdio les Planes d'Hostoles (FM 107.0) diumenge 9.05h.

Ràdio Salt (FM 97.7) dissabte 8.30h.

Ràdio Sant Joan les Fonts (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma de Farners (FM 103.6)

diumenge 9.00h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 10.00h.

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 106.6) diumenge 9.30h.

Ràdio la Vall de Mar (FM 107.6) per confirmar

LA PARAULA DEL BISBE: missatge setmanal del bisbe Camprodon (es publica al «Full Parroquial»).

L'emeten:

Ràdio Calella (FM 92.2) diumenge 11.05h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 8.55h.

Ràdio Platja d'Aro (FM 106.6) dissabte 8.30h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.50h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera, Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»).

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30 h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet (FM107.9) dissabte 10.00h.

Ràdio Joventut de Masdenverge (FM 100.7) diumenge 10.00h.

Ràdio Mora d'Ebre (FM 87.6) divendres 10.00h.

Ràdio Onda Cero (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05.

Ràdio els Ports (Morella, FM 89.0) dissabte 12.15h.

Ràdio Ràpita (FM 107.9) diumenge 12.00

Ràdio Ulldesona (FM 95) diumenge 09.05h.

Ràdio Vinaròs Nueva (FM 92.8) dissabte 22.30h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT D'URGELL

RESSO: entrevista amb personatges o sobre fets diocesans. L'emeten:

Ràdio Pirineu (Puigcerdà, FM89.8) diumenge 09.30h.

Ràdio Seu (FM 107.2) diumenge 9.00h.

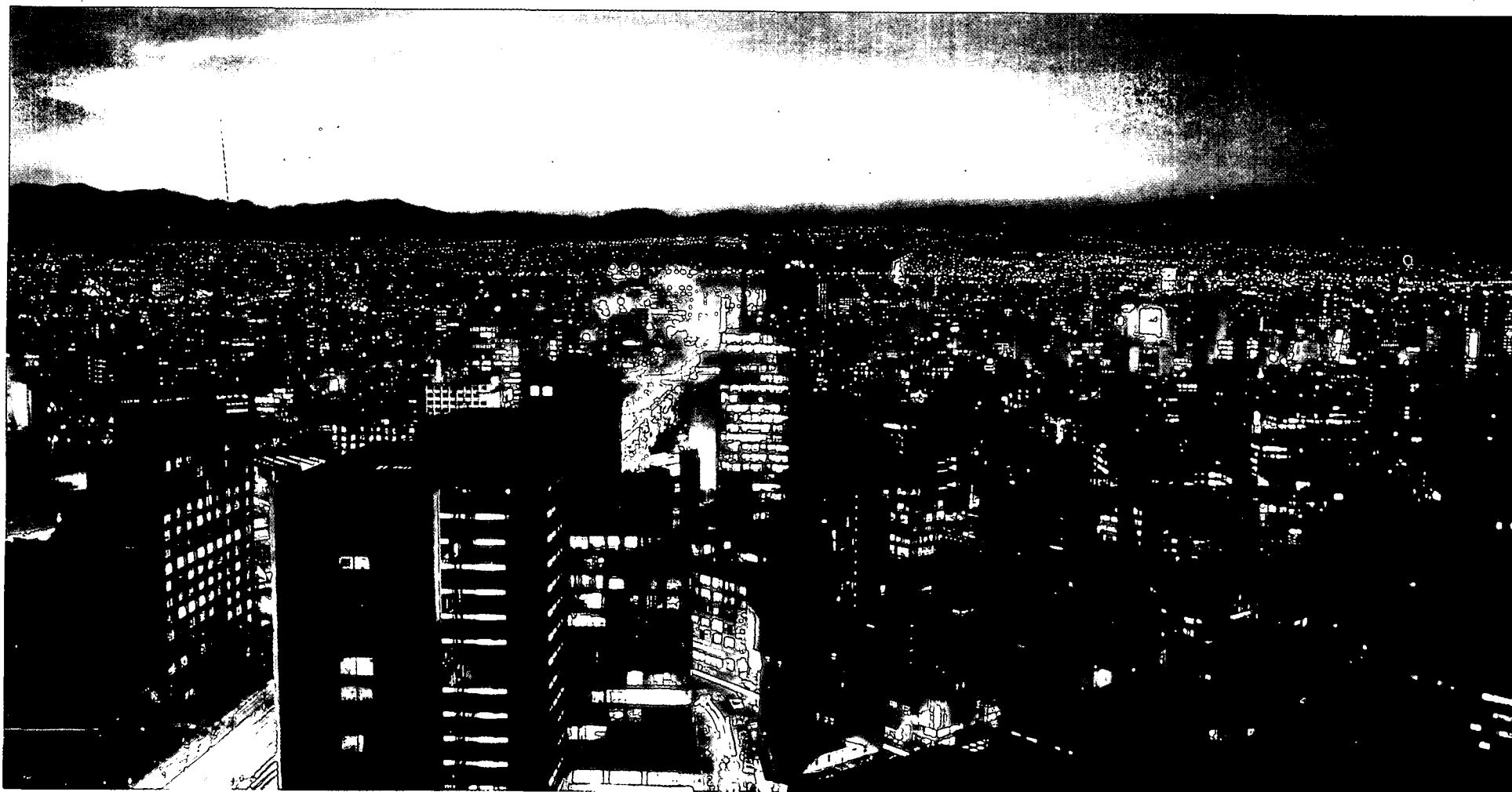
Ràdio Valira (FM 98.1) dissabte 12.30h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE VIC

(pendent de recepció)

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

Som gairebé a totes les llars

És del tot segur que la seva llar, com a la de milers i milers de famílies, hi ha instal·lat algun producte Roca.

Al llarg de més de 70 anys, el nostre objectiu constant ha estat augmentar la qualitat de vida proporcionant confort i benestar màxim, a tots els gustos i necessitats.

Això ens obliga a millorar allò que moltes vegades sembla immillorable.

Conegui les novetats de Roca. Hem aconseguit aplegar els últims avenços tecnològics amb el disseny més actual.

CAMBRES DE BANY
AIRE CONDICIONAT
CALEFACCIÓ
CERÀMICA

Roca

BABAR

i els seus amics de vacances

Aquesta tarda fa calor de debò.

Babar es gronxa en un i fins fa

una becaina. És l'hora de la migdiada!

En una , Flora i Pom estan dormint.

Però Alexander no té son. Està llegint,

molt ben instal·lat damunt un

De sobte, se sent un crac!, molt fort.

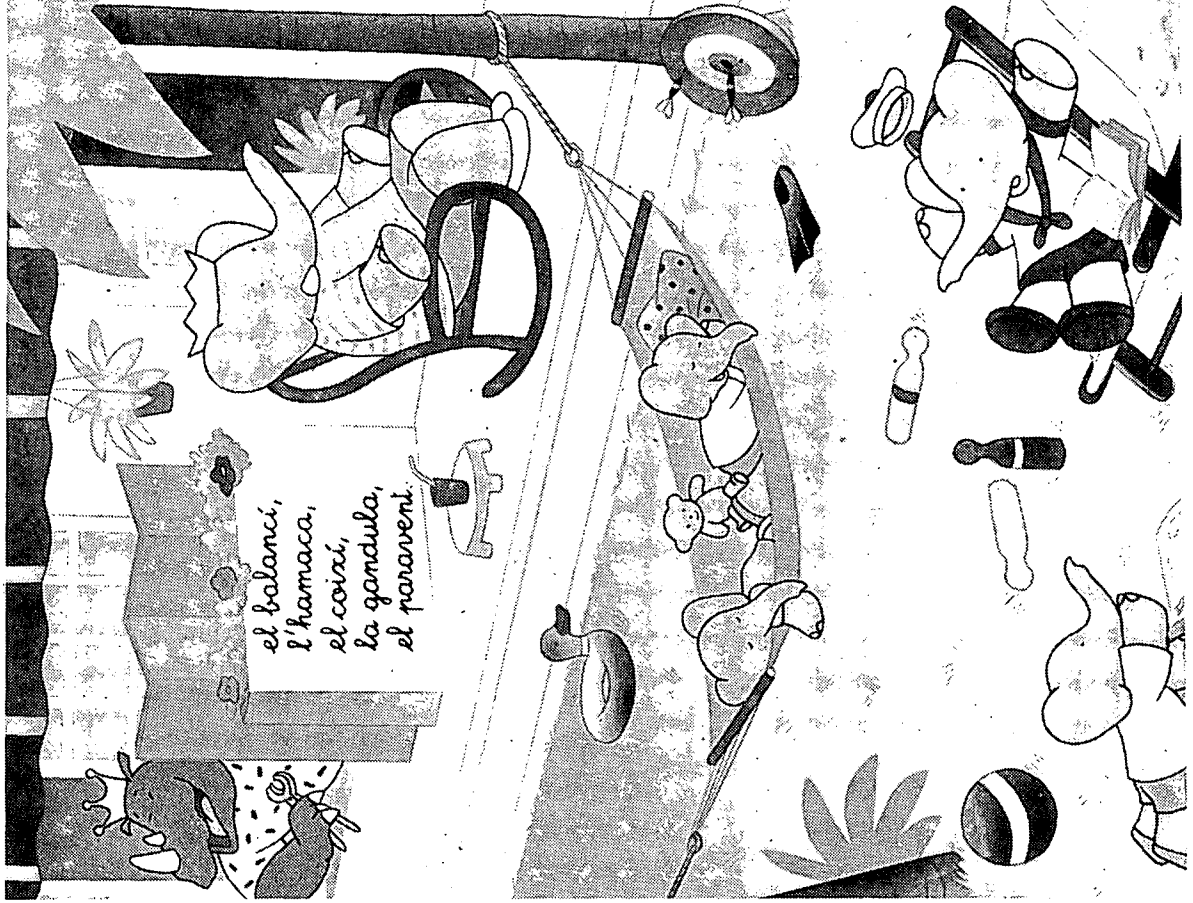
 s'ha trencat. Per sort, no

cau de gaire alçària! Rataxès ho veu i

exclameix de riure darrera el seu

és ell qui ha volgut fer una broma!

Basat en els personatges creats per Jean i Laurent de Brunhoff

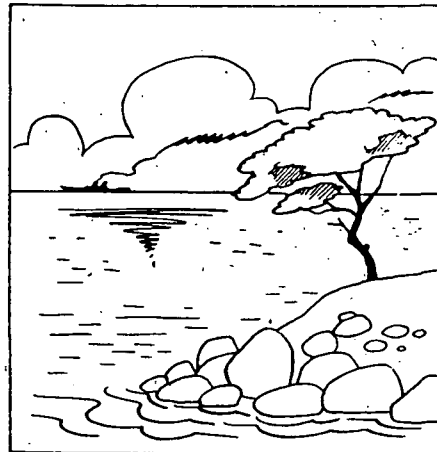
el balanci,
l'hamaca,
el coixí,
la gandula,
el paravent.

BABAR TORNA DE LA MA D'EDICIONS BEASCOA

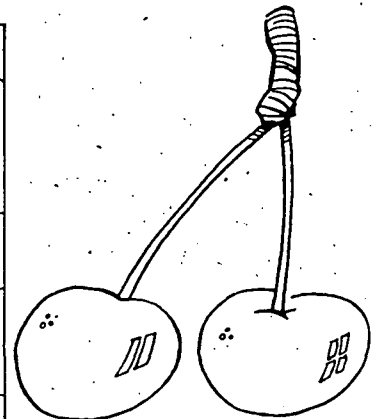
Passatemps

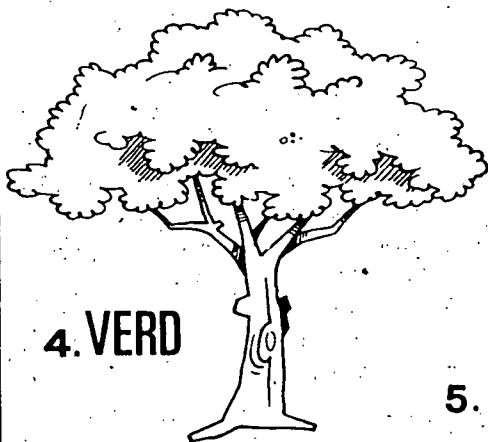
1. GROC

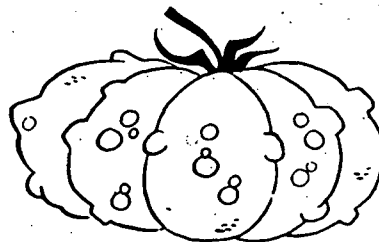
2. BLAU

3. VERMELL

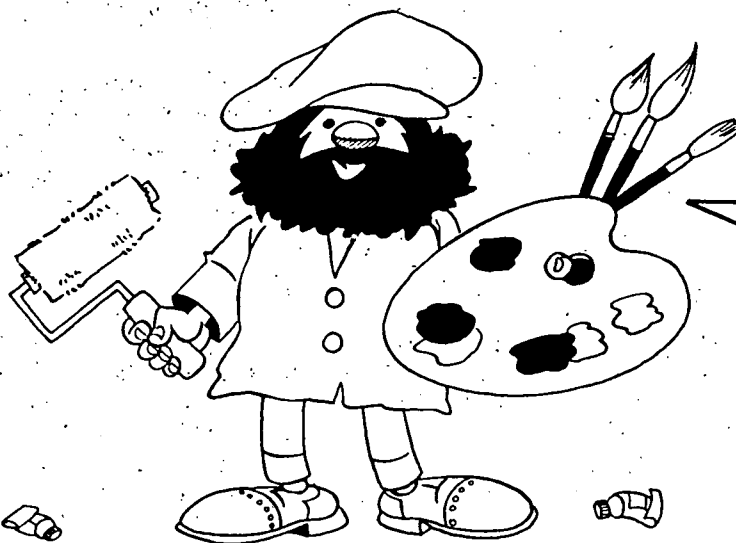
4. VERD

5. CARBASSA

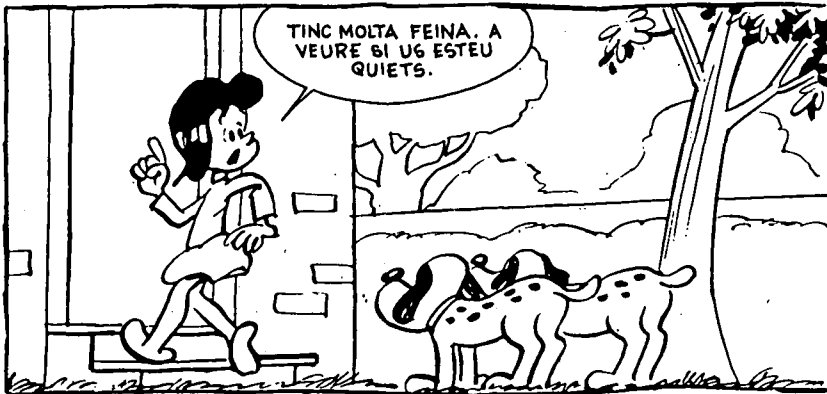
6. MORAT

Els tres primers dibuixos (1, 2, i 3) representen els tres colors primaris que no es poden obtenir per la mescla de cap color. I els tres de baix (4, 5 i 6) els tres secundaris obtinguts per la mescla en parelles dels anteriors. Quines combinacions s'han fet amb els colors primaris per a obtenir-ne els secundaris.

Sol.: (1+2) i (2+1) = 4;
(1+3) i (3+1) = 5; (2+3) i (3+2) = 6.

LA MARIONA

UASA! JA HA ARRIBAT LA TEMPORADA DE LES PLUGES.

CAL PREVENIR-SE.

Cafari
© LORENCE

HOME PREVINENT UAL PER DOS, JA HO SABEU...

PARAIGUA AL CANTO. BON INVENT, EL PARAIGUA...

ARA JA POT PLOURE TANT COM JULGUI.

ON VASTAN ESTRAFOLARI, AMB LA CALOR QUE FA? PODRIES PRENDRE UN BANY, COM JO.

VATUA L'OUA! TE RAO!

BÉ, SEGUIREM EL CONSELL DEL SAFARI.

UN BON BANY SEMPRE VA BÉ.

TU SEMPRE PORTANT LA CONTRA. QUE NO SAPS QUE HA ARRIBAT L'ÈPOCA DE LES PLUGES?

215

REDIMONI! NO EM PENSO MOURE D'AQUÍ FINS QUE EL TEMPS NO ES DECIDEIXI D'UNA VEGADA!

NO, SENYOR!

POBRET, ESTÀ BEN SONAT...

8

Ciris trencats

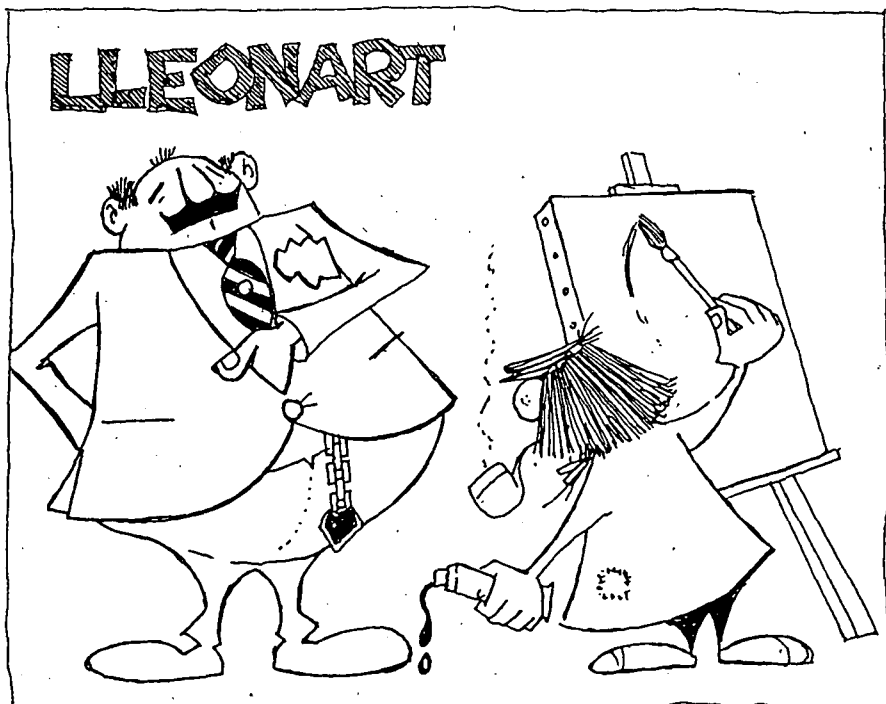
D'entre tot allò que és «fruit de la terra i del treball dels homes» -així són anomenats el pa i el vi destinats a l'eucaristia-, hi ha la substància que produeixen per segregació les abelles: la cera. Aquesta, degudament elaborada pels humans, serveix encara en la il·luminació, i té el seu lloc en el culte cristià. I sembla com si la seva transformació de matèria inert en ingredients més eters —la llum i la calor pròpies de la combustió— volgués expressar l'elevació del cos i de la ment cap al més enllà.

No es tracta pas de fer aquí la «lloança del ciri», però és bo de recordar la que es fa cada any, en la vetlla pasqual, davant el ciri acabat d'encendre amb el foc nou, símbol de Jesucrist el «gran il·luminador», del qual participa tota l'assemblea amb espelmes a les mans. Un signe ben eloqüent, oi?

També s'expressa visiblement amb un ciri o amb espelmes la pregària, ja sigui de petició, ja sigui d'acció de gràcies o de pura lloança, sobretot en els ritus orientals i en la devoció popular.

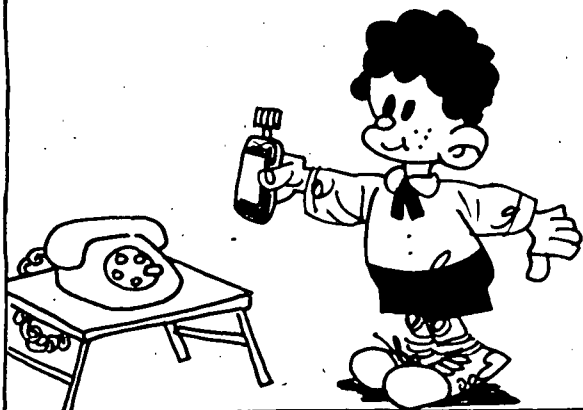
I ara resulta —algú ho fa córrer— que els ciris són el que fa malbé les esglésies i altres llocs de culte, i que caldrà eliminar-ne la cera. I potser més d'un ja s'ha engrescat a hores d'ara amb alguna d'aquelles bateries de bombetes pampalluguejants.

Deu ser força preocupant, avui que hi ha tants factors contaminants, trobar una solució adient a problemes que, si no són nous, han adquirit molta importància. Però, posats en aquest tema, si algú vol carregar contra la cera, el que fa és sortir amb ciris trencats.

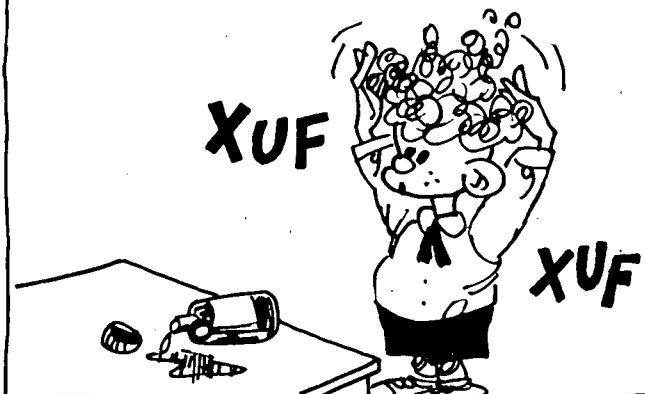

EN PITU CALSAPEU

EN PITU ES VOL MODERNITZAR...

S'HA COMPRAT UN ESPRAI
AMB FIXADOR DELS CABELLS

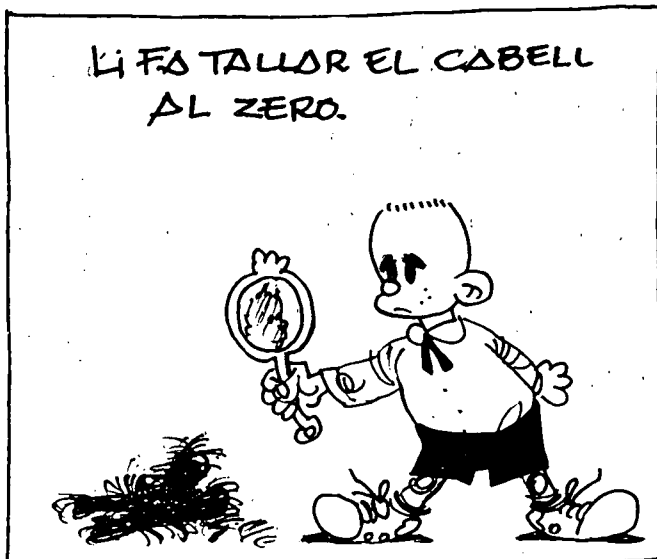
I ES FA UN PENTINAT
D'ESTIL "PUNK"

QUAN SON PARE EL VEU...
LA MARE DEL TANO...!

LI FA TALLOR EL CABELL
AL ZERO.

PERÒ AIXÍ ENCARA VA MÉS
A LA MODA. ORA ÉS
UN "SKIN-HEAD"!

Busquem l'evangeli de diumenge: Evangeli segons sant Mateu, capítol 21, versets del 33 al 43 (Mt 21:33-43).

Reflexionem: 1. Jesús exposà avui quin era el pla de Déu amb la que era la seva vinya: el poble d'Israel; el tracte que li va donar com a poble escollit; les atencions que li va dedicar constantment per l'amor que li tenia. És el mateix tracte que té amb tots i cada un dels qui formen el seu poble, dels qui són cridats al seu Regne.

2. ¿Com és que en comptes d'una bona resposta el que troba és ingratitude? ¿I que en comptes de bon fruit, no hi ha sinó odi i venjança? ¿I que els seus servidors són maltractats, dels seus missatgers en fan màrtirs? ¿I que, de tan obcecats i arran de terra, no el saben veure ni a ell mateix, Jesús, el fill de l'amo de la vinya?

3. La «vinya del Senyor de l'univers» ha passat a ser el nou poble de Déu instituit per Jesús, la gran congregació dels creients en ell -Déu fet home- que ha patit, mort i ressuscitat, i que ha esdevingut, per tant, Senyor del món i de la història. Aquest és el Regne de Déu que ens correspon de fer fructificar.

■ El catequista

Ja hi anem

A l'escola, vull dir.

La mare, el pare, l'avi, totes les persones grans diuen que el temps passa volant. A mi, les vacances sí que em passen volant; però el curs a pas de tortuga.

(Que no n'hi ha per tant, Eixerit, que no n'hi ha per tant.)

Jo, a vegades penso, ben pensats, pensaments com el que ara penso: ¿Què passaria en el món, si un dia, tot d'una, ningú no treballés, ningú no anés a escola, ningú no fes res de res, tot parat...?

(Això és una ximpleria. Se m'acut cada cosa, avui...)

Després de tot, puc estar ben content de poder anar a l'escola. No em puc imaginar com seria ara si no hi hagués anat mai: no sabria llegir, ni

comptar, ni escriure, no sabria gens de geografia (que m'agrada molt), ni res de res...

(És clar, això fóra un desastre, una desgràcia molt gran. Doncs, en què quedem, m'agrada o no m'agrada anar a l'escola...)

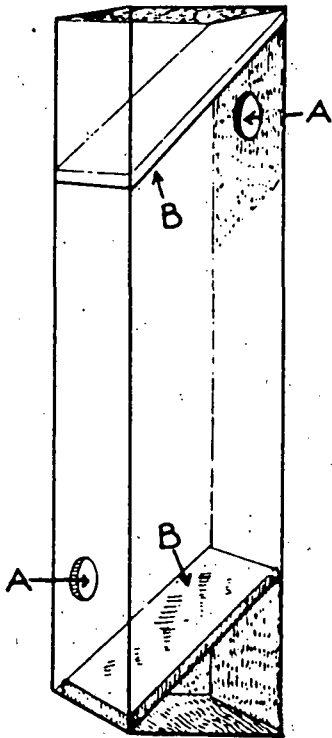
Ja tinc els llibres d'aquest curs. Per fora cada any són més bonics, però, per dins, més difícils. Ja suo.

(L'any passat em va passar el mateix; en començar molta por, però després...)

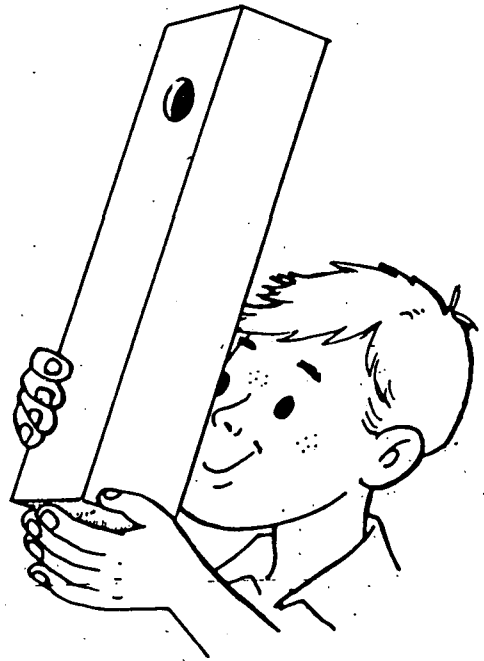
El més divertit ha estat retrobar-me, en un lloc ben gran, amb tots els eixerits i eixerides. (Hem fet una gresca!)

Adéu, amics.

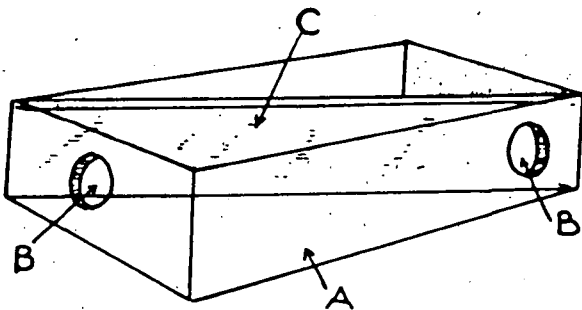
COM ES FA... UN PERISCOPI

N'has sentit parlar, oi?, dels periscopis. Amb ells un submarí submergit pot veure el que passa a la superfície. Si te'n fas un et servirà, per exemple, quan en una festa de carrer — ara que se'n fan tantes — la gent gran et tapi i no et deixi veure l'espectacle. I és ben fàcil de fer. Només necessites una capsa llarga de cartró. Fes-hi dos forats, com s'indica en el dibuix, i col·loca dintre de la capsa dos miralls inclinats. Mirant pel forat de baix, podràs veure a través del de dalt.

... i UN RETROVISOR

Per poder-te veure el clatell, agafa una capsa (A), fes-hi dos forats (B) i fica dins la capsa un mirall en diagonal (C). Mirant per un dels dos forats et podràs veure l'esquena.